РЕШЕНИЕ (ЕС) 2022/639 НА КОМИСИЯТА

от 27 август 2021 година

относно схемата за помощ SA.54915 — 2020/C (ex 2019/N) Белгия — Механизъм за заплащане за осигуряване на капацитет

(нотифицирано под номер C(2021)6431)

(само текстът на английски език е автентичен)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 108, параграф 2, първа алинея от него,

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство, и по-специално член 62, параграф 1, буква а) от него,

като прикани заинтересованите страни да представят мненията си в съответствие с посочените по-горе разпоредби ([1]) и като взе предвид техните мнения,

като има предвид, че:

1. ПРОЦЕДУРА

(1) След процедура по предварително уведомяване Кралство Белгия уведоми с писмо от 19 декември 2019 г. Комисията в съответствие с член 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз („ДФЕС“) за механизъм за заплащане за осигуряване на капацитет на целия пазар („мярката“ или „CRM“).

(2) С писмо от 21 септември 2020 г. Комисията уведоми Белгия, че е решила да започне процедурата, предвидена в член 108, параграф 2 от ДФЕС по отношение на мярката.

(3) Решението на Комисията за откриване на процедурата (наричано по-долу „решението за откриване на процедурата“) беше публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* ([2]). Комисията прикани заинтересованите страни да представят мненията си.

(4) С писмо от 22 октомври 2020 г. Белгия представи мненията си относно решението за откриване на процедурата. Впоследствие Комисията получи 15 мнения от заинтересовани страни. Тя ги препрати на Белгия, на която бе дадена възможността да отговори. Нейните мнения пристигнаха с писмо от 24 декември 2020 г.

(5) На 9 юли 2021 г. Белгия по изключение се съгласи да се откаже от правата си, произтичащи от член 342 от ДФЕС във връзка с член 3 от Регламент № 1/1958 ([3]), както и настоящото решение да бъде прието и нотифицирано на английски език.

([1]) ОВ C 346, 16.10.2020 г., стр. 27—65.
([2]) Вж. бележка под линия 1.
([3]) Регламент № 1 за определяне на езиковия режим на Европейската икономическа общност (ОВ 17, 6.10.1958 г., стр. 385).

2. ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ НА МЯРКАТА

2.1. Общ преглед на мярката

(6) Белгия счита, че от 2025 г. нататък ще бъде изправена пред проблем с адекватността на производството на електроенергия, произтичащ основно от решението на държавата постепенно да премахне всички ядрени мощности през периода 2022—2025 г. и от извеждането от експлоатация на мощности за производство на топлинна енергия в Белгия и съседните ѝ държави.

(7) Поради това целта на мярката е да се гарантира, че е налице достатъчен капацитет за производство на електроенергия и че това производство отговаря на очакваното търсене на електроенергия.

(8) В рамките на CRM бенефициерите ще бъдат избирани чрез състезателна тръжна процедура и ще получават възнаграждение за тяхната разполагаемост. Подкрепата ще бъде под формата на плащане за капацитет за срока на действие на споразумението за осигуряване на капацитет. В замяна на това спечелилите поръчката оференти ще предоставят своята разполагаемост, за да задоволяват търсенето на оператора на преносната система („ОПС“) по време на възможни ситуации на извънредно натоварване.

(9) Белгия е определила националните си цели за декарбонизация в своя Национален план в областта на енергетиката и климата („НПЕК“) ([4]). Въз основа на този НПЕК се планира делът на възобновяемите енергийни източници в потреблението на електроенергия в Белгия да нарасне от 17 % през 2017 г. на поне 40,4 % през 2030 г. За постигането на тези цели ще е необходимо интегриране на значителни възобновяеми енергийни източници („ВЕИ“), като вятърна и слънчева енергия, чийто непостоянен характер може да представлява предизвикателство за адекватността и сигурността на доставките.

(10) Въпреки че разработването на ВЕИ не е основна цел за CRM, структурата на механизма обхваща амбициозните цели за по-нататъшно въвеждане на ВЕИ в белгийския енергиен микс и служи като допълнение към по-нататъшното разработване на нови непостоянни ВЕИ.

2.2. Правно основание и правителствени договорености

(11) Правното основание на мярката е Законът за електроенергията от 29 април 1999 г. относно организацията на белгийския пазар на електроенергия („Законът за електроенергията“), изменен със закони ([5]), публикувани на 16 май 2019 г. и 19 март 2021 г. в Държавен вестник на Белгия.

(12) Освен това са изготвени кралски укази ([6]) и Правила за функционирането на белгийския CRM ([7]), за да се регламентират допълнително условията на CRM:

(1) Кралският указ от 28 април 2021 г. за определяне на методиката за изчисляване на капацитета и параметрите на тръжните процедури в контекста на механизма за заплащане за осигуряване на капацитет ([8]);

([4]) https://ec.europa.eu/energy/content/national-energy-and-climate-plans-necps-belgium_bg?redir=1

([5]) Закон от 22 април 2019 г. за създаване на механизъм за заплащане за осигуряване на капацитет (*Loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité portant la mise en place d'un mécanisme de rémunération de capacité*) („Закон за CRM“) и Закон от 15 март 2021 г. за изменение на Закона от 22 април 2019 г. (*Loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et modifiant la loi du 22 avril 2019 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité portant la mise en place d'un mécanisme de rémunération de capacité*) („Изменен закон за CRM“).

([6]) Тези текстове са достъпни на уебсайта на Министерството на енергетиката, вж.: https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/securite-dapprovisionnement/mecanisme-de-remuneration-de

([7]) Впоследствие първото предложение е представено на националния регулатор на 13 ноември 2020 г. След обсъждания между ОПС и регулатора на 30 април 2021 г. ОПС представи на регулатора ново предложение. Между 30 април и 7 май 2021 г. регулаторът започна допълнителна обществена консултация относно измененията в предложението на ОПС, които счита за необходими. След това регулаторът определи Правилата за функционирането на белгийския CRM с решение от 14 май 2021 г. и те бяха одобрени с Кралски указ от 30 май 2021 г.

([8]) *Arrêté royal du 28 avril 2021 fixant les paramètres avec lesquels le volume de la capacité à prévoir est déterminé, y compris leurs méthodes de calcul, et les autres paramètres nécessaires pour l'organisation des mises aux enchères, ainsi que la méthode pour et les conditions à l'octroi d'une dérogation individuelle à l'application du ou des plafond(s) de prix intermédiaire(s) dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité.*

(2) Кралският указ от 21 май 2021 г. относно критериите за допустимост, свързани с кумулативната подкрепа и минималния праг за участие ([9]);

(3) Кралският указ от 4 юни 2021 г. относно праговете за размера на инвестициите и допустимите разходи ([10]);

(4) проектът на Кралски указ за определяне на условията, въз основа на които доставчиците на чуждестранен капацитет могат да участват в CRM ([11]); и

(5) Кралският указ от 30 май 2021 г. относно условията за контрол ([12]).

(13) През август 2020 г. Elia, белгийският ОПС, проведе обществена консултация относно Правилата за функционирането на белгийския CRM ([13]).

2.3. **Адекватност на производството в Белгия**

2.3.1. *Норма за надеждност*

(14) Основната цел на предложения CRM е да се гарантира сигурността на доставките, както е определено в норма за надеждност.

(15) Както беше съобщено през 2019 г., критериите за надеждност в Белгия са определени чрез двукомпонентен критерий за очакваните загуби от прекъсване на електроснабдяването („ОЗПЕ“): очакваният брой часове, през които няма да е възможно всички производствени ресурси, с които разполага белгийската електроенергийна мрежа, да покрият натоварването и нуждата от оперативни резерви, като се вземат предвид също реакцията на потреблението, съхранението и междусистемните електропроводи, не надвишава 3 часа за типична статистическа година. Като втори критерий ОЗПЕ трябва да се запази под 20 часа за една нетипична статистическа година („ОЗПЕ 95“) ([14]). Тези стойности са залегнали и в Закона за електроенергията.

(16) Нормата за надеждност е израз на оценката на стойността, която потребителите придават на избягването на прекъсването на доставките на електроенергия (стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването — „СЗПЕ“), и на очакваните разходи за нови мощности в Белгия (разходи за въвеждане на нови мощности —„РВНМ“).

(17) В член 23, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия ([15]) („Регламент за електроенергията“) се предвижда създаването на методика на Съюза за изчисляване на СЗПЕ, РВНМ и нормата за надеждност.

(18) На 2 октомври 2020 г. Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия („ACER“) одобри методиката за изчисляване на СЗПЕ („методика за изчисляване на СЗПЕ“), на РВНМ („методика за изчисляване на РВНМ“) и на нормата за надеждност („методика за изчисляване на НН“). Трите методики заедно се наричат „методика за изчисляване на СЗПЕ/РВНМ/НН“ ([16]).

(19) На 7 юни 2021 г. Белгия представи изчислението на новите СЗПЕ, РВНМ и на нормата за надеждност в съответствие с методиката за изчисляване на СЗПЕ/РВНМ/НН.

([9]) *Arrêté royal du 21 mai 2021 relatif à l'établissement des critères de recevabilité visés à l'article 7undecies, § 8, alinéa 1er, 1° et 2°, de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, en ce qui concerne les conditions dans lesquelles les détenteurs de capacité bénéficiant ou ayant bénéficié de mesures de soutien ont le droit ou l'obligation de participer à la procédure de préqualification et en ce qui concerne le seuil minimal, en MW.*

([10]) *Arrêté royal du 4 juin 2021 fixant les seuils d'investissements, les critères d'éligibilité des coûts d'investissement et la procedure de classement.*

([11]) *Projet d'arrêté royal relatif à l'établissement des conditions auxquelles les détenteurs de capacité étrangère directe et indirecte peuvent participer à la procédure de préqualification dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité.* Към момента на приемането на настоящото решение този Кралски указ все още не беше приет.

([12]) *Arrêté royal du 30 mai 2021 déterminant des modalités du contrôle du bon fonctionnement du mécanisme de rémunération de capacité par la commission de régulation de l'électricité et du gaz.*

([13]) Вж.: https://www.elia.be/en/public-consultation/20200828_public-consultation-crm-functioning-rules

([14]) ОЗПЕ 95 се отнася до норма за 95-ия процентил, според който при тежки условия с вероятност за настъпване от 5 % (например много студена зима, която се случва веднъж на 20 години) равнището на ОЗПЕ трябва да бъде по-ниско от дадената норма, който в случая на Белгия е 20 часа.

([15]) ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54.

([16]) Решение на ACER от 2 октомври 2020 г. относно методиката за изчисляване на стойността на отпадналите товари, разходите за навлизане на пазара на нов капацитет и нормата за надеждност: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions%20Annexes/ACER%20Decision%20No%2023-2020_Annexes/ACER%20Decision%2023-2020%20on%20VOLL%20CONE%20RS%20-%20Annex%20I.pdf

(20) На 28 май 2021 г. белгийският регулатор на енергия („CREG“) изпрати на министъра на енергетиката своето предложение за норма за надеждност за Белгия. Нормата за надеждност, предложена от CREG, е 2 часа и 43 минути.

(21) В становището си от 2 юни 2021 г. главна дирекция „Енергетика“ на Федералното министерство на икономиката препоръча закръгляне на нормата за надеждност на 3 часа, за да се осигури съгласуваност с предишни проучвания относно адекватността на националните и европейските ресурси, да се даде възможност за спазване на практиката за изразяване на нормите за надеждност в кръгли часове, както е в съседните държави, и да се вземе предвид фактът, че установеният за Белгия необезпечен дефицит ще бъде попълнен от енергиен микс, а не от една-единствена еталонна технология.

(22) Съгласно проекта на Кралски указ за определяне на нормата за надеждност и одобряване на стойностите на разходите за СЗПЕ и РВНМ е определено новата норма за надеждност да бъде 3 часа.

(23) С проекта на кралски указ също така се одобрява единната оценка на разходите за СЗПЕ въз основа на стойността, определена от главна дирекция „Енергетика“ на Федералното министерство на икономиката съвместно с Бюрото за планиране, както и РВНМ — въз основа на технологията за реакция на потреблението ([17]).

(24) СЗПЕ ще бъде определена като 16 033 EUR/MWh, а РВНМ — като 45 EUR/kW годишно.

(25) СЗПЕ е изчислена по метода на триъгълната търговия, при който са взети предвид производствената функция и проучване на готовността за плащане, извършено от CREG. Според белгийските органи проучването, проведено от CREG, не е било надеждно, тъй като, наред с другото, единственият предложен сценарий (при температура под +5° C) не е бил представителен за повечето сценарии при недостиг. Поради това тежестта, която се придава на резултатите от проучването за оценка на СЗПЕ, е ограничена.

(26) Съгласно Закона за електроенергията изчисленията, отнасящи се до CRM, ще се извършват въз основа на нормата за надеждност, която е в сила към 15 септември на годината, предхождаща търга.

(27) С оглед на краткия срок Белгия изчисли обема, който трябва да бъде набавен на търговете Г-4 и Г-1, планирани съответно за октомври 2021 г. и октомври 2024 г., въз основа на старата норма за надеждност, като пое ангажимент да коригира обемите при необходимост, ако новата норма за надеждност и оценката на адекватността покажат значително по-малка нужда от капацитет.

(28) Белгия пое също така ангажимент да актуализира СЗПЕ въз основа на ново проучване относно готовността за плащане в съответствие с методиката за изчисляване на РВНМ/СЗПЕ/НН и, ако е необходимо, да определи нова норма за надеждност преди септември 2022 г., с оглед да използва новата норма за надеждност за определяне на обема, който трябва да бъде набавен най-късно на търга през 2023 г.

2.3.2. *Оценка на адекватността*

(29) Според белгийските органи от 2025 г. нататък Белгия ще се сблъска с проблем с адекватността, произтичащ главно от постепенното премахване на ядрените мощности, планирано за периода 2022—2025 г., който се засилва от извеждането от експлоатация на мощности за производство на топлинна енергия в съседни държави. Проблемът с адекватността е установен чрез национално проучване относно адекватността на ресурсите, в рамките на което се допускат няколко сценария.

(30) В националното проучване относно адекватността, обхващащо периода 2020—2030 г. и публикувано от белгийския оператор на преносна система Elia през юни 2019 г. („Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г.“) ([18]), при сценария „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“ (EU-HiLo) беше установена системна необходимост от нов капацитет с мощност от поне 3,9 GW до зимата на 2025—2026 г. При този сценарий се отчита вносът на електроенергия и се приема, че няколко френски ядрени блока може да не са разполагаеми (освен „нормалния“ дефицит на разполагаемост). Същият сценарий беше използван в рамките на оценката на обема на стратегическия резерв ([19]). Базовият сценарий за ЕС ([20]) показва недостиг от 2,4 GW, ако се запази съществуващият капацитет за производство на топлинна енергия в системата (вж. фигура 4-18 от Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г.).

([17]) Предишната стойност на СЗПЕ в Белгия е била 23,3 EUR/kWh, а приблизителната стойност на РВНМ е била 65 EUR/kW годишно.

([18]) https://www.elia.be/fr/actualites/communiques-de-presse/2019/06/20190628_press-release-adequacy-and-flexibility-study-for-belgium-2020-2030

([19]) Вж. Решение за държавна помощ C(2018) 589 final по дело SA.48648 (2017/NN) — Белгия — Стратегически резерв.

([20]) При базовия сценарий за ЕС се вземат предвид последните известни политики на всички включени в модела европейски държави (графики за ядрените мощности и мощностите на външна, очаквани новоизградени мощности за енергодобив от газ, съоръжения за реакция на потреблението и съоръжения за съхранение, механизми за осигуряване на капацитет, основани на потоците механизми, правила, предвидени в пакета за чиста енергия, очаквано строителство на електроенергийни мрежи и т.н.).

(31) Резултатите от Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г. показват, че при сценария „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“, при липса на намеса, равнището на ОЗПЕ ще достигне 10,5 часа през 2025 г., т.е. значително ще надхвърли националната норма за надеждност по отношение на сигурността на доставките. Показателят ОЗПЕ 95 дори ще нарасне на 84 часа. В следващата таблица са показани резултатите за ОЗПЕ, които са включени в националното проучване относно адекватността за сценария „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“ и базовия сценарий за ЕС:

Таблица 1

Резултати за ОЗПЕ за Белгия в Проучването относно адекватността и гъвкавостта

	2025 г.		**2028 г.**		**2030 г.**	
	Базов сценарий за ЕС	**Сценарий EU-HiLo**	**Базов сценарий за ЕС**	**Сценарий EU-HiLo**	**Базов сценарий за ЕС**	**Сценарий EU-HiLo**
ОЗПЕ на оставащия пазар (часове)	9,4	10,5	6	6,9	6	6,2
ОЗПЕ 95 на оставащия пазар (часове)	89	84	63	76	43	51

Източник: Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г.

(32) На 11 юли 2019 г. CREG публикува анализ на Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г. ([21]). В този анализ, наред с другото, CREG поставя под въпрос използването на сценария „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“ като основен сценарий. Според CREG методиката за оценка на рентабилността на съществуващите и новите мощности трябва да се подобри и да се вземат предвид всички разполагаеми резерви за балансиране в Белгия и в чужбина.

(33) През ноември 2019 г. Европейска мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия („ЕМОПС за електроенергия“) публикува „Средносрочна прогноза за адекватността от 2019 г.“ („СПА от 2019 г.“) ([22]), която показва следните резултати за Белгия през 2025 г:

Таблица 2

Равнища на ОЗПЕ за Белгия в СПА от 2019 г.

	Базов сценарий — 2025 г.	**Анализ на чувствителността на политиките за намаляване на въглеродните емисии ([23]) — 2025 г.**
Средно равнище на ОЗПЕ	1,09 часа	1,61 часа
ОЗПЕ 95	3,15 часа	-

Източник: „Средносрочна прогноза за адекватността от 2019 г.“ на ЕМОПС за електроенергия.

(34) Въпреки това, според Белгия в Средносрочна прогноза за адекватността от 2019 г. на ЕМОПС за електроенергия свързаните с ОЗПЕ резултати за Белгия не са представени достатъчно точно, тъй като в прогнозата е приета разполагаемост на допълнителни 2,5 GW ([24]), което всъщност не е гарантирано.

(35) В окончателния си доклад от април 2020 г. ([25]) Петстранният енергиен форум ([26]) („PLEF“) представи следните резултати за Белгия през 2025 г.:

([21]) https://www.creg.be/fr/publications/etude-f1957

([22]) https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/sdc-documents/MAF/2019/MAF%202019%20Appendix%201%20-%20Detailed%20Results%2C%20Sensitivities%20and%20Input%20Data.pdf

([23]) Извършен е анализ на чувствителността на постепенното премахване на мощностите за енергодобив от въглища. Общо около 23,6 GW от мощностите за производство на електроенергия са премахнати от базовия сценарий за 2025 г., главно чрез намаляване на мощностите за енергодобив от лигнит и въглища.

([24]) Според Белгия в проучването е направено допускане за 2,5 GW мощност за производство на топлинна енергия, а изборът на технология е произволен.

([25]) https://www.benelux.int/files/4515/8998/1576/PENTAreport_FINAL.pdf

([26]) Петстранният енергиен форум е рамката за регионално сътрудничество в Централна Западна Европа между Австрия, Белгия, Франция, Германия, Люксембург, Нидерландия и Швейцария.

Таблица 3

Равнища на ОЗПЕ за Белгия в Оценката на адекватността на производството от 2020 г. на PLEF

	Базов сценарий — 2025 г. ([27])	**Анализ на чувствителността към нисък капацитет за енергодобив от газ — 2025 т.** ([28])	**Анализ на чувствителността към нисък ядрен капацитет/ ниския нетен преносен капацитет (НПК) на Швейцария — 2025 г.** ([29])
Средно равнище на ОЗПЕ	3,3 часа	8,1 часа	4,6 часа

Източник: Петстранен енергиен форум, Оценка на адекватността на производството — Април 2020 г. — Окончателен доклад.

(36) През ноември 2020 г. ЕМОПС за електроенергия публикува СПА от 2020 г. По отношение на базовия сценарий за 2025 г. резултатите от СПА 2020 г. показват средно равнище на ОЗПЕ от 0,4 часа, което отговаря на правния критерий за адекватност за Белгия по отношение на ОЗПЕ от 3 часа.

(37) В мненията на страните, приложени към СПА от 2020 г. обаче, Белгия посочва, че: „според СПА от 2020 г. е налице значителен обем на предполагаемия „новоизграден“ капацитет, разпределен в голям брой държави. Следва да се отбележи, че по принцип не е сигурно дали тези мощности в крайна сметка ще бъдат реализирани през 2025 г., поради което тези допускания и резултатите от допусканията, представени в СПА от 2020 г., следва да се тълкуват внимателно. Освен това от няколко години Белгия е част от регион, в който вече се прилага свързване на пазарите въз основа на потоците. Въпреки че Elia е разработило и приложило модел за симулации въз основа на потоците, например в проучването на Elia от 2019 г., който е използван и в Оценката на адекватността на производството от 2020 г. на PLEF, в настоящата СПА от 2020 г. все още не е използван такъв подход“.

(38) В уведомлението си белгийските органи посочват, че методиката и данните са съгласувани на европейско равнище, така че Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г. е в съответствие със СПА от 2019 г.

(39) Съгласно член 23, параграф 3 от Регламента за електроенергията ЕМОПС за електроенергия следва да разработи методика, която да се използва за оценка на адекватността на европейските ресурси („ОАЕР“) и за всяка оценка на адекватността на националните ресурси („ОАНР“) (вж. член 24 от Регламента за електроенергията). Тази методика следва да бъде одобрена от ACER.

(40) На 2 октомври 2020 г. ACER одобри методиката за оценка на адекватността на европейските ресурси („методиката за ОАЕР“) ([30]).

(41) На 30 юни 2021 г. Elia публикува ново Проучването относно адекватността и гъвкавостта за периода 2022—2032 г. („Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г.“).

(42) В съответствие с методиката за ОАЕР Elia интегрира елементите на методиката за ОАЕР, описани по-долу, в рамката на Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г.:

а) климатични години: Elia избра да приложи първия вариант, описан в методиката за ОАЕР, т.е. да разчита на най-добрата прогноза за бъдещите предвиждания за климата;

б) оценка на икономическата жизнеспособност: Elia разработи метод за изчисляване на икономическата жизнеспособност на различните активи в електроенергийната система в съответствие с методиката за ОАЕР;

([27]) Както в СПА от 2019 г., „за 2025 г. в настоящото проучване се приема, че за да се постигне адекватност за Белгия, е необходим нов капацитет от 2,5 GW, който да бъде осигурен в рамките на CRM през 2025 г.“.

([28]) „В анализа на чувствителността към нисък капацитет за енергодобив от газ в рамките на PLEF за Белгия допускането за нов капацитет от 2,5 GW е премахнато от базовия сценарий на PLEF“. „Белгийският и френският капацитет за енергодобив от газ са по-ниски съответно с 2,5 GW и 2,2 GW, отколкото при базовия сценарий. По отношение на Австрия (с 1,2 GW по-нисък капацитет за енергодобив от газ), Нидерландия (с 1,6 GW по-нисък капацитет за енергодобив от газ) и Люксембург (с 0,1 GW по-нисък капацитет за енергодобив от газ) въздействието е умерено.“

([29]) „По отношение на анализа на чувствителността към нисък ядрен капацитет/ниския НПК на Швейцария ядреният капацитет е с 1 700 MW по-нисък във Франция и с 1 190 MW по-нисък в Швейцария. За всички останали държави инсталираната мощност остава непроменена спрямо базовия сценарий. Освен това нетният преносен капацитет между Швейцария и съседните зони е намален, за да се отчетат нарастващите непланирани потоци през Швейцария поради факта, че през 2025 г. Швейцария може да не бъде включена в свързване на пазарите въз основа на потоците (FBMC)“.

([30]) Решение на ACER относно методиката за ОАЕР: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions%20Annexes/ACER%20Decision%20No%2024-2020_Annexes/ACER%20Decision%2024-2020%20on%20ERAA%20-%20Annex%20I.pdf

в) въз основа на потоците: в рамката за моделиране на Elia са интегрирани всички известни и планирани въвеждания на структурата на пазара в метода за изчисляване на капацитета въз основа на потоците, като например разширяването на региона, за да обхване и зоната „CORE“; „усъвършенстваното хибридно свързване“; или правилата за минималния останал наличен марж, въведени с Регламента за електроенергията;

г) гъвкавост: проучването включва както изчисляване на общите нужди и средства за гъвкавост на системата, така и оценка за определяне на размера на резервите за първично регулиране на честотата и резервите за вторично регулиране на честотата за всяка целева година, за да се отразят нуждите от резерви, които ще покрият дисбалансите в съответствие със законовите изисквания, които се моделират в симулациите, свързани с адекватността. Освен това характеристиките на гъвкавостта на ветроенергийните паркове в морето са усъвършенствани, а технологиите за Power-to-X са включени като нови технологии. И накрая, специално внимание е отделено на въздействието на интегрирането на втората вълна от мощности за производство на електроенергия в морето и трансграничните платформи за балансиране;

д) секторна интеграция: що се отнася до секторното свързване, интерфейсите между електроенергийната система и различни сектори, като например сектора на транспорта, сектора на топлофикацията и сектора за енергодобив от газ, са взети предвид чрез включването на допускания за електрическите превозни средства, термопомпите и мощности за производство на топлинна енергия от газ. За да може при моделирането, използвано в настоящото проучване, да се осмислят последиците от използването на електроенергия за производство на водород, като (гъвкаво) потребление на електроенергия в Белгия и в чужбина са добавени електролизьори. Освен това специално внимание е отделено на цифровизацията на допълнителното потребление на електроенергия от сектора на транспорта и сектора на топлофикацията;

е) десетгодишна перспектива: проучването се основава на десетгодишната перспектива (2022—2032 г.). За да се намали количеството симулации и изчисления, не са симулирани всички анализи на чувствителността и сценарии за всички години: извършен е по-задълбочен анализ на някои ключови години. Извършен е голям брой анализи на чувствителността в Белгия и в чужбина, за да се осмислят и разберат последиците от промени в хипотезите. За сравнение, очаква се при ОАЕР от 2021 г. да се направят симулации само за годините 2025 и 2030;

ж) варианти със и без механизми за осигуряване на капацитет: в съответствие с Регламента за електроенергията и методиката за ОАЕР Elia включи сценарии както със, така и без механизми за осигуряване на капацитет на целия пазар в Европа.

(43) Белгийските органи заявиха, че в това проучване са приложени основните методически изисквания, предвидени в методиката за ОАЕР.

(44) Въз основа на Регламента за електроенергията ОАНР трябва да съдържа референтните централни сценарии. Тези сценарии включват, наред с другото, оценка на икономическата жизнеспособност на генериращите мощности. В методиката за ОАЕР се посочва още, че трябва да се определят два централни референтни сценария — единият с механизми за осигуряване на капацитет в цяла Европа, а другият — без такива механизми за осигуряване на капацитет.

(45) Съответно в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. бяха разгледани два основни сценария:

а) „базовият сценарий за ЕС“: отразява сценарий, при който се вземат предвид вече одобрените механизми за осигуряване на капацитет на целия пазар във Франция, Обединеното кралство, Полша, Италия и Ирландия и се приема, че те ще бъдат въведени до края на периода на това проучване;

б) „сценарият за ЕС без CRM“: това отразява сценарий, при който се изключват приходите от механизмите за осигуряване на капацитет на целия пазар, като се приема, че в Европа не съществуват механизми за осигуряване на капацитет на целия пазар.

(46) В Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. е отчетен приносът на всички ресурси, включително сегашните и бъдещите възможности за производство, съхраняване на енергията, секторна интеграция, реакция на потреблението и възможностите за внос и износ, както и техният принос за гъвкава експлоатация на системата.

(47) Белгийските органи заявиха, че при моделирането на максималните клирингови цени, извършено в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г., са взети предвид всички налични правни разпоредби, като например приложимото понастоящем максимално ограничение на цените — правилото за 60 % ([31]), както е определено в Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването ([32]) и в Решение № 04/2017 на ACER от 14 ноември 2017 г.

([31]) В Решение № 04/2017 на ACER от 14 ноември 2017 г. се посочва, че в случай че клиринговата цена надвишава стойност от 60 % от хармонизираната максимална клирингова цена за единното свързване на пазарите за ден напред в поне един единичен пазарен период в рамките на деня в отделна тръжна зона или в няколко тръжни зони, хармонизираната максимална клирингова цена се увеличава с 1 000 EUR/MWh.

([32]) ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24.

(48) В Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. е моделирано автоматичното увеличение на максималната клирингова цена от 2025 г. нататък. Според белгийските органи най-вероятно преди 2025 г. няма да настъпят ОЗПЕ, поради което не е моделирано увеличение на максималната клирингова цена преди 2025 г. Белгийските органи считат обаче, че дори и да настъпи увеличение на горния праг на цената, моделирането показва, че резултатите от оценката на икономическата жизнеспособност за 2025 г. няма да се променят (вж. фигура 3-72 от Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г.). Белгия пое ангажимент да гарантира, че в новото проучване относно адекватността, което трябва да бъде публикувано до юни 2023 г., ще бъде изцяло взета предвид методиката за динамично увеличение на цените от началото на периода на симулацията.

(49) Според Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. от 2025 г. нататък, след като приключи постепенното премахване на ядрените мощности, Белгия ще бъде изправена пред структурна нужда от нови мощности. Тази нужда възлиза на 2 GW през 2025 г. в централния „базов сценарий за ЕС“ и постепенно се увеличава до 3,9 GW до 2032 г. Повишената нужда е свързана с очакваното нарастване на потреблението на електроенергия и намаления внос в Белгия в периоди на недостиг.

(50) В Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. се предвижда, че до 2025 г. само много малка част от новите мощности ще бъдат жизнеспособни на пазара, на който се търгува само електроенергия.

(51) Съответно белгийските органи считат, че ако не се предприемат действия, от 2025 г. нататък в Белгия ще бъдат установени опасения относно адекватността на ресурсите.

(52) В Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. е изложен най-новият и най-добър обзор на необходимостта от CRM.

2.3.3. *Пазарни неефективности*

(53) Белгия е установила редица пазарни неефективности, които пречат на добре функциониращия, сигурен, достъпен и устойчив пазар на електроенергия.

(54) Първата пазарна неефективност произтича от различни фактори, които възпрепятстват ефективните ценови сигнали, както и от факта, че цените на енергията не могат да се повишат до СЗПЕ и от други недостатъци на структурата на пазара.

(55) Комбинацията от тези пазарни неефективности и свързаните с тях регулаторни действия може да доведе до „заглушаване“ на ценовите сигнали на пазарите на електроенергия, така че цените да не могат да се повишат до „ефикасно“ равнище в периоди на недостиг. Това води до хроничен недостиг на приходи за операторите на електроцентрали и операторите на системи за реакция на потреблението, така че се засяга способността им да възстановяват своите постоянни и променливи разходи, явление, обичайно известно като „липсващи пари“, и това пречи на пазарните сили да постигнат необходимото равнище на адекватност.

(56) На теория проблемът с невъзможността потребителите да избират предпочитаното от тях равнище на надеждност може да бъде решен на пазар, на който се търгува само електроенергия, като се позволи на цените да се повишат до регулаторно равнище, което отразява цената, при която потребителите вече няма да са склонни да плащат за енергия, и се даде възможност на производителите на електроенергия да получават такси за оскъдни ресурси. Въпреки това, поради слабата реакция на потреблението е трудно да се отчете действителната СЗПЕ и върховите равнища на цените са засегнати от проблеми, свързани с политическата приемливост.

(57) Според белгийските органи втората пазарна неефективност се дължи на нежеланието на инвеститорите да поемат риск в условията на повишена нестабилност и голяма регулаторна несигурност. Все по-голямото навлизане на непостоянни възобновяеми енергийни източници прави цените по-нестабилни и увеличава несигурността относно възможността на конвенционалните технологии да възстановят своите фиксирани разходи на пазара на електроенергия. Според Белгия незначителни промени в условията, свързани с равнището на въвеждане на ВЕИ, например в целите по отношение на слънчевите модули, ветроенергийните паркове, разположени на сушата и разположени в морето, биха могли да окажат значително въздействие върху приходите на конвенционалните технологии за производство на електроенергия. Проблемът с „липсващите пари“ става все по-сериозен с увеличаването на непостоянните мощности. В резултат на това според белгийските органи по този начин се увеличава икономическият риск, свързан с инвестициите в гъвкави конвенционални технологии за производство на електроенергия. В допълнение, според Белгия цените на енергията обикновено не предвиждат повече от тригодишна перспектива за хеджиране, което е твърде кратко за изготвяне на обосновка на инвестиция за инвеститорите. Освен това, въпреки че според белгийските органи форуърдните пазари могат да се справят с постепенните промени в търсенето и предлагането, те не биха могли да осигурят хеджиране в случай на значително структурно сътресение, като например планираното постепенно премахване на ядрените мощности в Белгия.

(58) Трето, надеждността на електроенергийните системи има някои характеристики на обществено благо. Това се дължи на факта, че инвестициите за по-високо равнище на сигурност на доставките са от полза за всички, но същевременно, както беше обяснено по-рано, не е възможно повечето отделни крайни потребители да бъдат изключвани избирателно от оператора на системата въз основа на тяхната готовност да плащат. По този начин производителите на електроенергия вероятно ще имат неоптимални стимули да инвестират в мощности за производство на електроенергия, което в крайна сметка ще доведе до неоптимални равнища на надеждност на системата.

(59) Според белгийските органи в Белгия тези проблеми имат специфична форма, тъй като тя представлява сравнително малък и силно взаимосвързан пазар и поради това е засегната от подобни рискове за доставките също и от съседните пазари на електроенергия. Ето защо според белгийските органи адекватността на Белгия до голяма степен е повлияна от ситуацията на съседните пазари на електроенергия.

(60) През 2018 г. Комисията одобри стратегически резерв за Белгия до 31 март 2022 г. ([33]). Целта на стратегическия резерв е да се посрещне върховото потребление през зимните периоди, когато пазарът не успява да прави това, като се поддържа известен съществуващ капацитет за производство на електроенергия и реакция на потреблението извън пазара като резерв, който се задейства само когато балансиращите ресурси са изчерпани.

2.3.4. *Пазарни реформи*

(61) На 25 ноември 2019 г. Комисията получи план за изпълнение ([34]) от белгийското Министерство на енергетиката, изготвен в съответствие с член 20, параграф 3 от Регламента относно електроенергията, който изисква държавите членки с опасения относно адекватността да определят в рамките на план за изпълнение мерки за премахване на регулаторните отклонения или пазарни неефективности на техните пазари. След провеждането на обществена консултация, на 30 април 2020 г. Комисията прие становище относно плана за изпълнение на Белгия в съответствие с член 20, параграф 5 от Регламента за електроенергията ([35]). Белгия прие и представи на Комисията окончателен вариант на своя план за изпълнение ([36]).

(62) Що се отнася до пазарите на балансираща електроенергия, Белгия е въвела т.нар. „алфа-коефициент“ в своя механизъм за ценообразуване при дисбаланс. Той представлява допълнителен компонент на цената при дисбаланс, който се прилага спрямо отговарящите за баланса лица („ОБЛ“), за да увеличат ценовия сигнал в реално време, когато дисбалансът в системата на белгийската контролна зона се увеличи. В своето становище Комисията прикани Белгия да обмисли дали функцията за ценообразуване в условията на недостиг следва да се прилага не само за ОБЛ, но и за доставчиците на услуги по балансиране („ДУБ“). Това може да подпомогне сигурността на доставките, като се гарантира, че за ОБЛ и ДУБ се прилага една и съща цена за произведената/потребената енергия, тъй като диференцирането на цените може да доведе до неефективно арбитражно ценообразуване от страна на участниците на пазара. Комисията също така счита, че функцията за ценообразуване в условията на недостиг следва да бъде задействана от недостига на резерви в системата и следва да бъде коригирана към увеличение на цените на балансиращата енергия до СЗПЕ, когато системата изчерпи резервите. Комисията прикани Белгия да обмисли изменение на своята схема за ценообразуване при недостиг по съответния начин не по-късно от 1 януари 2022 г. Освен това Белгия прилага уравняване на дисбалансите и се подготвя за присъединяване към платформите на ЕС за балансиране за автоматичния РВРЧ (автоматичния резерв за вторично регулиране на честотата) и ръчния РВРЧ (ръчния резерв за вторично регулиране на честотата), които се очаква да бъдат въведени до края съответно на 2021 г. и на 2022 г. Освен това Белгия е поела следните ангажименти във връзка с възлагането на обществени поръчки за услуги по балансиране и спомагателни услуги:

а) не по-късно от юли 2020 г. РПРЧ (резервите за първично регулиране на честотата) е трябвало да се предлагат на търгове на дневна база и да се набавят изключително на регионално равнище;

б) не по-късно от юли 2020 г. автоматичният РВРЧ е трябвало да се предлага на търгове на дневна база и на пазара да могат да участват всички технологии, всички участници и всички стойности на напрежението. Активираната балансираща енергия се заплаща на пределната цена веднага щом се появи достатъчна ликвидност;

в) от февруари 2020 г. размерът и величината на ръчния РВРЧ се определят ежедневно, а задействаната балансираща енергия се заплаща на пределната цена.

(63) В годишния доклад, представен от Белгия през юли 2021 г., се потвърждава, че тези действия междувременно са извършени.

([33]) Вж. Решение за държавна помощ C(2018) 589 final по дело SA.48648 (2017/NN) — Белгия — Стратегически резерв.
([34]) https://ec.europa.eu/energy/consultations/consultation-belgiums-market-reform-plan_bg
([35]) Становище на Комисията C(2020) 2654 final: https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/capacity-mechanisms_bg
([36]) https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/Belgian-electricity-market-Final-implementation-plan-CRM-22062020.pdf

(64) В Белгия доставчиците на услуги по реакция на потреблението отговарят на условията за участие в пазарите на електроенергия на едро (включително за ден напред и в рамките на деня), както в пазара на балансираща електроенергия, и се третират по подобен начин, както другите участници на пазара и доставчиците на услуги по балансиране. Доставчиците на услуги по реакция на потреблението може да бъдат представени индивидуално или чрез групи, обединяващи доставчици на капацитет. За да улесни допълнително реакцията на потреблението, в своя план за изпълнение (представен през 2019 г.) Белгия е поела ангажимент да въведе интелигентни уреди за отчитане на консумацията, които ще бъдат различни за всеки неин регион:

а) Фландрия ([37]):

(1) не по-късно от 2023 г. 33% от клиентите трябва да разполагат с интелигентен уред за отчитане на консумацията,

(2) не по-късно от 2028 г. 66 % от клиентите във Фландрия трябва да разполагат с интелигентен уред за отчитане на консумацията,

(3) не по-късно от 2034 г. 100 % от клиентите във Фландрия трябва да разполагат с интелигентен уред за отчитане на консумацията;

б) Валония:

(1) не по-късно от 1 януари 2023 г. ще е налице системно въвеждане на интелигентни уреди за отчитане на консумацията i) за битови потребители, които не изпълняват задължението за плащане, ii) когато трябва да се смени уредът за отчитане на консумацията, iii) за ново присъединяване към електроенергийната мрежа, iv) когато потребителят поиска това,

(2) не по-късно от 31 декември 2029 г. ще бъдат инсталирани 80 % интелигентни уреди за отчитане на консумацията за i) потребители с потребление, равно на или по-голямо от 6 000 kWh, ii) потребители производители, когато нетната разгърната електрическа мощност е равна на или по-голяма от 5 kWe, iii) станции за зареждане за публично ползване.

в) регион Брюксел: внедряване на интелигентни уреди за отчитане на консумацията i) когато се наложи смяна на уредите за отчитане на консумацията или ii) при ново присъединяване към електроенергийната мрежа.

(65) През 2020 г. процентът на електроенергийните междусистемни връзки в Белгия е бил 21 %. С вече планираните проекти (вж. Федералния план за развитие за периода 2020—2030 г. ([38])) до 2030 г. процентът на електроенергийните междусистемни връзки в Белгия ще достигне около 30 % ([39]). Наскоро бяха приведени в действие или през следващите години ще бъдат приведени в действие следните проекти за укрепване на белгийската мрежа:

а) ALEGrO: проектът от общ интерес (ПОИ) „ALEGrO“ за междусистемен електропровод между Белгия и Германия с мощност 1 GW беше пуснат в експлоатация през 2020 г. ([40]);

б) НОПЕ: ПОИ „NEMO“ за междусистемен електропровод между Белгия и Обединеното кралство с мощност 1 GW беше пуснат в експлоатация през 2019 г.;

в) BRABO: ПОИ „BRABO“ е свързан с модернизацията на белгийската електропреносна мрежа с цел, наред с другото, да се увеличи капацитетът за внос от Нидерландия.

2.4. **Бенефициери**

2.4.1. *Допустимост*

(66) CRM ще бъде отворен за всички мощности, които могат да допринесат за адекватността на ресурсите — както за съществуващи, така и за нови мощности, за съхранението и за реакцията на потреблението. Ще бъде разрешено агрегиране на мощности, включително от различни технологии.

(67) Ще бъде разрешено и участието на чуждестранен капацитет. Правилата са описани по-подробно в раздел 2.10.

(68) Бенефициерите по CRM ще бъдат доставчиците на капацитет, избрани в рамките на състезателната тръжна процедура.

([37]) През 2020 г. фламандското правителство решава да ускори въвеждането на интелигентни уреди за отчитане на консумацията, като се стреми до края на 2024 г. да замени 80 % от всички уреди за отчитане на консумацията във фламандските домакинства. Освен това в изменения Указ относно енергетиката от 17 юли 2020 г. фламандското правителство определя амбициозната цел до 1 юли 2029 г. всички традиционни електромери във Фландрия да бъдат заменени с цифрови уреди за отчитане на консумацията.

([38]) https://www.elia.be/en/grid-data/grid-development/investment-plan/federal-development-plan-2020-2030

([39]) Тези проценти се основават на определенията, използвани от целевата експертна група по междусистемните връзки (ITEG), т.е. процентът на междусистемните връзки = общия внос/общия капацитет за производство на електроенергия, като общият внос означава „максималният енергиен поток, който може да се предава чрез трансграничния актив съгласно критериите за сигурност на системата“.

([40]) В края на 2020 г. беше завършена междусистемната връзка ALEGrO между Белгия и Германия, която дава възможност за обмен на електроенергия между двете държави. От ноември 2020 г. тази междусистемна връзка е достъпна за търговски дейности.

2.4.2. *Минимален праг за участие*

(69) Като минимален праг за участие е определен 1 MW, по-специално по следните причини:

а) привеждане в съответствие с пазара на балансираща електроенергия;

б) стойността е определена в резултат на непрекъснат диалог с участниците на пазара, включващ няколко официални обществени консултации;

в) слизане под границата от 1 MW означава, че много малки мощности трябва да започнат задължителен процес по предварително оценяване за CRM и да понесат свързаните с това разходи дори ако нямат намерение да участват в търга в рамките на CRM;

г) слизането под прага от 1 MW също така значително увеличава административната тежест.

(70) Кралският указ относно критериите за допустимост, свързани с кумулативната подкрепа и минималния праг за участие, предвижда да се оценява равнището на минималния праг за участие през целия срок на действие на CRM най-малко на всеки пет години.

(71) Правилата относно агрегирането дават възможност за участие на по-малки доставчици на капацитет, които не отговарят на изискването за минимален праг.

2.4.3. *Агрегиране*

(72) Множество доставчици на капацитет могат да изберат да се обединят в единна единица на пазара на капацитет с минимална мощност от 1 MW без ограничение за максимален размер. Единственото ограничение е, че точките на енергоподаване, по отношение на които се прилагат дневните графици на енергийните пазари (т.е. понастоящем обикновено това са точки на енергоподаване с мощност от над 25 MW), не могат да бъдат част от агрегиран портфейл. Разрешено е агрегиране на всички технологии. Освен това е разрешено преразпределяне на компоненти в рамките на агрегирана единица на пазара на капацитет („ЕПК“) с цел да се увеличи гъвкавостта по отношение на групите, обединяващи доставчици на капацитет, и да се насърчи участието им в тръжните процедури.

(73) Правилата относно агрегирането ще бъдат периодично преразглеждани и променяни, ако белгийските органи счетат това за необходимо, за да се гарантира, че те не създават пречки за участието в тръжната процедура.

2.4.4. *Недоказан капацитет*

(74) В механизма е предвидена специална категория „недоказан капацитет“. Тя се определя като капацитет, който в началото на процеса по предварително оценяване за Г-4 не може да бъде обвързан с точка на енергоподаване и поради това не може да отговаря на изискванията за предварително оценяване на точката на енергоподаване. Категорията е отворена за всички технологии и с нея се цели стимулиране на участието на мощности, за които може да е по-трудно вече да осигуряват стандартната изисквана степен на зрелост за Г-4. Недоказаният капацитет представлява проекти в по-малко напреднала степен на зрелост, например когато точката на енергоподаване все още не е известна; когато няма наличен план за изпълнение на проекта и проектът достига по-голяма зрелост едва през периода преди енергоподаването. Белгийските органи обясниха, че концепцията за „недоказан капацитет“ е въведена по искане на пазара и може да бъде от особена полза за групите, обединяващи доставчици на капацитет/доставчиците на услуги по реакция на потреблението, които считат, че са в състояние да намерят такъв капацитет през периода преди енергоподаването, но например все още им предстои да финализират споразуменията с обекти, потребители на енергия, или обмислят множество перспективи. Недоказан капацитет следва да се предлага само на търг Г-4. Тази категория може да се постави само в стандартната категорията за капацитет със срок на договора от 1 година (вж. съображения 138—145).

(75) За да се ограничи рискът за сигурността на системата, произтичащ от набляганeто на проекти с по-малка степен на зрелост, общият капацитет, който трябва да бъде приет в тази категория, е ограничен до 200 MW за първия търг. Законът за електроенергията предвижда, че решението за този максимален общ капацитет се взема поотделно за всеки търг. Прагът би могъл да търпи развитие с течение на времето въз основа на натрупания положителен опит.

2.4.5. *Натоварване на капацитета*

2.4.5.1. Общи правила

(76) CRM е отворен за всички доставчици на капацитет в зависимост от техния коефициент на разполагаемост и приноса им за постигане на целта за адекватност на ресурсите. На практика не се очаква ЕПК да бъдат на разположение през 100 % от времето при 100 % от своята еталонна мощност, например поради метеорологичните условия, циклите на техническо обслужване и аварии.

(77) По тази причина за всяка технология се изчислява коефициент на намаляване на капацитета, за да се оценят нейната надеждност и приносът ѝ за сигурността на доставките в моментите, които са от особено значение от гледна точка на адекватността (т.нар. „симулирани часове на недостиг“). Следователно доставчиците на капацитет могат да участват в търга и съответно отговарят на условията за възлагане на договори за осигуряване на капацитет само до размера на намаления им капацитет ([41]).

(78) Методиката за изчисляване на тези параметри за намаляване на капацитета се различава в зависимост от технологията и е описана по-подробно в Кралския указ за определяне на методиката за изчисляване на капацитета и параметрите на тръжните процедури. Тя ще зависи от категорията на капацитета:

а) коефициентите на намаляване на капацитета за технологиите за производство на топлинна енергия с дневен график се определят въз основа на статистически анализ на данни за минали периоди, като се приспада честотата на принудително изключване, тъй като се приема, че този параметър е независим от климатичните условия;

б) коефициентите на намаляване на капацитета за технологиите за производство на топлинна енергия без дневен график се определят чрез измервания. Ако измерванията са недостатъчни, те се получават чрез симулация, като очакваният среден принос на тези технологии през симулираните часове на недостиг се разделя на агрегираната номинална еталонна мощност за технологията;

в) коефициентите на намаляване на капацитета за зависимите от метеорологичното време технологии с дневен график и за зависимите от метеорологичното време технологии без дневен график, за които не е избрано да се използва споразумение за нивото на обслужване (вж. буква д) по-долу), ще се определят, като свързаният с тези технологии среден принос през симулираните часове на недостиг се раздели на агрегираната номинална еталонна мощност на приложимата технология;

г) коефициентите на намаляване на капацитета за технологии с дневен график, които са ограничени по отношение на енергията, ще се определят, като очакваният среден принос на тези технологии през симулираните часове на недостиг се раздели на агрегираната номинална еталонна мощност;

д) споразумение за нивото на обслужване („СНО“) (обикновено услуга по реакция на потреблението или малко съоръжение за съхранение, но СНО е достъпно също и за всички технологии без дневен график, включително ВЕИ): коефициентът на намаляване на капацитета (фиксиран в договора за осигуряване на капацитет), е свързан с всяко СНО, избрано от самата ЕПК по време на процеса на предварително оценяване, съобразно с ограниченията на избраната енергия. Това позволява технологии без дневен график да определят сами кое СНО е най-подходящо за техните технически ограничения, вместо да включват тези ограничения в предварително изготвено СНО. Освен това група, обединяваща доставчици на капацитет, може да избере онова СНО, което съответства най-добре на нейния портфейл.

(79) На 4 май 2021 г. Белгия предостави актуализирани коефициенти на намаляване на капацитета, които са илюстрирани в таблицата по-долу:

Таблица 4

Коефициенти на намаляване на капацитета

Споразумение за нивото на обслужване (СНО)		
Разполагаемост/продължителност [часове]	СНО	Големи съоръжения за съхранение
1 час	11 %	11 %
2 часа	19 %	19 %
3 часа	28 %	28 %
4 часа	36 %	36 %
6 часа	52 %	52 %
8 часа	65 %	65 %

Технологии за производство на топлинна енергия с дневен график	
Подкатегория	**Коефициент на намаляване на капацитета**
Газова турбина с комбиниран цикъл	91%
Газова турбина с отворен цикъл	90%
Турбореактивни двигатели	96%

([41]) Доставчиците на капацитет отговарят на условията за възлагане на договори за осигуряване на капацитет само до допустимия обем, който се определя, като тяхната еталонна мощност (като се отчетат неучастващите обеми) се умножи по коефициента на намаляване на капацитета.

Газови двигатели	95%
Дизелови двигатели	93%
КПТЕ	93%
Биомаса	93%
Отпадъци	93%
Ядрена енергия	96%
Въглища	90%
Ограничени по отношение на енергията технологии с дневен график	
Разполагаемост/продължителност [часове]	**Коефициент на намаляване на капацитета**
1	11 %
2	19 %
3	28 %
4	36 %
5—6	52 %
7—8	65 %
Технологии, зависими от метеорологичното време	
Подкатегория	**Коефициент на намаляване на капацитета**
Вятърни инсталации, разположени в морето	15 %
Вятърни инсталации, разположени на сушата	6 %
Слънчева енергия	4 %
Речни ВЕЦ на течаща вода без резервоар	34 %
Технологии за производство на топлинна енергия без дневен график	
Подкатегория	**Коефициент на намаляване на капацитета**
Агрегирани технологии за производство на топлинна енергия	62 %

Източник: уведомлението ([42]).

(80) Правилата относно намаляването на капацитета могат да бъдат преразглеждани всяка година и ако е необходимо, изменяни. По-конкретно, ОПС ще прави справка със списъка с актуални технологии, съществуващи на пазара. Ако бъде получена обратна връзка, че в списъка липсва нов вид технология, тя все пак може да бъде взета предвид по време на ежегодното коригиране на коефициентите на намаляване на капацитета. Съответно, ако е необходимо, коефициентите на намаляване на капацитета и технологиите ще бъдат актуализирани ежегодно и преразглеждани.

2.4.6. Правила, приложими към трансграничното участие

(81) Що се отнася до трансграничното участие, максималният входен капацитет, който е на разположение за участие на косвен чуждестранен капацитет в контролната зона, се определя от системния оператор за всяка пазарна зона, пряко присъединена към електроенергийната мрежа в белгийската контролна зона, в съответствие с член 26 от Регламента за електроенергията.

(82) До приемането на съответните стратегии, предложения или решения за изпълнение на член 26 от Регламента за електроенергията приносът на всяка пазарна зона, пряко присъединена към мрежата на Белгия, се определя от приноса на тези зони по време на симулираните часове на недостиг, както е описано в раздел 2.10.1.

([42]) На разположение също така на адрес: CRM-bijlage-reductiefactoren-veiling-10-2021.pdf (fgov.be)

2.4.7. *Правила, приложими към недоказания капацитет*

(83) За да се гарантират еднакви условия на конкуренция с други мощности, за които са сключени договори, в рамките на търг Г-4, Elia ще използва коефициентите на намаляване на капацитета, известни към момента на провеждане на търг Г-4, като входящ параметър за стандартния процес по предварително оценяване на недоказан капацитет (тъй като стандартният процес по предварително оценяване във връзка с тези мощности може да бъде организиран до 24 месеца след тръжната процедура за Г-4).

2.5. **Правила относно тръжната процедура и ценообразуването**

2.5.1. *Честота на тръжните процедури*

(84) В съответствие с уведомлението ОПС ще организира търгове за CRM в зависимост от равнището на ресурсите за осигуряване на капацитет, което е необходимо, за да се гарантира подходящо равнище на адекватност на ресурсите за достигане на нормата за надеждност.

(85) Търг за капацитет се провежда всяка година за доставка след четири години в „търг Г-4“. Допълнителен търг за една година напред се провежда през годината, непосредствено предхождаща годината на доставка на основния търг („търг Г-1“). Първият търг Г-4 е запланувано да бъде организиран през 2021 г., докато първият търг Г-1 следва да се проведе през 2024 г.

2.5.2. *Определяне на обема, който да бъде предлаган на търг*

(86) В по-ранна редакция на Закона за електроенергията, член 7undecies, алинея 2 е предвидено, че методиката за определяне на параметрите за установяване на количеството капацитет, което да бъде закупено, се предлага от ОПС. Съгласно Регламента за електроенергията, който се прилага от 1 януари 2020 г., държавата членка одобрява обема, който ще бъде предлаган на търг, въз основа на предложение от регулатора CREG. Поради това още през 2019 г. Комитетът към CRM (Федералното министерство на икономиката, CREG, Elia и кабинетът на министъра на енергетиката) реши, че CREG ще изготви предложение за методиката за параметрите за установяване на обема, който трябва да бъде набавен на търгове. В следващите съображения са предоставени повече сведения относно хронологията.

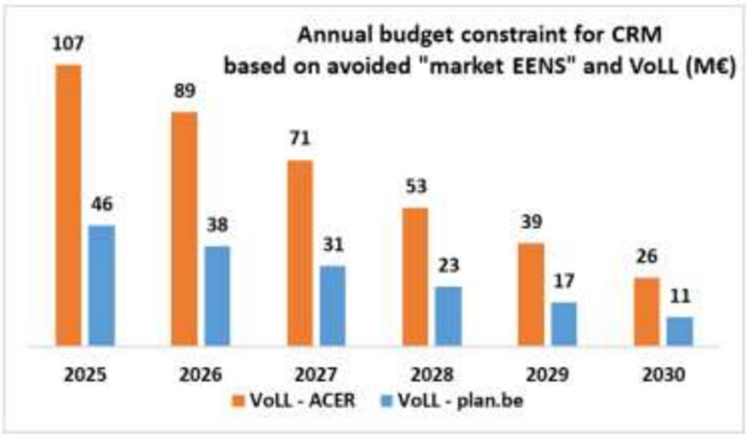
(87) На 22 ноември 2019 г. Elia изготви проект на предложение за Кралски указ за определяне на методиката за параметрите на тръжните процедури (като например коефициенти на намаляване на капацитета, цени на упражняване и референтни цени и междинен горен праг на цената), включително процеса за определяне на сценарий за установяване на необходимия капацитет ([43]). На 6 декември 2019 г. CREG прие становище ([44]) относно предложението на Elia, в което обяснява по-специално, че използването на сценария „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“ за определяне на капацитета, който ще бъде закупуван, е неподходящ ([45]) и не е в съответствие с член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията.

(88) На 18 март 2020 г. CREG изпрати проект на предложение 2064 за определяне на обема на капацитета, който трябва да бъде набавен, на министъра на енергетиката на Белгия. Проектът на предложение е вдъхновен в голяма степен от Бележка (Z) 2024 на CREG, която беше изпратена на министъра на 20 декември 2019 г. след обществена консултация ([46]). CREG прие окончателното предложение на 24 март 2020 г. ([47]). Предложението:

a) извежда бюджетно ограничение, при което разходите на CRM трябва да бъдат по-ниски от разходите за потребителя поради очакваната недоставена енергия (expected non-delivered energy — EENS, или ОНЕ) ([48]), която се избягва чрез CRM. Разходите на CRM са разходите за капацитет, необходими, за да се спази нормата за надеждност. Очакваните разходи за пропусната енергия представляват ОНЕ, умножена по готовността да се заплати за клиенти, които неумишлено не получават тази енергия (СЗПЕ). В случай на риск за сигурността на

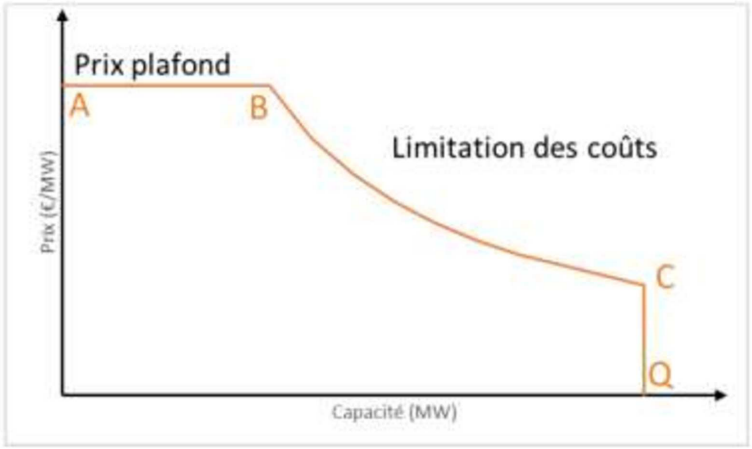
([43]) https://www.elia.be/fr/users-group/implementation-crm
([44]) https://www.creg.be/fr/publications/avis-a2030
([45]) „Използването на сценария „Голямо въздействие — малка вероятност“, при който се приема, че екстремните явления са базовият сценарий, едва ли може да се приеме като „типична статистическа година“. Точно обратното, сценарият „Голямо въздействие — малка вероятност“ предполага по дефиниция извънредна ситуация. CREG не отрича, че действително могат да настъпят извънредни ситуации, но те трябва да бъдат включени със съответната си вероятност във вероятностна симулация. Вместо това анализът на Elia на сигурността на доставките въз основа на сценария „Голямо въздействие — малка вероятност“ включва изчисляване на средното равнище на ОЗПЕ при статистически атипично основно допускане (т.е. с „малка вероятност“).“
([46]) https://www.creg.be/fr/publications/note-z2024
([47]) https://www.creg.be/fr/publications/proposition-e2064
([48]) Очаквана недоставена енергия: прогноза за годишното търсене, което няма да може да бъде обезпечено от ресурсите, налични на енергийния пазар, изразено в MWh.

доставките тази СЗПЕ представлява разходите за предварително обявени, но неосъществени доставки. Като използва стойностите VOLL от Plan bureau ([49]) и тези от проучването на ACER ([50]), CREG извежда следното бюджетно ограничение:

Източник: CREG, „Proposition (E)2064 – 24 mars 2020“ („Предложение (E)2064 — 24 март 2020 г.“).

б) извежда следната крива на търсенето, където целевият обем на капацитета, който да бъде предлаган на търг, е C-Q ([51]):

Източник: CREG, „Proposition (E)2064 – 24 mars 2020“ („Предложение (E)2064 — 24 март 2020 г.“).

(89) Като взе предвид резултатите от обществената консултация относно Бележка 2024 на CREG, Министерството на енергетиката на Белгия заключи, че методиката, предложена от CREG (и по-специално бюджетното ограничение), не осигурява достатъчни гаранции, че целта на CRM да се „гарантира необходимото равнище на сигурност на доставките“ ще бъде спазена в съответствие с правните критерии.

(90) Съответно Министерството на енергетиката на Белгия изготви алтернативен метод, в който се установяват параметрите за установяване на количеството на капацитета, закупуван в рамките на механизма за осигуряване на капацитет, като взе предвид предложението на Elia за кралски указ, посочено в съображение 87, и предложението на CREG, посочено в съображение 88. Обществена консултация относно тази адаптирана методика беше проведена от 23 март 2020 г. до 27 март 2020 г. Съгласно Изменения закон за CRM адаптираният текст на член 7undecies, алинея 2 от

([49]) https://www.plan.be/admin/uploaded/201403170843050.WP_1403.pdf
([50]) https://www.acer.europa.eu/en/Electricity/Infrastructure_and_network%20development/Infrastructure/Documents/CEPA%20study%20on%20the%20Value%20of%20Lost%20Load%20in%20the%20electricity%20supply.pdf
([51]) Други елементи от предложението на CREG могат да бъдат намерени на този адрес: https://www.creg.be/fr/publications/proposition-e2064

Закона за електроенергията предвижда, че параметрите за установяване на обема, който трябва да бъде набавен, се определят с кралски указ въз основа на предложение от регулатора. Окончателният текст на кралския указ беше публикуван в Държавен вестник на Белгия на 30 април 2021 г. след одобрението на Изменения закон за CRM ([52]). В съображения 91—99 е описан процесът, предвиден в този окончателен текст на кралския указ.

(91) Всяка година размерът на капацитета, необходим за спазване на нормата за надеждност в конкретна бъдеща година на доставка (т.е. целевият обем), ще се определя въз основа на предложение от регулатора. Регулаторът прави това предложение, като взема предвид данните, предоставени от ОПС, но също така тези данни се изчисляват от ОПС въз основа на сценарий и междинни стойности, които са предложени от регулатора и са определени от министъра. Целевият обем се определя въз основа на законоустановената норма за надеждност, която съответства на определена стойност на ОЗПЕ. Сценарият се коригира, за да се гарантира, че този критерий е спазен. След коригирането на сценария се извършва симулация на пазара, с чиято помощ се установяват симулираните часове на недостиг. След това целевият обем се изчислява като сбора от средното натоварване по време на симулираните часове на недостиг и нуждата от балансиране, като от него се изважда средната ОНЕ по време на симулираните часове на недостиг.

(92) Сценарият, разгледан в съображение 91, ще бъде един от централните референтни сценарии, използвани за посочване на опасенията относно адекватността на ресурсите, като параметърът се взема от последната ОАЕР ([53]) или от последната ОАНР ([54]), и ще бъде актуализиран с най-новата налична информация ([55]). Процесът по окончателно определяне на размера на капацитета, който трябва да бъде набавен, трябва също така да бъде съобразен със съответните части от Регламента за електроенергията.

(93) В кралския указ е предвиден описаният по-долу процес за определяне на референтния сценарий. Като принос за решението на министъра на енергетиката белгийският ОПС ще публикува препоръка, след като проведе обществена консултация с участниците на пазара относно данните и допусканията. След това регулаторът ще отправи предложение относно референтния сценарий, като вземе предвид методиката, предвидена в кралския указ. И накрая, Федералното министерство на икономиката ще публикува препоръка относно това предложение. Окончателното решение за избора на сценарий е отговорност на министъра на енергетиката.

(94) Общият праг за търга определя максималния размер на заплащането, което може да бъде получено по дадена оферта в търга по CRM, и се прилага за всички категории капацитет. Чрез ограничаване на максималното заплащане, което може да бъде получено, общият праг за търга ограничава възможностите за злоупотреби с пазарна мощ чрез подаване на неподходящи оферти. Общият ценови праг за търга се изчислява, като нетните РВНМ ([56]) се умножат по коефициент X. Стойността на корекционния коефициент X отчита несигурността, свързана с оценката на нетните РВНМ, както на равнището на колебанията на брутната цена на нов участник на пазара, свързана с различните технологии, така и при определянето на надхвърлящите пределните стойности годишни анюитети на енергийния пазар и нетните приходи на пазара на спомагателни услуги по балансиране. Общият ценови праг за търга за първия търг възлиза на 75 EUR/kW годишно, което е равно на нетните РВНМ, умножени по корекционен коефициент от 1,50 ([57]).

(95) Кривата на търсенето за търговете Г-4 е проектирана на базата на 3 точки, както е показано на фигура 1 по-долу:

([52]) https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/securite-dapprovisionnement/mecanisme-de-remuneration-de

([53]) Член 23 от Регламента за електроенергията.

([54]) Член 24 от Регламента за електроенергията.

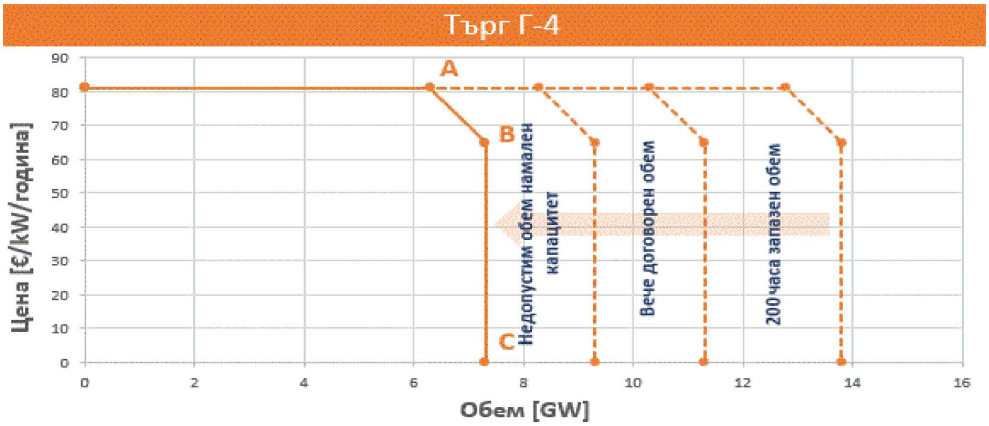
([55]) Референтният сценарий, използван за първото коригиране на кривата на търсенето, е описан в съображение 287.

([56]) Нетните РВНМ представляват приходите, които най-сполучливата навлизаща на пазара нова технология ще трябва да генерира на пазара на капацитет, за да компенсира „липсващите пари“ на енергийния пазар за едногодишен период. Те се изчисляват, като от брутните РВНМ се приспаднат пазарните приходи и приходите от спомагателни услуги.

([57]) Регулаторът CREG проведе обществена консултация през периода 1—13 юли 2020 г. относно предложение за стойностите на РВНМ за кратък списък от подбрани еталонни технологии, както и за средната претеглена цена на капитала (WACC) и корекционния коефициент X (вж. съображение 99, буква б).

Фигура 1

Индикативна оценка на кривата на търсенето за Г-4

Източник: уведомлението.

а) по ординатата точка Б съответства на нетните РВНМ ([58]). По абсцисата точка Б съответства на целевия обем (като се отчитат средното натоварване по време на симулираните часове на недостиг, резервите за балансиране, средната стойност на недоставената енергия през симулираните часове на недостиг, неотговарящият на условията обем на намаления капацитет, вече договореният обем и запазването на част от обема за търг Г-1, както е описано в съображение 98);

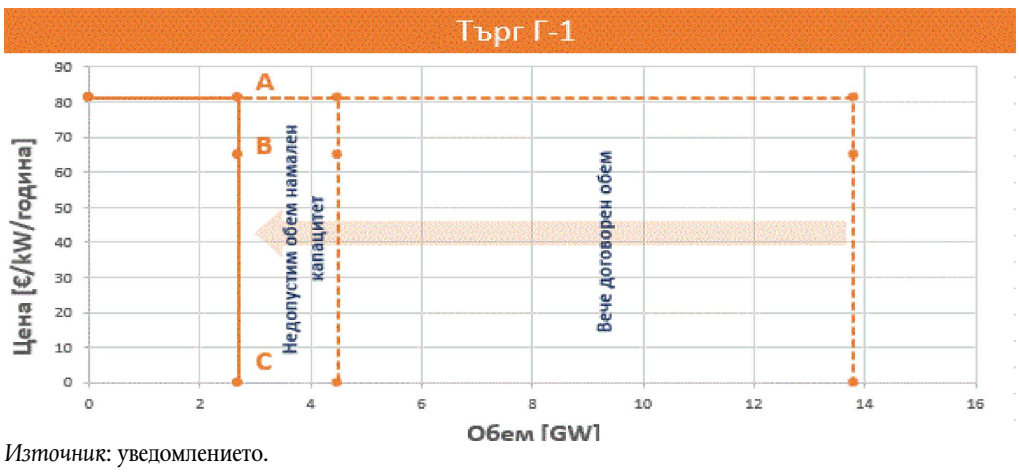
б) по ординатата точка В съответства на 0, а по абсцисата — на целевия обем;

в) по ординатата точка А съответства на общия горен праг на цената за търга. По абсцисата точка А съответства на конкретен обем, изчислен като обема за точка Б (вж. съображение 95, буква а), но като са използвани различни ОЗПЕ ($ОЗПЕ_A$). $ОЗПЕ_A$ съответстват на нормата за надеждност (т.е. на еталонните ОЗПЕ), умножена по корекционния коефициент X (вж. съображение 94).

(96) Кривата на търсенето за търговете Г-1 е проектирана на базата на същите точки Б и В, както за търговете Г-4, но целевият обем е коригиран, за да се отчете капацитетът, вече договорен в рамките на търга Г-4, който съответства на същия период на енергоподаване. Точка А съответства по ординатата на общия горен праг на цената за търга, а по абсцисата — на целевия обем.

Фигура 2

Индикативна оценка на кривата на търсенето за Г-1

Източник: уведомлението.

([58]) Като в краткия списък на еталонните технологии са взети предвид ГТКЦ, ГТОЦ и дизелови генератори и са приети средни стойности за брутните РВНМ, приходите на енергийния пазар и приходите от спомагателни услуги.

(97) Белгийските органи считат, че при проектирането на кривите на търсенето се спазват два принципа:

а) гарантиране на сигурността на доставките: това означава, че след приключването на търгове Г-4 и Г-1 нормата за надеждност следва да бъде спазвана, в противен случай CRM няма да постигне целта си. Тъй като точка Б съответства на обема, необходим за покриване на нормата за надеждност, следва да се гарантира, че поне този обем е договорен. Понеже след търг Г-4 все още съществува възможност за договаряне на допълнителни мощности в рамките на търг Г-1, през Г-4 е възможна наклонена крива между точка А и точка Б, което позволява да се договорят по-малко от коригираните количества за точка Б в рамките на този търг Г-4. Ако обаче се договори по-малък обем от изразения в точка Б през Г-1, покриването на нормата за надеждност няма да бъде гарантирано. Това обяснява вертикалната отсечка между точка А и точка Б в рамките на Г-1; и

б) гарантиране на пропорционален механизъм с възможно най-ниски разходи: това означава, че като цяло обемът, който ще бъде набавен, не трябва да надхвърля обема, който е необходим за покриване на нормата за надеждност, тъй като в противен случай това би повишило общите разходи по механизма. Това обяснява защо кривата на търсенето между точка Б и пресечната точка с оста X е вертикална както за търг Г-4, така и за търг Г-1.

(98) Според Закона за електроенергията минимален обем капацитет трябва да бъде запазен за търговете през Г-1 и той трябва да бъде приспаднат от целевия обем за търг Г-4. Този запазен обем трябва да бъде най-малко равен на средния капацитет, който е необходим, за да се покрие общият капацитет при върхово натоварване за по-малко от 200 часа работа годишно. Съгласно Кралския указ за определяне на методиката за изчисляване на капацитета и параметрите на тръжните процедури в контекста на механизма за заплащане за осигуряване на капацитет капацитетът, необходим за покриване на общия капацитет при върхово натоварване средно за по-малко от 200 часа, се определя за всеки блок с мощност от 100 MW според средния брой часове, необходими за изпълнение на критерия за сигурност на доставките, въз основа на кривата на продължителността на натоварването. Това са часовете, необходими на някои мощности, за да отговорят на максималното потребление на енергия. Оценката на кривата на търсенето доведе до запазването на приблизително 2,5 GW за търг Г-1, предвиден за 2024 г. Според Белгия решението за запазване на част от обема, който трябва да бъде набавен, за тръжната процедура през Г-1, отразява готовността ѝ да подчертае технологичната неутралност на механизма и отвореността му към различни технологии. Тази мярка насърчава участието на доставчиците на услуги по реакция на потреблението, тъй като за тези мощности може да е по-трудно да планират своята разполагаемост достатъчно рано преди това, което вероятно ще усложни участието им в търг Г-4. Независимо от това прехвърляне на обем от капацитет към търг Г-1 всички доставчици на капацитет имат право да участват както в тръжните процедури през Г-4, така и в тези през Г-1 за определен период на енергоподаване.

(99) В очакване на изпълнението на окончателния проект на кралски указ:

а) Elia предприе обществена консултация относно сценариите, анализите на чувствителността и данните за изчисляване на параметрите по CRM за търг Г-4 за периода на енергоподаване 2025—2026 г. Обществената консултация беше проведена през периода 5 май — 5 юни 2020 г. ([59]). Elia се консултира относно данните от СПА от 2019 г. на ЕМОПС за електроенергия, актуализирани с най-новата налична информация от публични източници, както и относно анализите на чувствителността , които трябва да бъдат включени в референтния сценарий и които могат да окажат влияние върху сигурността на доставките в Белгия, в съответствие с кралския указ (вж. съображение 93). След обществената консултация Elia отправи препоръка в референтния сценарий да бъде включен анализ на чувствителността на „слабо търсене“, както и анализ на чувствителността, който съответства на сценария „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“ ([60]) вж. съображение 30). Впоследствие на 10 юли 2020 г. CREG прие предложение за референтен сценарий ([61]), в което по-конкретно отново отправя критиките си към препоръката на Elia да бъде включен анализ на чувствителността към намаляване на разполагаемостта на френски ядрени блокове с 4 блока (вж. съображение 87), като също така изтъкна съществуващия механизъм за осигуряване на капацитет във Франция, предназначен да гарантира адекватност, както и риска от увеличаване на капацитета, който трябва да бъде набавен. Скоро след това обаче главна дирекция „Енергетика“ на Федералното министерство на икономиката прие препоръка към министъра на енергетиката ([62]), в която предлага в референтния сценарий да бъде включена модификация на очакваното търсене, тъй като последното е намаляло значително вследствие на въздействието на пандемията от COVID-19. Това включваше също така допълнителен дефицит на разполагаемост на ядрени блокове във Франция. По този начин главна дирекция „Енергетика“ на Федералното министерство на икономиката отхвърли повечето критики на CREG, но все пак прикани Elia да прегледа своя анализ в светлината на направеното от PLEF (вж. съображение 35).

([59]) https://www.elia.be/en/public-consultation/20200505_public-consultation-on-the-scenarios-sensitivities-and-data-for-the-crm

([60]) „2.2.1 Разполагаемост на френски ядрени блокове — първият анализ на чувствителността е в съответствие с 10-годишното проучване относно адекватността и гъвкавостта за периода 2020—2030 г. (Elia, 2019 г.) и е представен в параграф 2.6.8. Той включва намаляване на разполагаемостта на ядрени блокове с 4 блока през зимата.“

([61]) https://www.creg.be/fr/publications/proposition-c2105

([62]) https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/avis-dg-energie-projet-proposition-2105-signed.pdf

б) CREG организира обществена консултация през периода 1—13 юли 2020 г. относно предложението за стойностите на брутните РВНМ, средната претеглена цена на капитала (WACC) и корекционния коефициент X ([63]). Министърът на енергетиката взема решения ежегодно въз основа на предложението на CREG, но може да се отклони от него.

(100) Кривата на търсенето за търг Г-4 през октомври 2021 г. се основава на централния сценарий в СПА от 2019 г. с актуализирани данни и корекции въз основа на оценката на адекватността на производството, извършена от PLEF и публикувана през април 2020 г. (вж. също съображения 287—289).

(101) В Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. е използван централният сценарий от СПА от 2020 г., допълнен с най-новия наличен набор от данни за всяка държава, събрани в рамките на ЕМОПС за електроенергия, и с публично достъпна информация или актуализирани национални проучвания за други държави. Според Белгия с използването на един и същ източник (СПА) като база данни както за оценките на адекватността на ресурсите, така и за коригирането на кривата на търсенето, е осигурена съгласуваност.

(102) Белгия поясни, че анализът на чувствителността към дефицита на разполагаемост на френски ядрени мощности (съгласно оценката на адекватността на производството, извършена от PLEF), използван при изчисленията на кривата на търсенето за първия търг, също е моделиран в рамките на Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г.

(103) Очакваният обем на капацитета, който трябва да бъде набавен в рамките на първите търгове Г-4 и Г-1, е приблизително 9,5 GW. Общият обем се определя за всеки търг и се основава на методиката, описана в раздел 2.5.2. При кривата на търсенето за търг Г-4 белгийските органи са заделили значителен обем за търг Г-1, като по този начин гарантират, че ще се извърши ново коригиране в момент, по-близък до годината на доставка, и избягват закупуването на твърде много капацитет на първия търг Г-4. Този голям резерв за Г-1 позволява на белгийските органи да се справят с леки отклонения след включването на нови входящи данни и методически подобрения, но също така гарантира, че се предоставят широки възможности за участие на нови и иновативни технологии, с което на практика се гарантира технологичната неутралност на мярката.

(104) Като цяло на търг Г-4 през 2021 г. ще бъдат сключени договори за приблизително 54 % от средното потребление при върхово натоварване в моменти на недостиг, като по този начин целевият обем се ограничава до строго необходимото.

(105) Белгия се ангажира да направи кръстосани проверки и при необходимост да коригира обемите, които трябва да бъдат набавени на търг Т-4 през 2023 г. и на търг Т-1 през 2026 г., с оглед на резултатите от ОАНР от 2023 г.

2.5.3. *Етап на предварително оценяване*

(106) За всички доставчици на производствен капацитет с мощност над 1 MW се прилага задължителна процедура по предварително оценяване. Независимо от това предварително оценените мощности не са задължени да участват в тръжната процедура (клауза за неучастие). За да се улесни това задължително предварително оценяване, е предвидена ускорена процедура по предварително оценяване, която да позволи на доставчиците на капацитет да спазят задължението за предварително оценяване с минимални усилия (изисква се само минимално количество информация, като например идентификационен номер, тип точка на енергоподаване и обща инсталирана мощност): доставчиците на капацитет след ускорена процедура по предварително оценяване, капацитетът автоматично се третира като избран да не участва.

(107) Изискванията за предварително оценяване включват норма за допустими емисии: доставчиците на капацитет, които надвишават посочената по-долу норма за допустими емисии, не могат да участват в търга за капацитет:

а) за мощности, започнали енергопроизводство на или след 4 юли 2019 г., се прилага норма за допустими емисии от 550 g CO_2 с произход от изкопаеми горива на kWh електроенергия;

б) за мощности, започнали енергопроизводство преди 4 юли 2019 г., не се допускат нито емисии над 550 g CO_2 с произход от изкопаеми горива на kWh електроенергия, нито емисии над 350 kg CO_2 с произход от горива средногодишно на инсталиран kWe.

([63]) https://www.creg.be/fr/consultations-publiques/consultation-publique-relative-au-projet-de-proposition-2086-relative-au

(108) Освен това, като част от процедурата по предварително оценяване, кандидатите трябва да предоставят временно финансово обезпечение, за да бъдат допуснати до участие в търга. Това временно финансово обезпечение се усвоява ефективно, когато ЕПК бъде избрана в търга. Ако след избирането му в търга доставчикът на капацитет не спази договорните си задължения или ако не желае да подпише договора за осигуряване на капацитет, като част от процедурата за контрол преди периода на енергоподаване ще бъдат наложени финансови санкции. Контрагентът по договора има правото да изиска финансовото обезпечение, в случай че тези санкции останат неплатени. В момента на предварителното оценяване размерът на временното финансово обезпечение ще бъде 20 000 EUR/MW за виртуални и допълнителни ЕПК и 10 000 EUR/MW за съществуващи ЕПК, в зависимост от допустимия обем за съответната ЕПК (като се вземе предвид, че договореният капацитет все още не е известен, и за да се гарантира, че финансовото обезпечение е пропорционално на мащаба на проекта и на последващия риск за системата в случай на неизпълнение). Ако окончателният договорен капацитет на съответната ЕПК е по-нисък от нейния допустим обем, размерът на финансовото обезпечение се намалява за положителната разлика между допустимия обем и договорения капацитет, умножена по 20 000 EUR (за виртуални и допълнителни ЕПК) или по 10 000 EUR (за съществуващи ЕПК).

(109) В допълнение страните, които желаят да кандидатстват за предварително оценяване на нови инсталации (за 15-годишен договор за осигуряване на капацитет), работещи на изкопаеми горива, трябва да признаят, че получаването на договор за осигуряване на капацитет не ги освобождава от изискванията на действащи и бъдещи нормативни актове и цели за намаляване на емисиите на парникови газове, установени от Европейския съюз и/или Белгия. Освен това те трябва да признаят, че получаването на договор за осигуряване на капацитет ги ангажира да допринасят за изготвянето на политики за постигане на тези цели. Поради това те трябва да приложат писмена декларация, в която поемат ангажимент:

а) до 31 декември 2026 г. да проучат техническата и икономическата осъществимост на намаляването на емисиите на парникови газове от разглежданата инсталация в съответствие с приложимото европейско и белгийско законодателство и цели;

б) до 31 декември 2027 г. да изготвят план за намаляване на емисиите, в който се посочва как те ще допринесат за прехода към неутралност по отношение на климата през 2050 г., като уточнят междинни цели за 2035 г. и 2045 г.; и

в) да постигнат нулеви или отрицателни емисии до 2050 г. Страните, участващи в изготвянето на план за намаляване на емисиите, може да решат да извършат това проучване съвместно.

(110) Спазването на ангажиментите, посочени в съображение 109, трябва да бъде демонстрирано пред главна дирекция „Енергетика“ на Федералното министерство на икономиката.

2.5.4. *Специфични характеристики на структурата на търговете*

2.5.4.1. Правило за ценообразуване

(111) При механизма на състезателна тръжна процедура се използва формат на търга със запечатани оферти, при който оферентите представят оферти анонимно и след това клиринговата цена се определя в рамките на само един кръг. Според белгийските органи, тъй като не предоставя информация на пазара по време на определянето на клиринговата цена и не дава възможност на оферентите да актуализират своите оферти, форматът на търга със запечатани оферти ограничава потенциала за злоупотреба с пазарна мощ. Също така те посочват, че за разлика от търговете с модел с намаляваща цена, при процедурата със запечатани оферти оферентите не са ограничени в продължение (обичайно) на 2—3 дни, през които трябва да бъдат на разположение, за да реагират на информацията, която им се предоставя относно тръжната процедура. По-малко сложната и времеемка тръжна процедура би могла допълнително да намали препятствията за навлизане на пазара, които са особено важни за новите и малките участници и за страните, доставчици на услуги по реакция на потреблението, чиято основна дейност не е на енергийния пазар.

(112) На всички спечелили поръчка оференти ще бъде предоставено заплащане за осигуряване на капацитет, основано на правилото за ценообразуване въз основа на офертната цена, за всички търгове, свързани най-малко с първоначалните два периода на енергоподаване (търг Г-4 и търг Г-1 за периодите на енергоподаване, започващи през ноември 2025 г. и ноември 2026 г.). С други думи, спечелилите поръчката доставчици на капацитет ще получат като заплащане за осигуряването на капацитет своята офертна цена.

(113) След представянето на доклад за оценка пред парламента правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена (pay-as-cleared) би могло да се прилага за търгове, свързани със следващи периоди на енергоподаване. При правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена заплащането за осигуряване на капацитет се равнява на офертната цена на избраната най-висока оферта (като се прилага ограничението за междинен горен праг на цената, вж. раздел 2.5.4.2).

(114) Белгийските органи считат, че ситуацията по отношение на адекватността в Белгия в периода около 2025 г. ще изисква нови мощности (вж. съображение 29). Поради това доставчиците на капацитет, представящи много разнородни структури на цените, вероятно ще се конкурират на първоначалните търгове в рамките на CRM. Следователно белгийските се опасяват, че някои доставчици на капацитет биха могли да се възползват от високите такси в рамките на CRM, надхвърлящи това, което би платил пределният потребител, и съответно от извънредни печалби, ако се прилага правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена. Според Белгия на теория в случай на осигуряване на пълна информация, при който участниците на пазара могат да предвидят потенциалната пазарна клирингова цена при прилагане на правило за ценообразуване по най-високата приета офертна цена (pay-as-cleared), правилото за ценообразуване въз основа на офертната цена (pay-as-bid) би довело до същия резултат, тъй като оферентите имат стимул да наддават на тази очаквана клирингова цена. На практика обаче първите търгове в рамките на CRM неизбежно са свързани с известна степен на несигурност и непредвидимост, засягаща потенциалната пазарна цена, базирана на най-високата приета офертна цена. Ето защо при прилагане на правило за ценообразуване въз основа на офертната цена участниците на пазара може да действат по-предпазливо, за да избегнат риска да не бъдат избрани, и съответно правилото за ценообразуване въз основа на офертната цена може да доведе до резултат с по-ниски разходи.

(115) Белгия обаче счита, че предимството по отношение на ефективността на разходите на търговете, основани на офертната цена, вероятно намалява с течение на времето не само защото изискването за нов капацитет може да отпадне, но и защото повтарящите се търгове, основани на офертната цена, позволяват на участниците на пазара да предвидят по-добре референтната пазарна клирингова цена, което води до „плоска“ крива на предлагането. Освен това, в случай че в средносрочен до дългосрочен план проблемът с липсващите пари изчезне, правилото за ценообразуване въз основа на офертната цена би попречило цената да се доближи до нула, тъй като доставчиците на капацитет нямат стимул да наддават на равнище нула при правилото за ценообразуване въз основа на офертната цена.

(116) Белгия счита, че след последващите търгове по-добрият избор може да стане правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена, за да се стимулира конкуренцията, да се излъчи прозрачен ценови сигнал и да се позволи доближаване на заплащането за осигуряване на капацитет до нула, когато се очаква равнището на доставяния капацитет да бъде адекватно за покриване на търсеното равнище на капацитет. Важна характеристика на правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена е това, че рационалното поведение при наддаване е да се наддава на база на действителните разходи. Освен това, понеже ценообразуването по най-високата приета офертна цена предоставя на пазара прозрачен ценови сигнал, тази информация може да бъде особено ценна за малки единици и нови участници на пазара, тъй като може да им даде по-добра представа за настоящите и очакваните бъдещи пазарни условия, което с течение на времето да насърчи участието. В допълнение правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена улеснява договорните споразумения, особено за агрегирани мощности. Поради това Белгия ще предвиди процедура, позволяваща да се премине към правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена, когато се докаже, че е изгодно да се направи това.

2.5.4.2. Междинен горен праг на цената

(117) Както е описано подробно в раздел 2.6, ЕПК, която изисква значителни инвестиции, може да кандидатства за многогодишен договор за осигуряване на капацитет. Засега това правило не се прилага за участието на косвен чуждестранен капацитет, за което може да се възложи само едногодишен договор (вж. съображения 143 и 144). Според белгийските органи ЕПК в категорията на едногодишните договори подлежат на изисквания за нулеви или ниски инвестиционни разходи, които трябва да покрият (в противен случай те биха отговаряли на условията за многогодишен договор). Поради това се предвижда да се прилага междинен горен праг на цената за ЕПК в категорията на едногодишните договори, за да не се допускат извънредни печалби. Това правило ще се прилага и за договорите, възложени на косвен чуждестранен капацитет (вж. по-подробна информация в раздел 2.10.1).

(118) ЕПК в категорията на едногодишните договори няма да имат право да наддават на цена, по-висока от междинния горен праг на цената. Освен това дори при правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена (вж. съображение 113) тези ЕПК няма да получат плащания за осигуряване на капацитет, по-високи от междинния горен праг на цената.

(119) Според белгийските органи междинният горен праг на цената също така ще попречи на участниците на пазара със значителна пазарна мощ да вземат стратегически решения за спиране или затваряне на съществуващи мощности, с което на практика биха извели капацитет от пазара и биха повлияли на пазарната клирингова цена. Чрез ограничаването на максималните заплащания за осигуряване на капацитет за мощностите в категорията на едногодишните договори (в т.ч. и съществуващи активи) междинният горен праг на цената би намалил потенциала за прекомерни такси, надхвърлящи това, което би платил пределният потребител.

(120) Белгийските органи посочват, че междинният горен праг на цената, от една страна, следва да бъде достатъчно нисък, за да се избегнат извънредни печалби, но от друга страна, не трябва да бъде твърде нисък, така че да не позволява нормална възвръщаемост за инвеститорите или дори да не позволява на ЕПК да участват в търга в рамките на CRM и да създаде нежелани сигнали за излизане от пазара.

(121) Методиката, описана в Кралския указ за определяне на методиката за изчисляване на параметрите на тръжните процедури в рамките на механизма за заплащане за осигуряване на капацитет, определя, че междинният горен праг на цената трябва да бъде коригиран до очакваното равнище на „липсващите пари“ за най-слабо представящата се технология в момента на пазара, като се вземат предвид както разходите, така и приходите.

(122) Под внимание са взети следните разходи:

а) годишните фиксирани разходи за експлоатация и поддръжка („FOM“);

б) преизчислените на годишна база негодишни разходи за поддръжка (с изключение на разходите, свързани с увеличаване на капацитета или с удължаване на експлоатационния живот на дадена инсталация);

в) разходите за задействане за целите на проверка за разполагаемост.

(123) Тези компоненти на разходите се разделят на приложимите коефициенти на намаляване на капацитета, тъй като междинният горен праг на цената се прилага в търга, в който цените са изразени за MW намален капацитет. Белгийските органи предоставиха данните, представени в таблица 5 по-долу ([64]).

Таблица 5

Общи годишни разходи на включени в кратък списък съществуващи технологии ([65])

	Годишни FOM разходи [EUR/kW/година]			Разходи за задействане за целите на проверка за разполагаемост [EUR/kW/година]	Коефициент на намаляване на капацитета ([66])
	НИСКИ	СРЕДНИ	ВИСОКИ		
ГТКЦ	29	30	41	0	91%
ГТОЦ	19	19	40	0	90%
Турбо-реактивни двигатели	23	29	29	0	96%
Отговор на пазара	5	10	15	0,18	36 %

Източник: уведомлението.

(124) Под внимание са взети следните годишни приходи:

а) получени на пазара на електроенергия годишни такси, надхвърлящи пределните;

б) годишни нетни приходи от предоставяне на свързани с честотата услуги по балансиране.

(125) Белгийските органи предоставиха данните, представени в таблица 6 по-долу:

([64]) Elia предприе обществена консултация относно сценариите, анализите на чувствителността и данните за изчисляване на параметрите за CRM за търг Г-4 за периода на енергоподаване 2025—2026 г. (вж. съображение 99, подточка а).

([65]) Данни, получени от доклада на Elia относно корекциите. На разположение на адрес: https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm.

([66]) Като се вземе предвид, че диапазонът на коефициента на намаляване на капацитета за „големи инсталации за производство на топлинна енергия“ варира между 85 и 95 %, за *ГТКЦ*, *ГТОЦ* и технологията на *турбореактивни двигатели* е приложен коефициент на намаляване на капацитета от минимум 90 %. За технологията за *отговор на пазара* коефициентът на намаляване на капацитета представлява средна стойност, при която се отчита разнообразието от възможности, обхванати от технологията за *отговор на пазара*.

Таблица 6

Общи годишни приходи на включени в кратък списък съществуващи технологии ([67])

	Общи годишни приходи [EUR/kW/година] ([68])		
	НИСКИ	СРЕДНИ	ВИСОКИ
ГТКЦ	5	11	20
ГТОЦ	10,2	12,6	15,5
Турбореактивни двигатели	19,3	23,2	27
Отговор на пазара	14,3	17,1	20

Източник: уведомлението.

(126) И накрая, „липсващите пари“ се изчисляват, като от стойността на годишните разходи се извади стойността на годишните приходи. Към полученото число се добавя 5 % марж за неопределеност, за да се отчете общата неопределеност, която е свързана с оценката на „липсващите пари“, особено като се има предвид, че за коригирането на междинния горен праг на цената е необходимо обобщаване на данните за разходите и приходите за всяка технология и че тази оценка се извършва до няколко години преди съответния период на енергоподаване.

(127) Белгийските органи предоставиха данните в таблица 7. Различните „равнища“ за стойността на „липсващите пари“ изразяват следната категоризация: в равнище 1 са разгледани ниски стойности на разходите и високи стойности на приходите; в равнище 2 са разгледани ниски стойности на разходите и средни стойности на приходите; в равнище 3 са разгледани ниски стойности на разходите и ниски стойности на приходите; в равнище 4 са разгледани средни стойности на разходите и високи стойности на приходите; в равнище 5 са разгледани средни стойности на разходите и средни стойности на приходите; в равнище 6 са разгледани средни стойности на разходите и ниски стойности на приходите.

Таблица 7

Стойности на липсващите пари, изведени за включени в кратък списък съществуващи технологии ([69])

„Липсващи пари“ [EUR/kW намален капацитет/година]	Равнище 1	Равнище 2	Равнище 3	Равнище 4	Равнище 5	Равнище 6
ГТКЦ	10,4	20,8	27,7	11,5	21,9	28,8
ГТОЦ	4,1	7,5	10,3	4,1	7,5	10,3
Турбореактивни двигатели	0	0	4	2,2	6,4	10,6
Отговор на пазара	0	0	0	0	0	0

Източник: уведомлението.

([67]) Данни, получени от доклада на Elia относно корекциите. На разположение на адрес: https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm.

([68]) Следва да се отбележи, че за определяне на общата средна стойност са взети предвид само таксите за запазване на ръчен РВРЧ с размер под 10 EUR/MW/h, тъй като се счита, че цените над тази граница представляват периоди с проблеми по отношение на адекватността и следователно не са представителни за този анализ. НИСКИТЕ/СРЕДНИТЕ/ВИСОКИТЕ стойности се изчисляват като 60/75/90 % от общата средна стойност, за да се вземат предвид променливите разходи, свързани със запазването на ръчен РВРЧ, като например разходите за представяне на оферта. За да се избегне двойното отчитане и да се вземат предвид само нетните приходи, нетните приходи от предоставянето на свързани с честотата услуги по балансиране са разгледани до посочената по-долу степен: приходите от РПРЧ не се вземат предвид, тъй като вероятно акумулаторните батерии ще се превърнат в доминиращата технология за осигуряване на РПРЧ. Технологията за акумулаторни батерии не се взема предвид при коригирането на междинния горен праг на цената, тъй като се счита, че те получават положителна икономическа обосновка от предоставянето на РПРЧ. Приходите от автоматичният РВРЧ не се вземат предвид, тъй като се приема, че технологиите, които осигуряват автоматичен РВРЧ, са фактор в арбитража между предоставянето на автоматичен РВРЧ и продажбата на енергия. Поради това се приема, че таксите за запазване на автоматичен РВРЧ не представляват нетен приход в допълнение към надхвърлящите пределната стойност такси, получени на енергийния пазар. Счита се, че приходите от ръчен РВРЧ са от значение за технологиите за турбореактивни двигатели (за които се приема, че предоставят стандартен продукт за ръчен РВРЧ) и за отговор на пазара (за които се приема, че предоставят гъвкав продукт за ръчен РВРЧ), тъй като те обикновено предоставят тези услуги на пазара в текущ порядък. По конкретно, приходите при технологиите за турбореактивни двигатели и за отговор на пазара се определят като процент от средната такса за запазване на ръчен РВРЧ или от надхвърлящата пределната стойност такса на енергийния пазар, в зависимост от това коя от двете стойности е по-висока.

([69]) Данни, получени от доклада на Elia относно корекциите. На разположение на адрес: https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm.

(128) Въз основа на входящата информация и данните, предоставени от Elia, както и на съветите относно тези данни, предоставени от регулатора, белгийските органи определиха, че междинният горен праг на цената за първия търг, т.е. търг Г-4 с период на енергоподаване ноември 2025 г. — октомври 2026 г., е в размер на 20 EUR/kW намален капацитет годишно.

(129) По време на официалната процедура по разследване Белгия въведе механизъм, позволяващ индивидуална дерогация от междинния горен праг на цената ([70]).

(130) Механизмът за дерогация беше въведен в Кралския указ за определяне на методиката за изчисляване на капацитета и параметрите на тръжните процедури в контекста на CRM. Механизмът за дерогация се прилага еднакво както за националния капацитет, така и за косвения трансграничен капацитет.

(131) Въз основа на кралския указ за първия търг, поради ограниченото време между проектирането на механизма за дерогация и подготвянето на първия търг, дерогацията ще се предоставя ex-post, т.е. след приключването на търга. Белгия обясни, че потенциалните бенефициери ще кандидатстват за дерогация преди търговете и ще предоставят цялата необходима информация преди търговете. Всички критерии и правила за прилагане на дерогацията ще бъдат установени по прозрачен начин преди търговете. Дерогацията няма да зависи от подадените оферти на който и да е участник в търга. И накрая, ако впоследствие се стигне до заключението, че някои единици не отговарят на условията за дерогацията и техните плащания са намалени, това няма да се отрази на резултата (договор, плащане и възложено количество) за други единици, участвали в търга.

2.5.4.3. Правила за клиринг

(132) Сделки в рамките на търга за капацитет следва да се сключват, като се избере комбинацията от оферти, която води до максимално социално благосъстояние, с оглед на кривата на търсенето (определена по административен начин) и кривата на предлагането (определена чрез обобщаване на различните оферти на доставчиците на капацитет) и при отчитане на компонентите на различните оферти, свързани с обема и цената. Социалното благосъстояние в този контекст се изчислява като сбора на принадената стойност за потребителите (принадената стойност за обществото от задоволяването на търсенето на сигурност на доставките на цена под готовността за плащане за капацитет, определена от кривата на търсенето) и принадената стойност за производителите (принадената стойност за доставчиците на капацитет от избирането на техните оферти на цена над тръжната цена).

(133) Ако множество решения за клиринг (сключване на сделка) (т.е. комбинация от оферти) са равностойни по отношение на постигането на максимална принадена икономическа стойност, се избира решението с най-ниски емисии на CO_2. Ако две решения са равностойни по отношение както на постигането на максимална икономическа принадена стойност, така и на среднопретеглените емисии на CO_2, се избира решението с най-ниска среднопретеглена продължителност на договора с цел ограничаване на създаването на зависимости в рамките на няколко години ([71]).

(134) В алгоритъма за тръжната процедура ще бъдат взети предвид също така ограничения, свързани с електроенергийната мрежа, така че да се отхвърлят определени комбинации от оферти, които взети заедно не са осъществими в електроенергийната мрежа. Наборът от мрежови ограничения, свързани с мрежата на ОПС, които ще се прилагат по време на сключването на сделки в рамките на търга, ще бъде определен преди сключването на тръжни сделки и ще се ръководи или от съображения за сигурност на системата, или от ограничения при физическото разстояние.

2.6. **Срок на договора**

(135) Според белгийските органи по-дългият срок на договора за осигуряване на капацитет позволява на доставчика на капацитет да си осигури дългосрочно финансиране, за да разпредели инвестиционните разходи върху по-дълъг период от време. Това би могло да намали необходимото годишно заплащане за осигуряване на капацитет и да помогне да се гарантира, че новият проект е конкурентоспособен спрямо съществуващите проекти на пазара. Потенциалът за навлизане на нов капацитет на конкурентна цена е от изключителна важност и за контролиране на пазарната мощ на съществуващите доставчици на капацитет.

([70]) Методиката за получаване на индивидуална дерогация беше предмет на обществена консултация, проведена през февруари 2021 г.

([71]) От доставчиците на капацитет се изисква да предоставят информация във връзка с CO_2 относно техните ЕПК по време на процеса по предварително оценяване. Правилата за функционирането на белгийския CRM (вж. раздел 18.1.17) предоставят насоки за изчисляване на специфичните и годишните емисии, основани на Становище № 22/2019 на ACER.

(136) По-дългият срок на договора за осигуряване на капацитет обаче може също така да създаде „зависимост“ към дадена технология на енергийния пазар за по-дълъг период от време. Поради това белгийската държава е избрала различни категории капацитет (с договор до 1 година, до 3, 8 и 15 години). Следователно при новите инвестиции не се сключва веднага договор за осигуряване на капацитет за максималния (15-годишен) срок, като по този начин се избягва затварянето на бъдещия енергиен пазар за нови (и потенциално по-екологични) технологии.

(137) В Кралския указ от 12 декември 2019 г. ([72]), предложен от CREG, допустимите разходи са определени като: „първоначални и еднократни инвестиционни разходи, които се разпореждат от датата на публикуване на резултатите от търга, в който се запазва офертата за този капацитет, и се извършват най-късно в деня, предхождащ първия ден от периода на осигуряване на капацитет, необходим за изграждането и/или осигуряването на основните физически технически елементи на капацитета и с цел предлагане на белгийския пазар на допълнителен капацитет, считано от периода на първото енергоподаване, обхванат от договора за осигуряване на капацитет“. За съществуващ капацитет разходите, които водят до предлагане на допълнителен капацитет, са: i) направените разходи, необходими за осигуряване на съответствие на капацитета с екологичните норми и съответно за запазването му на пазара; ii) разходите, необходими за увеличаване на инсталираната мощност или на техническия срок на експлоатация на инсталацията, и iii) за пряк чуждестранен капацитет — разходите, необходими за присъединяване на единицата към мрежа в рамките на белгийската контролна зона (вж. раздел 2.10.2).

(138) В предложения кралски указ са предвидени праговете, посочени в таблица 8. Тези прагове за размера на инвестициите са изчислени така, че да се гарантира, че средните очаквани годишни инвестиционни разходи са равни при отделните категории капацитет, свързани с максимален срок на договора за осигуряване на капацитет от 15, 8 и 3 години. CREG ще предлага актуализиране на праговете за размера на инвестициите, когато това изглежда необходимо и поне веднъж на всеки три години ([73]). Праговете отчитат инсталираната мощност, а не намаления капацитет. Според Белгия, в случай че при определяне на праговете за размера на инвестициите се взема предвид намаленият капацитет, предлаган от ЕПК, а не инсталираната мощност, мощностите с висок коефициент на намаляване на капацитета ще достигат по-лесно праговете за размера на инвестициите за многогодишни договори, което би било в противоречие с целта на CRM.

Таблица 8

Прагове за размера на инвестициите за дългосрочни договори за заплащане за осигуряване на капацитет

Срок на договора	Прагове, предложени от CREG	Ново предложение от белгийското правителство
Години	***€/kW***	***€/kW***
15	600	360
8	400	239
3	177	106

Източник: SPF Economie.

(139) CREG ще следи инвестиционните разходи, за да гарантира, както преди, така и след внасянето на документацията на единицата, че категорията капацитет, определена за всеки доставчик на капацитет, е подходяща. По-конкретно, доставчикът на капацитет трябва да предостави впоследствие инвестиционно досие, което регулаторът може да използва за своята последваща оценка на определената категория капацитет. Ако последващият анализ разкрие, че критериите за разходите не са били изпълнени (в т.ч. ограничен толеранс за незначителна неопределеност), договорните условия могат да бъдат преразгледани (например прекласифициране на ЕПК в съответната категория договори). Освен това, ако внасяното впоследствие инвестиционно досие не бъде предоставено (навреме), е възможно регулаторът също така да прекласифицира ЕПК в категорията капацитет с едногодишен договор.

(140) В съответствие с първоначалното предложение категория на договора се определя и за агрегираните оферти. Ако агрегираната оферта се състои от мощности, съответстващи на различни категории договори, за агрегираната оферта се определя категорията договор, съответстваща на капацитета в категорията с най-кратък срок на договора.

([72]) https://www.creg.be/fr/publications/proposition-c1907

([73]) Праговете за размера на инвестициите се определят с кралски указ въз основа на предложение на регулатора (член 6, алинея 2 от публикувания кралски указ).

(141) Това предложение беше преразгледано след официалната процедура по разследване. Въз основа на Кралския указ за определяне на праговете за размера на инвестициите, критериите за допустимост на инвестиционните разходи и процедурата за класифициране всеки капацитет, който е част от агрегирана оферта, се класифицира в дадена категория капацитет. Съгласно класификацията на капацитета CREG определя, когато е целесъобразно, различни комбинации на класификацията и свързва всяка комбинация с максимална номинална еталонна мощност, съответстваща на сбора от номиналните еталонни мощности на мощностите в агрегираната оферта, които са класифицирани в категория капацитет, която е равна на определената категория капацитет или по-висока от нея. Въз основа на това ръководителят, изготвил агрегираната оферта, избира категорията капацитет, която се прилага за агрегираната оферта.

(142) След официалната процедура по разследване Белгия също така измени разпоредбите на Кралския указ относно допустимите инвестиционни разходи. В изменения кралски указ се посочва, че само разходите за адаптиране към бъдещите норми на Съюза ще бъдат допустими в рамките на CRM.

(143) Според белгийските органи не може да се предвиди възможност за многогодишни договори за чуждестранен капацитет, тъй като в дългосрочен план невинаги може да се гарантира достатъчен входен капацитет. Входният капацитет зависи не само от равнището и разполагаемостта на междусистемната свързаност, но и от риска от извънредно натоварване на паралелната система от страна на съседните държави. Този риск може значително да варира във времето в зависимост от адекватността и пазарната ситуация в другите държави.

(144) Белгийските органи обаче поеха ангажимент да преразглеждат възможността да се сключват многогодишни договори за чуждестранен капацитет. Първият преглед ще бъде извършен до 15 януари 2023 г., а след това на всеки две години. Ако прегледът покаже, че рисковете, свързани с равнището и разполагаемостта на междусистемния електропровод, и рискът от извънредно натоварване на паралелната система, са адекватно намалени, така че договорите за повече от една година за осигуряване на косвен чуждестранен капацитет да не създават необосновани рискове за адекватността, могат да се предоставят многогодишни договори за осигуряване на чуждестранен капацитет.

(145) И накрая, недоказаният капацитет може да отговаря на условията за сключване само на едногодишен договор за осигуряване на капацитет, тъй като е трудно да се обосноват точни данни за разходите, които биха позволили той да бъде класифициран в една от категориите на многогодишните договори (вж. раздел 2.4.4).

2.7. **Задължения**

2.7.1. *Опции за надеждност*

(146) В белгийския механизъм за осигуряване на капацитет контрагентът по договора купува капацитет от доставчици на капацитет под формата на опции за надеждност. Доставчиците на капацитет, които се избират в търга, продават опциите за надеждност на централния купувач и в замяна на тях получават фиксирано заплащане за осигуряване на капацитет. Когато референтната цена е по-висока от предварително определено равнище, т.нар. цена на упражняване, доставчикът на капацитет има задължение да върне на централния купувач разликата между референтната цена и цената на упражняване, изчислена върху договорените обеми капацитет.

(147) В резултат на това приходите на доставчика на капацитет на пазара, на който се търгува само електроенергия, са ограничени до цената на упражняване, но в замяна на това на доставчиците на капацитет е гарантирано фиксирано и сигурно заплащане за осигуряване на капацитет. С други думи, доставчиците на капацитет се отказват от част от негарантираните си такси за оскъдни ресурси, за да получат в замяна сигурно заплащане за осигуряване на капацитет, което значително намалява риска от колебания в приходите и следователно рисковете, свързани с инвестициите, които трябва да бъдат направени. Целта на опцията за надеждност е двояка. Първо, задължението за връщане на суми ограничава възможността за извънредни печалби и второ, то стимулира ЕПК да бъдат на разположение в моменти, които са от значение за сигурността на доставките.

2.7.2. *Референтна цена*

(148) Белгия е избрала за референтна цена цената на пазара за ден напред (ПДН). Според Белгия основните ѝ предимства са следните:

а) пазарът за ден напред представлява най-подходящият пазарен сигнал, свързан с проблемите с адекватността, тъй като повечето фактори, определящи позициите на участниците на пазара, са включени в планирането и прогнозирането на производството;

б) пазарът за ден напред (ПДН) изпълнява важна функция за изпращане на сигнали и представлява най-стабилния, най-ликвиден спот пазар поради своята детайлност и голямата точност на допусканията, което се отразява в обменяните обеми;

в) след съгласуването за ден напред в белгийската система всички отговарящи за баланса лица трябва да бъдат балансирани (определяне за ден напред в 15:00 ч.) и в този уникален момент се извършва сетълмент на пазара. По този начин пазарът за ден напред е последната възможност в графика на електроенергийния продукт да се пресекат всички останали търсения и оферти след форуърдния пазар и преди нуждите от гъвкавост на пазара в рамките на деня и пазара на балансираща електроенергия;

г) поради времевата си позиция на спот пазарите, той трябва да даде възможност за реакция на всички технологии (т. е. също и на бавните мощности).

(149) Белгия обясни, че методиката за изчисление на референтната цена може да бъде преразгледана в бъдеще, за да се гарантира, че чрез нея се изпраща най-адекватният ценови сигнал, след като степента на развитие на другите спот пазари напредне до равнище, близко до това на пазара за ден напред. По-конкретно, цените на пазара в рамките на деня могат да бъдат разгледани отново, след като бъде постигната достатъчна и постоянна ликвидност.

(150) Белгия е избрала единна цена на упражняване с някои корекции, за да гарантира отвореността на системата към всички технологии и да ограничи чрез коригирането извънредните печалби. Според белгийските органи тези корекции са необходими, за да се ограничи рискът от единна цена на упражняване за участието на някои технологии в CRM. По-специално технологии, чиито краткосрочни пределни разходи са по-високи от цената на упражняване, могат да бъдат възпрепятствани без тези корекции.

(151) Както е предвидено в член 7undecies, алинея 2 от Закона за електроенергията, параметърът „цена на упражняване“ ще се коригира всяка година с министерско постановление не по-късно от 31 март на съответната година (както за търга Г-4, така и за търга Г-1) и въз основа на методиката, която е определена в Кралския указ за параметрите на тръжните процедури.

(152) Този параметър ще се основава на анализ на агрегираните криви, събиращи еластичната част от обема на реакцията на пазара, наблюдавана на пазара за ден напред (ПДН) и претеглена за период от 3 години за съответните периоди през тези 3 години (работни дни през зимата). Методиката показва, че коригираната цена на упражняване следва да бъде избрана от съответния диапазон [75 %— 85 %] на еластичния спрямо цената обем на реакцията на пазара и като се вземат предвид редица ръководни принципи:

а) първи критерий: краткосрочните пределни разходи на технологиите с дневен график следва да бъдат покрити от избраната цена на упражняване;

б) втори критерий: при коригирането на цената на упражняване се взема предвид формата на кривата на коригиране;

в) трети критерий: при коригирането на цената на упражняване се взема предвид развитието на енергийния пазар;

г) четвърти критерий: стабилността на цената на упражняване във времето; и

д) пети критерий: разумен шанс цената на упражняване да бъде достигната от референтната цена.

(153) Що се отнася до оценката на първия критерий, тя се разглежда в светлината на резултатите и хипотезите, използвани в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г., по-специално в раздели 2.9.3 и 2.9.4. Изчисляването на тези краткосрочни пределни разходи се основава на няколко допускания: оценка на цените на горивата, оценка на потенциалното развитие на цената на CO_2, оценка на ефективността („ефикасността“) на различните технологии, разгледани в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г. (в този случай ГТКЦ, ГТОЦ и дизелов генератор).

(154) Белгия предложи ориентировъчен диапазон на коригираната цена на упражняване въз основа на последните три зимни периода (от зимата на 2016/2017 г. до зимата на 2018/2019 г.), който да бъде стеснен до [320— 500] EUR/MWh.

(155) Това означава, че цената на упражняване може да се променя с течение на времето (но остава фиксирана за срока на договора за осигуряване на капацитет на ЕПК) в съответствие с развитието на енергийния пазар и че договорите за осигуряване на капацитет в резултат на един търг не включват непременно същата цена на упражняване като договорите за осигуряване на капацитет, свързани с друг търг. Във всеки случай доставчиците на капацитет ще бъдат информирани за приложимата цена на упражняване преди всеки търг, което ще им позволи да включат тази информация в офертите си.

(156) Освен това Белгия избра да предложи на ЕПК, които нямат отделно задължение за съставяне на графици (в тази категория обикновено попадат доставчиците на услуги по реакция на потреблението и групите, обединяващи доставчици на капацитет), възможността да заменят единичната цена на упражняване с обявената от тях пазарна цена (т.е. техните краткосрочни пределни разходи) във връзка със задължението за връщане на суми в случаите, когато тя би била по-висока от единичната цена на упражняване. С други думи, тези ЕПК, които нямат отделно задължение за съставяне на графици (и съответно доставчиците на услуги по реакция на потреблението), подлежат на

задължението за връщане на суми само в случай че референтната цена надвишава обявената от тях пазарна цена, представляваща цената, над която тези доставчици на капацитет са обявили, че ще доставят енергия на енергийния пазар. С други думи, в случай че коригирането на единичната цена на упражняване би довело до цена, по-ниска от техните разходи за задействане, тези ЕПК не са задължени да възстановят приходи, които не са били получени на енергийния пазар (в случай че референтната цена би надвишила цената на упражняване, но би била под обявената от тях пазарна цена). Тази мярка беше въведена след процеса на обществена консултация, за да се намалят опасенията на доставчиците на услуги по реакция на потреблението и на други страни, че в противен случай те биха срещнали повече трудности при участието си, тъй като могат да подлежат на задължение за връщане на суми, без изобщо да са били диспечирани и без да са спечелили приходи. Според Белгия тя също така гарантира отвореност към технологиите, като същевременно ограничава извънредните печалби. По-специално, според органите този елемент от проекта следва изрично да улесни участието на доставчиците на услуги по реакция на потреблението в CRM и всяка друга технология с по-високи краткосрочни пределни разходи.

(157) Освен това ЕПК, които нямат отделно задължение за съставяне на графици, могат да решат да обявят като обявена пазарна цена няколко цени за ден напред. Това се отнася в особена степен за групите, обединяващи доставчици на капацитет, които могат да имат портфейл, съставен от ЕПК с различни пределни цени, отразяващи кривата на техните действителни разходи. Целта е да се избегне прилагането на задължението за връщане на суми спрямо енергията, която не е била продадена на пазара и от която не са били получени приходи.

2.7.3. *Връщания на суми*

2.7.3.1. Описание

(158) Когато цената на електроенергията на пазара на едро за ден напред надвишава цената на упражняване, доставчикът на капацитет трябва да плати на Elia разликата между референтната цена и цената на упражняване, изчислена въз основа на договорените обеми капацитет. В резултат на това приходите на доставчика на капацитет на пазара, на който се търгува само електроенергия, са ограничени до цената на упражняване, но в замяна на това на доставчиците на капацитет е гарантирано фиксирано и сигурно заплащане за осигуряване на капацитет.

(159) Доставчикът на капацитет ще подлежи на задължението за връщане на суми, независимо дали е продавал електроенергия на високи цени през съответния период на сетълмент.

(160) Важно е да се добави, че опцията за надеждност е разработена по такъв начин, че планираните и непланираните изключвания на активите, за които е било надлежно съобщено предварително, са освободени от това задължение за връщане на суми до степента на неразполагаемост. Всъщност целта на задължението за връщане на суми е да се избегнат извънредни печалби чрез възстановяване на непредвидени приходи от енергийния пазар. В случаи на изключвания обаче (както планирани, така и непланирани) не се доставя енергия. Вследствие на това при (надлежно съобщени) изключвания доставчикът на капацитет не може да получи по-високите приходи от енергия, произтичащи от високите цени на упражняване, поради което при тези обстоятелства не следва да се прилага задължение за връщане на суми.

(161) Единиците за реакция на потреблението и други доставчици на капацитет без задължение за съставяне на дневен график подлежат на задължението за връщане на суми, в случай че референтната цена надвишава обявената от тях пазарна цена (вж. съображение 156).

(162) Белгийските органи са поели ангажимент да извършат технически и икономически анализ, в който ще бъдат разгледани офертите и резултатите от търговете, като се обърне специално внимание на ефекта от задължението за връщане на суми. Анализът ще се извършва на всеки две години и ще започне след първия търг през пролетта на 2022 г. Резултатите от анализа ще бъдат представени за обществена консултация.

2.7.3.2. Механизми, ограничаващи загубата

(163) Белгия ще въведе също така механизъм, ограничаващ загубата, както по отношение на задължението за връщане на суми (свързано с опциите за надеждност), така и по отношение на санкциите за неразполагаемост, които се прилагат кумулативно (вж. раздел 1.8.4).

(164) Механизмът, ограничаващ загубата, означава, че доставчикът на капацитет в рамките на CRM никога няма да трябва да връща сума, надвишаваща стойността на годишното заплащане, което получава за осигуряване на капацитет. С други думи, в случай че стойността от договора бъде сведена до нула, не е налице задължение за изплащане (нито за опциите за надеждност, нито за плащанията за разполагаемост). Този принцип предполага полезно ограничаване на риска за доставчика на капацитет, като се допускат нулеви оферти в случай че „липсващите пари“ на енергийния пазар бъдат сведени до нула. И обратното, без такъв механизъм, ограничаващ загубата, доставчикът на капацитет

рискува да подлежи на задължение за връщане на суми и/или на санкция дори ако няма липсващи пари и стойността на договора за осигуряване на капацитет е 0 EUR. За да покрие този риск, доставчикът на капацитет никога не би оферирал цена от 0 EUR/MW годишно (дори в случай че няма липсващи пари) без въвеждането на този ограничаващ загубата механизъм.

2.8. **Мониторинг, проверки и санкции във връзка с разполагаемостта**

2.8.1. *Контрол преди енергоподаването*

(165) По време на периода преди енергоподаването (т.е. периода след избирането на ЕПК в търга, но преди началото на периода на енергоподаване) избраните доставчици на капацитет подлежат на набор от изисквания, за да се гарантира, че договореният капацитет ще бъде на разположение в началото на периода на енергоподаване и ще допринесе за сигурността на доставките. Те са предназначени по-специално да намалят рисковете от спекулации и да се покрие несигурността, присъща на новите инвестиции (например забавяне на строителните работи).

(166) Необходимо е условно финансово обезпечение, за да се гарантира искането и навременно изпълнение на всички задължения по отношение на контрола преди енергоподаването, произтичащи от договора за осигуряване на капацитет и/или Правилата за функционирането на CRM (вж. съображение 108). В случай на неизпълнение на задълженията на доставчика на капацитет по време на периода преди енергоподаването може да се прибегне до финансовото обезпечение.

(167) За съществуващите ЕПК ще бъдат организирани проверки на разполагаемостта преди енергоподаването, при които ще се прилагат санкции в случай на неизпълнение. Освен това за допълнителните и виртуалните ЕПК се предвиждат допълнителни задължения и изисквания за мониторинг между Г-4 и периода на енергоподаване. Мониторингът на тези нови мощности през периода преди енергоподаването ще се основава на подробното планиране на проекта, предоставено от доставчика на капацитет. В случай че доставчикът на капацитет не изпълни основните междинни цели, заложени в планирането на проекта, и това доведе до остатъчно забавяне, ще бъдат наложени санкции, включително финансови санкции (покрити от финансовото обезпечение), или в някои случаи намаляване на първоначално договорения капацитет (и съответно на годишното заплащане за осигуряване на капацитет), и/или намаляване на срока на договора за осигуряване на капацитет (и съответно на броя на годините, през които ще се получава заплащане за осигуряване на капацитет).

2.8.2. *Мониторинг на разполагаемостта*

(168) Белгийският ОПС осигурява разполагаемостта на всички ЕПК, с които е сключен договор (като се взема предвид намаляването на капацитета), за да се постигне целевото равнище на сигурност на доставките. Като се има предвид, че основната цел на CRM е да осигури адекватно равнище на капацитет в системата, мониторингът на разполагаемостта се извършва в моменти, които са от значение за сигурността на доставките. В тази връзка е определен критерий за предприемане на мониторинг на разполагаемостта (КПМР), за да се установят моментите, които са от значение от гледна точка на адекватността и по време на които ОПС ще извършва мониторинг на разполагаемостта на ЕПК.

(169) КПМР се основава на цената на пазара за ден напред. Причините за избора на цената на пазара за ден напред са същите като тези за задължението за връщане на суми, както е описано в раздел 2.7.2. По време на моментите, които са КПМР (т.е. моментите, в които цената на пазара за ден напред надвишава КПМР), ОПС може да провери дали набавеният капацитет наистина е в състояние да отговори на сигнал от пазара за ден напред. Ако капацитетът не отговаря на задължителния капацитет ([74]) (въз основа на условията в договора за осигуряване на капацитет и правилата за функциониране), частта от задължението, която не е била на разположение, подлежи на санкции, освен ако ЕПК може да покрие положителната разлика между задължителния капацитет и наличния капацитет ([75]) чрез вторичния пазар на CRM (вж. раздел 2.9). Чрез продажбата на задължения на вторичния пазар доставчикът на капацитет може ефективно да намали задължителния капацитет, за да избегне несъответствие между задължителния и наличния капацитет, а оттам и санкции.

(170) При изчисляването на задължителния капацитет се прави разлика между активи, ограничени по отношение на енергията, и активи, неограничени по отношение на енергията, тъй като те допринасят за сигурността на доставките по различен начин. Един актив, ограничен по отношение на енергията (например акумулаторни батерии, услуги по реакция на потреблението), може да бъде на разположение само през определен брой последователни часове, докато тези ограничения не се прилагат за активите, които не са ограничени.

([74]) Обемът, който ЕПК е задължена да предостави по време на проверките за разполагаемост и мониторинга на разполагаемостта.

([75]) Капацитетът на ЕПК, който действително е на разположение по време на прилагането на механизма за мониторинг на разполагаемостта или проверката за разполагаемост.

(171) За активите, неограничени по отношение на енергията (например инсталации за производство на топлинна енергия, вятърни паркове), продължителността на момента, който е КПМР (изразен в брой часове), не оказва влияние върху наличния капацитет. Средно тези активи трябва да са в състояние да осигурят поне своя намален капацитет. Следователно за всеки час, който е КПМР, по време на договора за осигуряване на капацитет задължителният капацитет е равен на намаления капацитет на актива, определен по време на етапа на предварително оценяване.

(172) Като се има предвид, че активите, ограничени по отношение на енергията (например акумулаторни батерии, услуги по реакция на потреблението), могат да бъдат на разположение само през определен брой последователни часове, по време на етапа на предварително оценяване тези ЕПК могат да изберат определено споразумение за нивото на обслужване („СНО“). Следователно задължителният капацитет се равнява на техния ненамален капацитет за часовете в рамките на техните ограничения по отношение на енергията. Задълженият капацитет ще бъде равен на 0 MW за всеки друг час от същия ден, който е КПМР. ЕПК запазва правото си да диспечира своя актив за всеки момент, който е КПМР, избран от набор от часове, които са КПМР, при условие че е изпълнила поне своето СНО за всички часове от деня, които са КПМР.

(173) Предполага се, че доставчиците на капацитет, които имат задължение за съставяне на дневен график на енергийния пазар, разполагат с наличен капацитет във всеки час, който е КПМР, с максимална мощност (Pmax) ([76]).

(174) От друга страна, при доставчиците на капацитет, които нямат такова задължение за съставяне на графици, има по-малка яснота за действителната разполагаемост. Поради това тези доставчици на капацитет са длъжни винаги да съобщават преди затварянето на пазара за ден напред цената за ден напред, над която те биха доставяли енергия на пазара със съответната ЕПК, като спазват поне задължителния капацитет, което може да надвишава цената, която е КПМР. Ако клирингът на пазара се извършва под тази цена, се приема, че единицата е на разположение (но не доставя енергия) според обявената цена. В случай че клирингът на пазара се извършва над обявената цена за ден напред, ОПС ще провери подаването на енергия. По този начин мониторингът не налага енергоподаване във всички моменти, които са КПМР, а само в случай че пазарните условия са благоприятни за ЕПК (т.е. обявената цена за ден напред).

(175) По избор доставчикът на капацитет, който няма задължение за съставяне на графици, може да обяви и други цени, указани за енергоподаване на други пазари (пазари в рамките на деня или пазари на балансираща електроенергия) и/или за по-малки обеми. Целта е да се отрази функционирането на пазара, тъй като продажбата на част от енергията може да се осъществява в по-близко до реалното време. ОПС ще извършва мониторинг на разполагаемостта, като използва цената, съответстваща на периода на енергоподаването. В случай че обявената(ите) цена(и) никога не бъде (ат) надхвърлена(и) на съответния(те) пазар(и), няма да има достатъчна яснота за актива на пазара и съответно има по-голяма вероятност той да бъде проверяван. Правилата за функционирането на CRM ще включват правото на ОПС да изисква определен брой проверки по време на периода на енергоподаване (вж. раздел 2.8.3).

(176) Според Белгия има два основни фактора, които карат доставчиците на капацитет да обявяват правилни цени за своите ЕПК във връзка със задължението за връщане на суми и мониторинга на разполагаемостта:

а) успешното диспечиране на ЕПК в отговор на обявена цена допринася за надеждността на способността на единицата да реагира на пазара. Както беше посочено по-горе, по този начин ще се намали вероятността за проверки за разполагаемост. Разходите, свързани с тези проверки, се поемат от доставчика на капацитет (вж. съображение 181), което създава стимул разполагаемостта да се показва чрез механизма на обявените цени;

б) по време на часовете, които са КПМР и при които е налице задължение за връщане на суми, диспечирането на ЕПК ще се проверява в съответствие с обявените цени на доставчика на капацитет. С други думи, ОПС следва да може да измерва докладвания обем, който трябва да бъде доставен, както и маржа, който трябва да бъде запазен. Например: ако дадена ЕПК е посочила, че въз основа на получените пазарни цени ще диспечира енергия в размер на 90 % от договорения капацитет, следва да се измери 90-процентно енергоподаване, както и 10-процентен марж спрямо техническото ограничение. Ако резултатът е неспазване на докладваното енергоподаване или на маржа, това ще доведе до санкции за неразполагаемост. По този начин се избягва обявяването на неверни цени, за да се избегне задължението за връщане на суми. Извън подлежащите на задължението за връщане на суми часове, които са КПМР, такива проверки няма да бъдат извършвани, тъй като за доставчика на капацитет не е налице такава потенциална печалба.

([76]) Максималната мощност (в MW), която точката на енергоподаване може да подаде към (или да потреби от) мрежата на Elia за определен четвърт час, като се вземат предвид всички технически, оперативни, метеорологични или други ограничения, известни към момента на уведомяване на Elia относно дневния график, без да се взема предвид участието на точката на енергоподаване в предоставянето на услуги по балансиране.

2.8.3. *Проверки*

(177) Elia може да проверява разполагаемостта на дадена ЕПК чрез необявени проверки за разполагаемост. Тези проверки се съобщават от Elia на доставчика на капацитет най-късно между 15:00 ч. и 15:30 ч. централноевропейско време в деня преди проверката за разполагаемост, т.е. в същия момент, в който се съобщава определянето на часовете, които са КПМР.

(178) Elia може да проверява ЕПК до три пъти успешно през зимния период и един път успешно извън зимния период. Освен това Elia си запазва правото да извърши най-много една успешна проверка през целия срок на СНО (ако е сключено такова споразумение). Elia няма да извършва проверки за разполагаемост в период, в който има предварителна информация за планирана неразполагаемост за съответната ЕПК на (част от) капацитета, който не е наличен (т.е. задължителният капацитет е ограничен до това, което е известно, че е налично).

(179) Elia ще избере ЕПК, които да бъдат проверявани, съгласно вътрешна процедура, която няма да бъде оповестена публично. Въпреки това Elia основава процедурата си на критерии, които включват, но не се изчерпват с:

а) обема на доказаната разполагаемост на ЕПК спрямо всички други ЕПК, които са предмет на договор за осигуряване на капацитет за текущия период на енергоподаване;

б) предишни неуспешни проверки за разполагаемост на ЕПК;

в) липсващ капацитет по време на мониторинга на разполагаемостта;

г) съответствие на продукцията на ЕПК с обявените пазарни цени.

(180) Когато Elia уведомява доставчика на капацитет за проверката за разполагаемост заедно с очакваната ѝ продължителност (цялата продължителност на СНО или 15 минути), съобщението трябва да съдържа и началния и крайния ѝ час. В рамките на този период доставчикът на капацитет има свободата да организира енергоподаването по най-подходящия за него начин.

(181) За всеки липсващ капацитет през този период се дължи санкция за неразполагаемост. Всички разходи за проверки за разполагаемост се поемат от доставчика на капацитет.

2.8.4. *Санкции*

(182) Всеки липсващ капацитет, т.е. положителна разлика между задължителен и наличен капацитет, по време на час, който е КПМР, подлежи на санкция за неразполагаемост.

(183) Общият размер на санкциите за неразполагаемост, които доставчикът на капацитет може да получи за една ЕПК, за един период на енергоподаване и за липсващ капацитет, за който е налице задължение на първичния пазар или сделка на вторичния пазар, като периодът на сделката обхваща поне един пълен период на енергоподаване, е ограничен до присъдените избрани офертни цени в търговете за периода на енергоподаване, умножени по договорените в търговете мощности.

(184) Общият размер на санкциите за неразполагаемост, които доставчикът на капацитет може да получи за една ЕПК, за един месец и за липсващ капацитет, произтичащ от задължение на първичния пазар или сделка на вторичния пазар, като периодът на сделката обхваща поне един пълен период на енергоподаване, е ограничен до 20 % от присъдените избрани офертни цени в търговете за периода на енергоподаване, умножени по договорените в търговете мощности

(185) В случай че бъде установен липсващ капацитет, надхвърлящ 20 % от задължителния капацитет, по време на три отделни момента, които са КПМР, и/или на три отделни проверки за разполагаемост за една и съща ЕПК, Elia извършва преразглеждане с цел намаляване на заплащането за осигуряване на капацитет за тази ЕПК пропорционално на максималния липсващ капацитет, установен през този период. Доставчикът на капацитет обаче запазва задължението си за разполагаемост и продължава да носи отговорност за евентуални санкции за неразполагаемост, за тази ЕПК, както при първоначалния договор за осигуряване на капацитет. Общата стойност на договора не се променя. Първоначалното заплащане за осигуряване на капацитет се възстановява, след като ЕПК успешно предостави своя задължителен капацитет, съответстващ на договорения капацитет и СНО в първичния договор, по време на три последователни момента, които са КПМР, или три последователни проверки за разполагаемост.

(186) В случай че ЕПК е била обект на преразглеждане с цел намаляване на заплащането за осигуряване на капацитет по време на два последователни периода на енергоподаване и ЕПК всеки път не е успявала да възстанови първоначалното заплащане за осигуряване на капацитет в рамките на 12 седмици след всяко преразглеждане, ЕПК губи възможността да възстанови първоначалното заплащане за осигуряване на капацитет и всички договори за осигуряване на капацитет, които се отнасят до периоди на енергоподаване, започващи от периода, обхванат от първия предстоящ търг Г-1 след прилагането на тази клауза, се прекратяват.

2.9. **Вторичен пазар**

(187) Белгия ще въведе вторичен пазар, за да предостави на доставчиците на капацитет механизъм за подобряване на управлението на риска в рамките на CRM. Всъщност, в случай че доставчикът на капацитет се окаже с по-малко от очаквания разполагаем капацитет (по-малко от задължителния капацитет, изчислен в съответствие с правилата за функциониране на пазара), той има възможност да покрие положителната разлика между задължителния капацитет, за който е сключил договор, и своя наличен капацитет, на вторичния пазар, без да подлежи на санкции за неразполагаемост. В случай на сделки на вторичния пазар се извършва пълно прехвърляне на задълженията, включително цената на упражняване на първоначалното задължение.

(188) Вторичният пазар ще бъде приведен в действие най-късно една година преди началото на първия период на енергоподаване. Условията на механизма на вторичния пазар са описани в Правилата за функционирането на CRM.

2.10. **Участие на трансграничен капацитет**

(189) Белгийските органи ще разрешат чуждестранният капацитет, намиращ се в държава членка с пряка мрежова връзка с Белгия, да участва от първата доставка. Правилата са установени в кралски указ ([77]). Според Белгия, тъй като методиките, общите правила и условия, посочени в член 26, параграф 11 от Регламента за електроенергията, са одобрени едва през декември 2020 г. ([78]) и тъй като ОПС все още не са имали възможност да сключат необходимите споразумения, не е било възможно трансграничното участие да се организира още от първия търг през Г-4. Според белгийските органи това ще бъде приведено в действие при първа възможност. Междувременно е запазен обем за търг Г-1, с което се гарантира възможност за участие на трансграничен капацитет още от първата година на доставка, а именно 2025 г.

(190) Участието ще бъде открито за всички технологии. Във връзка с него се разграничават два вида чуждестранен капацитет — пряк и косвен.

2.10.1. *Участие на косвен чуждестранен капацитет*

(191) Косвен чуждестранен капацитет е капацитет, който се намира в съседни държави членки. За всяка от съседните държави членки се организира предварителен търг. Предвид ограничения капацитет на междусистемните електропроводи целта на предварителния търг е да се осигури ефикасно предварително оценяване, тъй като то е необходима предпоставка за основния търг. Всеки предварителен търг ще започва не по-късно от 1 юни и ще бъде организиран от ОПС в съответствие с указанията, дадени от министъра, посочени в член 7undecies, алинея 6 от Закона за електроенергията и уточнени от съседната държава членка. В своите указания министърът може да реши, когато е уместно, че не следва да се организира предварителен търг с дадена съседна държава членка. Параметрите на предварителния търг са същите като параметрите на съответстващия му търг. Въпреки това референтната цена за всяка съседна държава членка отразява цената, която би била получена от доставчика на косвен чуждестранен капацитет на пазарите на електроенергия, управлявани от НОПЕ ([79]), номиниран от косвения чуждестранен капацитет.

(192) Всяка година ОПС определя максималния входен капацитет, който е на разположение за участие на косвен чуждестранен капацитет във всяка съседна държава членка, въз основа на препоръката от Регионалния координационен център, посочен в член 26, параграф 7 от Регламента за електроенергията, по одобрена от ACER методика, предвидена в член 26, параграф 11, буква а) от Регламента за електроенергията.

(193) До приемането на съответните стратегии, предложения или решения за изпълнение на член 26 от Регламента за електроенергията приносът на всяка пазарна зона, пряко присъединена към мрежата на Белгия, се определя от приноса на тези зони по време на симулираните часове на недостиг въз основа на ОАЕР или ОАНР.

([77]) Проект на Кралски указ за определяне на условията, при които доставчиците на пряк и косвен чуждестранен капацитет могат да участват в процедурата за предварително оценяване в рамките на механизма за заплащане за осигуряване на капацитет.

([78]) Вж. Решение № 36/2020 на ACER от 22 декември 2020 г. относно технически спецификации за трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет.

([79]) „Номиниран оператор на пазара на електроенергия (НОПЕ)“ означава субект, определен от компетентния орган да изпълнява задачи по еднократно свързване на пазарите за ден напред или в рамките на деня — вж. член 2 от Регламента за електроенергията.

(194) Други условия, уреждащи трансграничното участие, са предвидени в Решение № 36/2020 на ACER относно технически спецификации за трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет.

(195) Ако е налице моделирана връзка с нетен преносен капацитет между Белгия и друга пряко свързана чрез електропроводи пазарна зона, то тогава:

а) за всеки симулиран час на недостиг:

(1) ако пазарната зона изнася за Белгия, нейният принос се равнява на симулираната пазарна размяна;

(2) ако пазарната зона внася от Белгия, нейният принос е равен на нула;

б) максималният входен капацитет на пазарната зона се определя като равен на средния принос по време на симулираните часове на недостиг.

(196) Ако в симулацията, която интегрира Белгия, е определена област, основана на потоците, то тогава:

а) първо се извършва проверка на нетната позиция на Белгия по отношение на симулираните часове на недостиг:

(1) ако нетната позиция на Белгия е положителна, приносът на други пазарни зони в областта, основана на потоците, е равен на нула;

(2) ако нетната позиция на Белгия е отрицателна, се извършва проверка на нетната позиция на другите пазарни зони;

— ако нетната позиция на другите пазарни зони е отрицателна, приносът на съответната пазарна зона е равен на нула;

— за всички пазарни зони с положителна нетна позиция се изчислява среднопретеглена стойност на нетните позиции на пазарните зони, за да се получи равнището на нетната позиция на Белгия;

б) максималният входен капацитет на пазарната зона се определя като равен на нейния среден принос по време на симулираните часове на недостиг.

(197) Доставчиците на косвен чуждестранен капацитет, които желаят да представят оферта в предварителния търг, следва да предоставят на ОПС информацията относно обема на предлагания капацитет след прилагането на коефициента на намаляване на капацитета, предлаганата цена и емисиите на CO_2 на въпросния капацитет.

(198) Доставчикът на косвен чуждестранен капацитет, чиято оферта бъде избрана в края на предварителния търг, внася досие за предварителното оценяване. Оценката на досието за предварителното оценяване ще се извършва от ОПС в съседната държава съвместно с Elia, в съответствие с правилата, предвидени в методиката, посочена в член 26, параграф 11, буква е) от Регламента за електроенергията и, когато е приложимо, в съответствие със споразуменията, сключени между ОПС.

2.10.2. *Участие на пряк чуждестранен капацитет, намиращ се в съседна държава членка, пряко включен към белгийската мрежа и изключен от мрежата на съседната държава членка*

(199) Според белгийските органи пряк чуждестранен капацитет означава капацитет, намиращ се в съседна държава членка, който обаче е присъединен пряко и с изключителни права към белгийската мрежа и е изключен от мрежата на въпросната съседна държава членка.

(200) Освен това капацитетът трябва да се намира в съседна държава членка, с която Белгия е сключила споразумение за участие на пряк чуждестранен капацитет в CRM, гарантиращо, че:

а) участието на всеки пряк чуждестранен капацитет зависи от декларация от съседната държава членка, в която се намира капацитетът, че въпросният капацитет отговаря на редица технически, организационни и финансови изисквания, установени в споразумението, и че всички необходими разрешения за въпросния капацитет са редовно и безусловно издадени или ще бъдат издадени в рамките на разумен срок;

б) участието на всеки пряк чуждестранен капацитет зависи от декларация от съседната държава членка, в която се намира капацитетът, че това участие не води до сериозни проблеми по отношение на сигурността на доставките в съседната държава членка, нито я лишава от необходимата инфраструктура, за да се справи по подходящ начин с известни затруднения поради претоварване.

(201) В съответствие с член 21, параграф 2 от Регламента за електроенергията през периода октомври — декември 2019 г. Белгия проведе консултация със съседните си държави членки.

2.10.3. *Приходи от избягване на претоварване*

(202) Разпределението на приходите, получени от разпределението на трансгранични билети, т.е. права за достъп на доставчици на чуждестранен капацитет до участие в белгийския CRM, е изцяло уредено в член 26, параграф 9 от Регламента за електроенергията.

(203) Белгия отбеляза, че приходите от избягване на претоварване ще се използват за целите, установени в член 19, параграф 2 от Регламента за електроенергията, както се изисква в член 26, параграф 9 от същия регламент.

(204) Белгия потвърди, че ще спазва Решение № 36/2020 на ACER, в което, наред с другото, е определена методиката за споделяне на приходите, получени чрез разпределянето на входен капацитет.

2.11. **Натрупване**

(205) Съгласно член 3 от Кралският указ относно критериите за допустимост, свързани с кумулативната подкрепа и минималния праг за участие, капацитет, който вече се ползва от оперативна помощ, е изключен от етапа на предварително оценяване. Мощностите, които се ползват от такава помощ, могат да участват в етапа на предварително оценяване, при условие че се откажат от помощта, в случай че им бъде възложен договор в рамките на механизъм за осигуряване на капацитет. Министерството на енергетиката е публикувало формуляр за потвърждение на ангажимента за отказване от помощ. Освен това, когато подават заявлението за етапа на предварително оценяване, доставчиците на капацитет се ангажират да не кандидатстват за друга оперативна помощ през периода, в който изпълняват договор за осигуряване на капацитет.

2.12. **Бюджет и механизъм на финансиране**

2.12.1. *Бюджет*

(206) Точният размер на разходите за мярката ще се определи чрез тръжните процедури. Според най-новата оценка на разходите, предоставена от белгийските органи, която беше извършена през януари 2021 г. от консултантското дружество Haulogy по поръчка на белгийските органи, общите разходи по мярката могат да бъдат оценени в порядъка на 238—253 милиона евро годишно.

2.12.2. *Финансиране на мерките*

(207) На 16 юли 2020 г. белгийският парламент прие резолюция ([80]), в която се посочва, че разходите по CRM ще бъдат финансирани от Elia въз основа на „задължение за извършване на обществена услуга“ през мрежовите тарифи.

(208) Белгийските органи отбелязват, че CRM се финансира чрез парафискални плащания и такси, налагани на бенефициера. Съгласно член 12, алинея 1 от Закона за електроенергията присъединяването, използването на инфраструктура и електрически системи и, когато е уместно, на спомагателни услуги на системния оператор подлежат на тарифи за управление на преносната система и на мрежите с преносна функция. Освен това Съгласно член 12, алинея 13 от Закона за електроенергията системният оператор възможно най-скоро съобщава на ползвателите на своята мрежа тарифите, които трябва да прилага, и ги предоставя на всички лица, които ги поискат.

([80]) https://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=/none&leftmenu=no&language=fr&cfm=/site/wwwcfm/flwb/flwbn.cfm?lang=F&legislat=55&dossierID=1220

(209) Съгласно член 12, алинеи 5 и 11 от Закона за електроенергията нетните разходи за изпълнението на задачи за предоставяне на обществени услуги, наложени с този закон, се вземат предвид в тарифите по прозрачен и недискриминационен начин в съответствие с приложимите законови и подзаконови разпоредби.

(210) Съгласно член 4, алинея 2 от указа, приет от CREG на 28 юни 2018 г. на основание на член 12 от Закона за електроенергията ([81]), в който се определят мрежовите тарифи за периода 2020—2023 г., мрежовите тарифи са цените, дължими от ползвателите на мрежата на мрежовия оператор. Съгласно член 4, алинея 7 от същия указ в общата структура на тарифата са разграничени тарифи за пренос, които обхващат общите приходи на системния оператор, и тарифи за задължението за извършване на обществена услуга. В член 6 от указа е предвидено, че с тарифите за извършване на обществена услуга се компенсират нетните разходи по изпълнение на задължението за обществена услуга, включително разходите за управление и финансовите такси, наложени на системния оператор, по отношение на които в закон, указ или постановление или в наредба за тяхното изпълнение не е предвиден специален механизъм аз компенсация, посредством такса за претоварване или друг налог, в замяна на работата на системата.

(211) На тази основа всяка година ОПС ще представя на CREG за одобрение предложение за тарифа за задължението за извършване на обществена услуга, придружено от бюджет, включващ прогноза за всички разходи (заплащане за осигуряване на капацитет, разходи на ОПС за управление и развойна дейност) и приходи по CRM за следващата година. В предложената тарифа за задължението за извършване на обществена услуга ще се взема предвид също и салдото, пренесено от предходната финансова година.

(212) В края на годината ОПС ще представи на CREG за одобрение отчет относно тарифата, в който се посочват действителните разходи и приходи за изтеклата година, получени от прилагането на тарифата. След проверка на точността на данните и на обосноваността на разходите за управление и развойна дейност по CRM, понесени от ОПС, CREG ще определи салдото, което да бъде пренесено в следващата година.

(213) Всички приходи, свързани с механизма CRM, ще се използват за покриване на разходите, включени в тарифата за изпълнението на задължението за обществена услуга, без да ес засяга член 26, параграф 9 от Регламента за електроенергията.

(214) Тарифата се прилага еднообразно на база EUR/MWh спрямо всички потребители (пряко към потребителя, свързан към преносната мрежа, или косвено, чрез оператора на разпределителни системи и доставчиците по отношение на потребителите, свързани към електроразпределителната мрежа).

(215) Конкретните ред и условия за финансиране по CRM ще се прилагат най-рано през 2022 г. януари 2025 г., както е предвидено в член 7undecies, алинея 15 от Закона за електроенергията.

(216) Съгласно резолюцията на парламента най-късно от 2029 г. тарифата ще се начислява въз основа на мощностите при върхово натоварване, в зависимост от внедряването в региона на интелигентни уреди за отчитане на консумацията. Поради това най-късно до края на 2023 г. правителството ще извърши анализ на очакваното внедряване на интелигентни уреди за отчитане на консумацията.

2.13. **Срок на действие**

(217) Белгия е поискала одобрение за максималния допустим срок на действие на CRM от 10 години ([82]) с начало датата на първия търг.

(218) Белгия пое ангажимент да въведе в Закона за електроенергията текст в смисъл, че ако за три последователни години не бъде сключено ново споразумение за осигуряване на капацитет в съответствие с член 7undecies, алинея 11 от Закона за електроенергията, от следващата година няма да бъдат организирани нови търгове в рамките на CRM.

([81]) https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Decisions/Z1109-10FR.pdf

([82]) Вж. член 21, параграф 8 от Регламента за електроенергията

2.14. **Прозрачност на помощта и предприятия в затруднено положение или предприятия, обект на неизпълнено нареждане за събиране**

(219) Белгия заяви, че ще спазва изискванията във връзка със Съобщението относно прозрачността ([83]).

(220) Белгия се ангажира да преустанови възлагането и/или изплащането на всяка помощ в рамките на нотифицираната схема за помощ за всяко предприятие, което се е възползвала от предишна неправомерна помощ, обявена за несъвместима с решение на Комисията.

(221) Белгия заяви, че няма да бъде предоставяна помощ на бенефициери в затруднено положение ([84]).

2.15. **Основания за откриване на процедурата**

(222) Комисията изрази съмнения относно съвместимостта на някои аспекти на мярката с вътрешния пазар.

(223) Въз основа на наличната информация и елементите, описани в решението за откриване на процедурата, Комисията поиска разяснения и мнения по следните въпроси:

а) необходимост от мярката:

— дали проблемът с адекватността на ресурсите е установен достатъчно прецизно и дали е правилно анализиран и оценен количествено от белгийските органи;

б) целесъобразност на мярката:

— дали правилата за допустимост за достъп до многогодишни договори осигуряват равни възможности за всички технологии, и особено за онези с високи инвестиционни разходи и високи коефициенти на намаляване на капацитета;

в) пропорционалност на мярката:

— дали обемът, който трябва да бъде набавен в рамките на тръжната процедура е пропорционален на обхвата на целта за сигурност на доставките;

г) избягване на отрицателните последици върху конкуренцията и търговията:

— дали при мярката са избегнати такива последици, след като косвеният чуждестранен капацитет ще отговаря на условията за сключване само на едногодишни договори и ще подлежи на междинния горен праг на цената;

— дали мярката не намалява стимулите за инвестиране в междусистемен капацитет.

(224) Комисията изрази съмнения и по отношение на съответствието на мярката с неразривно свързаните разпоредби на правото на Съюза, а именно членове 22 и 24 от Регламента за електроенергията.

3. **МНЕНИЯ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ**

(225) В този раздел са обобщени мненията, получени от Комисията по време на периода на консултация от 15 заинтересовани страни, по-конкретно от заинтересовани субекти, осъществяващи дейност в енергийния сектор, както и от търговски асоциации и неправителствени организации. Бяха получени мнения и от една съседна държава и нейния ОПС.

3.1. **Необходимост от мярката**

(226) Различни заинтересовани страни дават мнение за необходимостта от CRM и изчисляването на обемите за търговете, като понякога обединяват двете теми.

([83]) Съобщение на Комисията за изменение на съобщенията на Комисията, свързани съответно с Насоките на ЕС относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разгръщане на широколентови мрежи, Насоките за регионална държавна помощ за периода 2014—2020 г., Насоките за държавната помощ за филми и други аудио-визуални произведения, Насоките относно държавните помощи за насърчаване на инвестициите в рисково финансиране и Насоките относно държавните помощи за летища и авиокомпании (ОВ C 198, 27.6.2014 г., стр. 30).

([84]) Съгласно определението, дадено в Насоките за държавна помощ за оздравяване и преструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение (ОВ C 249, 31.7.2014 г., стр. 1).

(227) Според твърденията на четири заинтересовани страни тази необходимост е доказана в достатъчна степен. От друга страна, три други потвърждават необходимостта и подчертават нейния неотложен характер.

(228) Три заинтересовани страни посочват, че използването на сценария „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“ не изглежда подходящо за определяне на степента на проблема с адекватността на ресурсите, тъй като има риск от надценяването му и от нарушаване на функционирането на пазара за електроенергия.

(229) Четири заинтересовани страни изтъкнаха, че настоящата методика за ОАЕР и методиката за изчисляване на СЗПЕ/РВНМ/НН са напълно приложими към предложения белгийски CRM.

(230) Пет заинтересовани страни изтъкнаха, че предходните проучвания относно адекватността, използвани, за да се докаже необходимостта от CRM, не са съвместими с методиката за ОАЕР, и по-специално:

а) според методиката за ОАЕР базата данни относно климата трябва да бъде ограничена до 30 исторически години, докато Белгия е използвала 35;

б) при проучванията не се вземат предвид в достатъчна степен очакваните резултати от плана за изпълнение и/или използването на очакваните пазарни приходи, вместо средните приходи;

в) при проучванията не се вземат предвид функцията за ценообразуване в условията на очакван недостиг, нито отсъствието на горни прагове на цените, което би било в нарушение на член 20, параграф 3, буква в) и член 23, параграф 5, буква д) от Регламента за електроенергията;

г) при ОАНР следва да се вземат предвид ускорено въвеждане на интелигентни уреди за отчитане на консумацията и изграждането на ветроенергийни паркове в морето, както се препоръчва в становището на Европейската комисия относно белгийския план за изпълнение. При анализа на необходимостта от CRM следва да се вземе предвид и правилото за 70 % минимален останал наличен марж.

(231) Една заинтересована страна заяви, че Белгия не може да организира първия търг през 2021 г. въз основа на неактуална и несъответстваща ОАНР. По нейно мнение CRM дори не трябва да се въвежда в употреба, докато не бъде публикувана ОАЕР.

(232) Четири заинтересовани страни изтъкнаха, че нормата за надеждност, използвана от Белгия, за да покаже необходимостта от CRM и/или да изчисли обема за първия търг, не е в съответствие с методиката, изисквана съгласно Регламента за електроенергията.

(233) Една заинтересована страна посочи, че следва да се гарантира съгласуваност на процедурите, методиките, данните и сценариите, които се използват, от една страна, за доказване на необходимостта от CRM, а от друга — за определяне на необходимия обем, който трябва да бъде набавен в търговете по този механизъм.

(234) Друга заинтересована страна изтъкна, че нормата за надеждност и методиката за определяне на СЗПЕ и РВНМ биха могли да се променят между първоначалния търг Т-4 и следващите търгове, което да доведе до определяне на различен обем.

3.2. **Целесъобразност на мярката**

3.2.1. *Избор на инструмент*

(235) Три заинтересовани страни считат, че по-добро решение на установения проблем с адекватността може да се намери чрез стратегически резерв, вместо с един CRM, обхващащ целия пазар. Някои страни посочиха, че становището относно стратегически резерв не е оценено.

3.2.2. *Отвореност на мярката за всички съответни доставчици на капацитет*

(236) Една заинтересована страна предложи да се създаде търг Т-2, за да се избегне свръхпредлагане на търг Т-4, основано на прекомерно предпазливи допускания, както и за да се вземе предвид променена норма за надеждност, основана на методиката на ACER.

(237) Една от заинтересованите страни заяви също така, че доставчиците на капацитет, които отговарят на условията за участие (като например оператори на КПТЕ с мощност над 1 MW), се изключват от участие, ако през даден период се възползват от оперативна помощ чрез зелени сертификати (ЗС) и/или сертификати за КПТЕ (СКПТЕ).

3.3. **Стимулиращ ефект**

3.3.1. *Допустими инвестиционни разходи*

(238) Една заинтересована страна изтъкна, че разходите за привеждане на капацитета в съответствие с екологичните норми, предвидени в член 3, алинея 2, точка 1 от проекта на Кралски указ относно праговете за размера на инвестициите, не следва да са допустими за договори с по-дълъг срок на действие.

3.4. **Пропорционалност**

3.4.1. *Обем, който трябва да бъде набавен*

(239) Според една заинтересована страна параметрите, определящи размера на капацитета, който трябва да бъде набавен в рамките на търга, следва да се одобряват въз основа на предложение от регулатора. Същата заинтересована страна твърди, че предложението от регулатора не може да бъде променяно и че държавата членка може само да го отхвърли и да поиска ново предложение.

3.4.2. *Механизъм за финансиране*

(240) Една заинтересована страна заяви, че доставчиците на активи за съхранение следва да бъдат освободени от задължението за предоставяне на обществена услуга за финансиране на CRM. Освобождаването следва да включва както съхранението преди отчитането, така и съхранението след отчитането с измервателни уреди.

(241) Друга страна заяви, че механизмът на финансиране може да повлияе на обема на капацитета на CRM. Така например, обвързването на таксите за финансиране на CRM с потреблението на електроенергия в периодите на върхово потребление може да се разглежда като стимул за заинтересованите страни да намалят потреблението си в периодите на върхово потребление, което ще доведе до намаляване на необходимостта от набавяне на капацитет на търг.

3.5. **Избягване на неоправдани последици върху конкуренцията и търговията**

3.5.1. *Отвореност на пазарите за всички съответни доставчици на капацитет*

3.5.1.1. Агрегиране

(242) Две заинтересовани страни заявиха, че действащите правила за допустимост за многогодишните договори възпрепятстват агрегирането, и по-конкретно правилото, че активът с най-кратък срок на действие на договора в агрегиран портфейл определя срока на действие на договора за целия портфейл.

(243) Две други заинтересовани страни посочиха, че прагът за индивидуално агрегиране следва да бъде адаптиран. Понастоящем проектът на Правила за функционирането на CRM предвижда, че мощностите, които подлежат на задължение за съставяне на дневен график, не могат да бъдат част от агрегирана ЕПК.

(244) Една заинтересована страна посочи, че участието чрез агрегиране е невъзможно за инсталации с мощност, надхвърляща 25 MW. Поради това тази заинтересована страна би желала този праг да бъде определен на 75 MW.

3.5.1.2. Прагове за размера на инвестициите

(245) Три заинтересовани страни твърдят, че равнището на праговете за размера на инвестициите за многогодишните договори не е в съответствие с последните тенденции на пазара и поради това не спазва принципа на технологична неутралност, което ще доведе до дискриминиране между определени класове технологии (например в полза на ГТКЦ и ГТОЦ от клас H/HL спрямо такива от клас F), както и между съществуващи и нови мощности.

(246) Една страна твърди, че инвестициите, с които се създава гъвкавост или се увеличава намаленият капацитет, без да се увеличават инсталираните мощности, също следва да отговарят на условията за допустими разходи. Според тази заинтересована страна инвестициите в субекти, подаващи заявления, разширяване на резервоарите за енергия на съществуваща акумулаторна батерия или инвестициите в капацитет за съхранение за промишлени процеси следователно ще бъдат изключени от многогодишните договори.

3.5.1.3. Коефициенти на намаляване на капацитета

(247) Две заинтересовани страни заявиха, че в сравнение с механизмите за осигуряване на капацитет в съседни държави, като Франция и Обединеното кралство, при коефициентите на намаляване на капацитета на Белгия съществува риск от силно ограничаване на технологии, като мощности за съхранение, услуги по реакция на потреблението или възобновяеми енергийни източници.

(248) Една заинтересована страна заяви, че разгледаните в белгийския CRM коефициенти на намаляване на капацитета, публикувани в решението за откриване на процедурата, създават сериозни пречки за навлизане на пазара по-специално за мощностите за съхранение и като цяло за доставчиците на ограничени по отношение на енергията мощности.

3.5.1.4. Задължение за връщане на суми

(249) Две заинтересовани страни посочиха, че при задължението за връщане на суми в договорите за осигуряване на капацитет се прави разлика между единиците на пазара на капацитет на „пълен график“ и онези на „непълен график“ и се нарушава принципът за „единична цена на упражняване“.

(250) Според една заинтересована страна при механизма на „задължението за връщане на суми“ са дискриминирани операторите на капацитет на пълен график, тъй като не се вземат предвид дейностите на тези оператори по хеджиране, чрез които те продават предварително значителна част от своя очакван обем на форуърдните пазари, което ги излага на риск от връщане на приходи, които не са спечелили. За разлика от това, операторите на капацитет на непълен график се ползват със значителна гъвкавост на практика да обявяват отделни пазарни цени, които играят ролята на цена на упражняване и ограничават излагането им на риска да трябва да възстановяват неспечелени приходи и които също така им осигуряват евентуални възможности да избегнат задължението за връщане на суми.

(251) Друга страна твърди, че при задължението за връщане на суми се прави разлика между ЕПК с пълен график и такива с непълен график, първо, поради липсата на освобождаване от задължението за връщане на суми за мощности, които вече са продадени на форуърдните пазари (и неотчитането на цените при недостиг) и второ, поради въвеждането на „обявена пазарна цена“ за ЕПК, които не се подчиняват на пълен график, с което на практика се въвеждат много цени на упражняване.

3.5.1.5. Междинен горен праг на цената

(252) Една заинтересована страна изрази безпокойство, че въвеждането на междинен горен праг на цената ще наруши конкуренцията при търга, тъй като за някои съществуващи мощности, които се нуждаят от инвестиции, за да останат икономически рентабилни, може да няма гаранции, че ще възстановят своите липсващи пари и те може да бъдат принудени да напуснат пазара.

(253) Според една заинтересована страна е налице значителен недостиг на инвестиции от прага за размера на инвестициите за 3-годишните договори, който понастоящем е 177 EUR/kW, до междинния горен праг на цената, чийто настоящ очакван размер е в порядъка 21—31 EUR/kW, което води до дискриминиране на нуждаещите се от инвестиции съществуващи мощности, които може също да имат значителни по размер „липсващи пари“.

3.5.1.6. Пряк трансграничен капацитет

(254) Две заинтересовани страни посочиха, че обезпечаването на възможността за пряко трансгранично участие може да окаже неоправдани отрицателни последици върху конкуренцията и търговията между държавите членки.

(255) Според тези заинтересовани страни прякото трансгранично участие може да намали стимулите да се инвестира в междусистемен капацитет. Освен това мярката може да подкопае свързването на пазарите, тъй като CRM би могъл да доведе до ситуация, в която доставчиците на капацитет търсят достъп до най-привлекателния пазар с пряко присъединяване с изключителни права. Също така в мярката следва да се отчита до каква степен междусистемната връзка би могла да реши евентуален проблем с адекватността на производството на електроенергия.

3.6. **Съответствие с Регламента за електроенергията**

3.6.1. *Тълкуване на член 24, параграф 1*

(256) Съгласно член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията в своята оценка на адекватността държавите членки могат да включат анализи на чувствителността, които са свързани с „особеностите на националното търсене и предлагане на електроенергия“. В решението за откриване на процедурата Комисията изрази съмнения дали CRM е в съответствие с член 24, параграф 1, тъй като в белгийското Проучване относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г. е използван сценарият „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“, който се основава на допускания относно доставките на електроенергия на Франция. Пет заинтересовани страни отправиха критики към тълкуването на Комисията на член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията, като посочиха, че то е твърде ограничително.

(257) Тези заинтересовани страни изтъкнаха, че методиката за ОАЕР потвърждава, че ОАНР трябва да имат регионален обхват и могат да включват допълнителни анализи на чувствителността. Тя не определя, нито ограничава характера на тези допълнителни анализи на чувствителността. Както е посочено в член 3, алинея 6 от решението относно посочената методика, тези анализи на чувствителността могат да обхващат широк набор от промени в допусканията за целия разглеждан географски обхват, включително различни допускания, свързани с входящите данни, като например инсталираните мощности.

(258) Една заинтересована страна отбеляза, че и в Насоките относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014—2020 г. ([85]) („НПОСЕ“) изрично се потвърждава, че при оценката на адекватността на ресурсите следва да се вземе под внимание *„оценката на въздействието на променливото производство на електроенергия, включително от съседни системи“*.

3.6.2. *Постепенно прекратяване по административен път*

(259) Две заинтересовани страни посочиха, че в законовите/подзаконовите актове не съществува разпоредба относно постепенното прекратяване на CRM.

3.7. **Други мнения**

3.7.1. *Устойчивост*

(260) Две заинтересовани страни заявиха, че големият дял от капацитета в рамките на CRM, запазен за газ, не е съвместим с целите за декарбонизация на Съюза и за постепенно прекратяване на субсидиите за изкопаеми горива в съответствие с Европейския зелен пакт, НПОСЕ и подкрепата на белгийското правителство за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.

3.7.2. *Постепенно премахване на ядрените мощности*

(261) Една заинтересована страна изтъкна, че Белгия обмисля да запази 2 GW ядрени мощности, ако в доклада за оценка на първите търгове за капацитет се разкрие неочакван проблем със сигурността на доставките. Според тази страна това повдига няколко въпроса относно необходимостта от CRM и неговата структура.

3.7.3. *Срок на действие*

(262) Една заинтересована страна посочи, че начинът, по който се възлагат дългосрочни договори, следва да бъде съобразен с намаляващите опасения относно адекватността през годината, за да се избегне ефект на създаване на зависимост.

(263) Една заинтересована страна обърна внимание, че продължителността на договорите (15 години) може потенциално да надхвърли срока на действие на мярката (10 години), което според нея би било в противоречие с временния характер на мярката.

4. **МНЕНИЯ НА БЕЛГИЯ**

(264) В този раздел са обобщени мненията на Белгия относно решението за откриване на процедурата, получени на 22 октомври 2020 г., и относно становищата на трети страни, получени на 24 декември 2020 г. В него се съдържа също актуализирана информация, предоставена от Белгия на 28 януари 2021 г., 1 март 2021 г., 13 и 27 април 2021 г., 4, 5, 19 и 26 май 2021 г. и 17 август 2021 г.

([85]) ОВ C 200, 28.6.2014 г., стр. 1, коригирани с поправка, приета от Комисията в ОВ C 290, 10.8.2016 г., стр. 11. На 2 юли 2020 г. Комисията прие съобщение относно удължаването на срока на действие на НПОСЕ до 31 декември 2021 г. и относно изменението им. Вж. Съобщение C(2020) 4355 final.

4.1. **Необходимост от мярката**

(265) Според Белгия нейният анализ, подкрепен от виждането на ОПС, показва, че поради постепенното премахване през периода 2022—2025 г. на ядрените мощности, които понастоящем представляват повече от половината от капацитета за производство на топлинна енергия в Белгия, липсата на CRM би засегнала неблагоприятно сигурността на доставките на електроенергия в Белгия. Няколко други проучвания, извършени през периода 2017—2020 г. от учени, технически институти и федералното бюро за планиране, също потвърждават тази необходимост независимо от анализа на ОПС.

(266) Белгия отбеляза, че не само сценарият „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“, но също и базовият сценарий за ЕС показват значителен проблем със сигурността на доставките, т.е. ОЗПЕ с трикратно по-висок размер от законоустановения критерий за ОЗПЕ, и налагат необходимостта от намеса чрез CRM.

(267) Белгия изтъкна, че методиката, на която трябва да се основават ОАЕР/ОАНР, е одобрена от ACER едва на 2 октомври 2020 г. Методиката на ACER включва значителни промени и поради това предвижда постепенно привеждане в изпълнение, т.е. първата ОАЕР, която ще бъде публикувана в края на 2021 г., ще включва само определени аспекти от методиката на ACER. ЕМОПС за електроенергия предвижда пълното привеждане в изпълнение на методиката за ОАЕР да се състои през 2023 г.

(268) Белгия заяви, че не би могло да се очаква цялостно прилагане на методиката на ACER за ОАЕР или ОАНР в по-ранни проучвания, тъй като по това време тя все още не е била известна. Въпреки това Белгия изтъкна, че много важни елементи, произтичащи от методиката, вече са се прилагали преди одобряването ѝ, например оценката на икономическата жизнеспособност, моделирането въз основа на потоците, вероятностното моделиране и развитието в други държави.

(269) Белгия оспори твърдението, че CRM не трябва да се привежда в действие, докато не бъде публикувана ОАЕР. Според Белгия държавите членки могат също така да провеждат допълнителни национални оценки и да оценят необходимостта от CRM въз основа на такава ОАНР и те не могат да чакат пълното привеждане в изпълнение на ОАЕР (предвидено за 2023 г.).

(270) По отношение на нормата за надеждност Белгия изтъкна, че методиката за изчисляване на СЗПЕ и РВНМ и методиката за определяне на нормата за надеждност са публикувани от ACER едва на 2 октомври 2020 г. Следователно от гледна точка на времето не е възможно да се преустанови CRM, докато бъде определена нова норма за надеждност. Освен това окончателната отговорност за определяне на желаното равнище на сигурност на доставките се носи от държавата членка.

(271) По отношение на климатичните години, използвани в националните проучвания относно адекватността, Белгия обясни, че в отсъствието на публикувана методика от съображения за съгласуваност в тези проучвания се използва същата база данни относно климата, която е използвана при СПА.

(272) По отношение на пазарните приходи Белгия твърди, че в съществуващите национални проучвания относно адекватността до 2019 г. очакваните приходи са моделирани, като е използвана средната стойност на приходите от всички симулирани години. Този подход, макар и опростен, може да се разглежда като отражение на очакваните приходи, вземащо под внимание ценовите рискове, което е признато в методиката на ACER като значим елемент.

(273) Що се отнася до горните прагове на цените и цялостното моделиране на пазара по принцип, Белгия обясни, че условията, използвани в националните проучвания относно адекватността, са еднакви с онези, използвани на европейско равнище (ЕМОПС за електроенергия, PLEF). Счита се, че това е най-добрият възможен наличен подход, който отразява структурата на европейския пазар, включително преобладаващите технически ограничения при оферирането, предвидени от НОПЕ.

(274) По отношение на функцията за ценообразуване в условията на недостиг, както е посочено в актуализирания белгийски план за изпълнение, Белгия обмисля до каква степен би могла да се предвиди такава инициатива. Белгия обясни, че Националният регулаторен орган и ОПС се заемат с проучване по този въпрос.

(275) Белгия отбеляза, че в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г. вече са използвани най-добрите налични прогнози за навлизането на съоръжения за гъвкавост и ветроенергийни паркове в морето, в съответствие с Националния план в областта на енергетиката и климата, и е приложено правилото за 70 % минимален останал наличен марж. При базовия сценарий се приема, че това правило е спазено от всички европейски държави в срок.

(276) Що се отнася до опасенията относно адекватността, Белгия заяви, че макар да е вярно, че проучванията показват колебания в специално изчислената необходимост от капацитет, това не обезсилва факта, че необходимостта от капацитет през 2025 г. налага намеса, насочена също така и към нови мощности.

(277) Най-новото проучване относно адекватността и гъвкавостта показва нарастваща нужда от капацитет през периода 2025—2032 г.

4.2. **Целесъобразност на мярката**

4.2.1. *Избор на инструмент*

(278) Белгия не споделя мнението на някои заинтересовани страни, че един стратегически резерв е за предпочитане пред CRM, обхващащ целия пазар.

(279) Белгия се позова на Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г., в което са анализирани сценарий за пазар, на който се търгува само електроенергия, плюс стратегически резерв, както и сценарий за пазар, на които се търгува само електроенергия, плюс CRM. В това проучване се прави заключението, че при сценария за пазар, на който се търгува само електроенергия, плюс стратегически резерв, критерият за сигурност на доставките няма да бъде спазен.

4.2.2. *Отвореност на мярката за всички съответни доставчици на капацитет*

(280) По отношение на търга Т-2 Белгия обясни, че както в други държави членки, използващи CRM, търг, разделен на Т-4 и Т-1, дава възможност на всички технологии с по-дълъг или по-кратък срок на навлизане в пазарна фаза да участват в механизма, а на държавата членка — да бъде относително сигурна, че може да бъде набавен достатъчен обем, за да се гарантира сигурността на доставките през годината на доставка. Разделянето на обемите между търг Т-1 и търг Т-2 създава риск от прекомерно намаляване на конкуренцията в рамките на тези търгове.

(281) Що се отнася до използването на инсталираната мощност за изчисляване на прага за размера на инвестициите, Белгия заяви, че възлагането на многогодишни договори на ЕПК, които допринасят в по-голяма степен за сигурността на доставките, е в съответствие с общата цел на CRM.

(282) Според Белгия ако за изчисляването на прага за размера на инвестициите вместо инсталираната мощност се взема под внимание намаленият капацитет, предлаган от ЕПК, мощностите с висок коефициент на намаляване на капацитета биха достигнали по-лесно прага за размера на инвестициите за многогодишните договори. Това би им дало преимущество спрямо други участници за предоставянето на същата услуга.

(283) По отношение на недопустимостта до участие в CRM на доставчици на капацитет, които се ползват от други мерки за подкрепа, Белгия изтъкна, че ако се разреши на мощностите за комбинирано производство на енергия да се ползват и от двата механизма, това би създало риск от свръхкомпенсиране на тези мощности и би довело също така до несправедливо конкурентно предимство в търговете в рамките на CRM.

4.3. **Стимулиращ ефект**

4.3.1. *Допустими инвестиционни разходи*

(284) По отношение на становището, че разходите за привеждане на капацитета в съответствие с екологичните норми не следва да бъдат допустими за договори с по-дълъг срок на действие, Белгия поясни, че това предложение има за цел да гарантира равно третиране на новите и съществуващите мощности по отношение на класифицирането на мощностите при договорите с по-дълъг срок на действие.

4.4. **Пропорционалност на мярката**

4.4.1. *Обем, който трябва да бъде набавен*

(285) Според Белгия изборът по отношение на коригирането на обемите в рамките на CRM (референтен сценарий) за първия търг е бил направен въз основа на препоръки на Федералното министерство на икономиката. В тези препоръки е взето предвид намаляването на разполагаеми френски ядрени блокове, което е по-малко сериозно от препоръчаното от ОПС (и по-малко сериозно от сценария за определяне на размера на резерва, който е използван през предходните години за определяне на размера на белгийския стратегически резерв).

(286) Белгия твърди, че високият процент на междусистемните ѝ връзки и зависимостта от внос представляват особеност на националните доставки на електроенергия. Освен това тя твърди, че включването на дефицит на разполагаемост на френски ядрени мощности е единственият анализ на чувствителността, който е взет под внимание, въпреки че Белгия наблюдава различни други рискове в съседните държави (например ускорено постепенно премахване на мощностите за енергодобив от въглища, закъснения при въвеждането в експлоатация на мрежова инфраструктура или на нови мощности).

(287) Белгия отбеляза, че изборът на референтен сценарий е уреден в член 4 от проекта на Кралски указ относно методиката за определяне на референтния сценарий за всеки търг. За всяка тръжна процедура референтният сценарий се съставя въз основа на трите стъпки, описани по-долу, и се предава за обществена консултация:

а) избор на сценарии/анализи на чувствителността от последната ОАЕР и/или ОАНР:

— за първия търг (2021 г.) е бил избран сценарият от СПА от 2019 г. (най-новото налично европейско проучване, подложено на консултация на европейско равнище),

б) актуализиране на данните и допусканията от най-уместните налични източници:

— за първия търг (2021 г.) са включени актуализирани данни от Оценката на адекватността на производството от 2020 г. на PLEF ([86]),

в) подбор на допълнителни анализи на чувствителността, които може да повлияят на сигурността на белгийските доставки:

— за първия търг (2021 г.) беше премахнат еквивалентът на два ядрени блока във Франция въз основа на направеното в рамките на проучването на PLEF с цел привеждане в съответствие с наблюденията на данни за минали периоди/очакванията за ядрения парк във Франция, които не са включени в букви а) и б) по-горе, но са използвани от френския ОПС във френската ОАНР („Bilan Prévisionnel 2019“ ([87])).

(288) Белгия отбеляза, че в Оценката на адекватността на производството от 2020 г. на PLEF е използван „анализ на чувствителността на недостиг на ядрени мощности“, за да се имитира базовият сценарий, използван от френския ОПС за неговите оценки на адекватността. В този анализ на чувствителността е взет предвид допълнителен дефицит на разполагаемост на ядрени мощности от 1 700 MW.

(289) Белгия заяви, че анализът на чувствителността, избран за CRM, съответства на данните и допусканията, използвани в базовия сценарий от френската ОАНР. Следователно той трябва по същия начин да се приеме за най-подходящият базов сценарий за Белгия, тъй като тази актуализация е в съответствие с данните и допусканията от най-уместните налични източници. Следователно той не трябва да се определя като сценарий „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“, а като правдоподобен базов сценарий.

(290) По отношение на твърдението, че параметрите, определящи размера на капацитета, който трябва да бъде набавен в рамките на търга, следва да се одобряват въз основа на предложение от регулатора, Белгия отбеляза, че е изготвено изменение на Закона за CRM, което потвърждава това. В очакване на официалното одобряване на това изменение Регламентът за електроенергията вече се спазва, т.е. регулаторът е публикувал своето предложение за методика за определяне на параметрите за обема през март 2020 г. и до февруари 2021 г. ще изготви предложение за кривата на търсенето за този търг.

(291) Измененият Закон за CRM беше публикуван на 19 март 2021 г. Кралският указ с методиката за определяне на параметрите за обема беше публикуван на 30 април 2021 г. CREG отправи предложение за параметрите за обема на 30 април 2021 г. На 30 април 2021 г. е издадено министерско постановление с указания за търг T-4 за 2025 година на доставка.

(292) Белгия посочи, че доводът, че държавите членки няма да могат да се отклонят от предложението на регулатора, е твърдение, за което не може да бъде намерено правно основание в Регламента за електроенергията и което би било в противоречие с отговорността на държавата членка за сигурността на доставките.

4.4.2. *Механизъм за финансиране*

(293) Белгия обясни, че към момента в страната не са инсталирани достатъчно интелигентни уреди за отчитане на консумацията, за да може да се въведе механизъм за финансиране въз основа на върховото потребление. Законът за CRM е изменен така, че такъв модел да може да бъде въведен през 2025 г. Белгия обясни също така, че ще извърши преглед на този въпрос през 2023 г., когато ще бъде публикуван доклад за навлизането на интелигентни уреди за отчитане на консумацията.

([86]) https://www.elia.be/en/news/press-releases/2020/05/20200520_third-regional-generation-adequacy-assessment-report
([87]) https://assets.rte-france.com/prod/public/2020-06/bp2019_synthegse_12_1_0.pdf

(294) По отношение на твърдението, че доставчиците на активи за съхранение следва да бъдат освободени от задължението за предоставяне на обществена услуга за финансиране на CRM, Белгия обясни, че това засяга по-обширен въпрос, свързан с тарифите и таксите , приложими за съхранението на електроенергия. В тази връзка Белгия потвърди, че ще приложи насоките и разпоредбите, предвидени в пакета за чиста енергия (например Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент), и изключенията, предвидени в Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията (Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г.).

4.5. **Избягване на отрицателни последици върху конкуренцията и търговията**

4.5.1. *Отвореност на пазарата за всички съответни доставчици на капацитет*

4.5.1.1. Агрегиране

(295) По отношение на твърдението, че действащите правила за допустимост за многогодишните договори възпрепятстват агрегирането, и по-конкретно правилото, че активът с най-кратък срок на действие на договора в агрегиран портфейл определя срока на действие на договора за целия портфейл, Белгия посочи, че проектът на кралски указ и правилата за функциониране ще бъдат изменени, за да се даде възможност мощности с по-дълъг срок на действие на договора, които желаят да се агрегират, да избират договори с по-дълъг срок на действие.

(296) Тази концепция беше адаптирана в Кралския указ за определяне на праговете за размера на инвестициите, критериите за допустимост на инвестиционните разходи и процедурата за класифициране, както и в Правилата за функционирането на CRM.

(297) По отношение на забраната за агрегиране на мощности, които подлежат на задължение за съставяне на дневен график, Белгия посочи, че понастоящем не изглежда уместно да се променя този елемент на структурата, но тя ще поиска редовна актуализация относно тази забрана в рамките на оценките на CRM, за да се даде възможност за промени, ако и когато те са целесъобразни. Според Белгия единиците, попадащи в тази категория, винаги са били и се очаква да продължат да бъдат предмет на специални координационни процедури. Тези процедури включват задължение за съставяне на дневен график с точни данни относно мегаватите, строга координация при планирането на изключванията и задължения за предоставяне на разположение на капацитет, например за балансиране. Методът гарантира добре координирано в реално време функциониране на електроенергийната мрежа. Индивидуалният преглед на такива единици позволява правилно прогнозиране на потоците и прави възможно справянето със специфични ограничения по най-ефикасния наличен начин, докато в агрегирана група този преглед би бил неясен, което прави експлоатацията на електроенергийната мрежа по-усложнена и не толкова ефикасна.

(298) Освен това структурата на CRM е коригирана за мощности, които попадат в едната или в другата категория и наблюдението на разполагаемостта е приведено в съответствие с техния контекст на енергийния пазар. Отклонението от това съществуващо разграничение би могло да доведе до структура, която в много аспекти е по-сложна и потенциално по-малко надеждна. Така например, трудно е да се предвиди как би се прилагало задължението за връщане на суми за такава ЕПК, при положение че двете части от агрегираната ЕПК биха могли да попадат под различни режими.

4.5.1.2. Прагове за размера на инвестициите

(299) По отношение на праговете за размера на инвестициите, определящи достъпа до договори с по-дълъг срок на действие, Белгия посочи, че ще анализира различните елементи по-внимателно и ще съобщи на Европейската комисия начина, който е предпочела.

(300) На 11 юни 2021 г. Белгия обнародва кралски указ, в който са взети под внимание отправените от заинтересованите страни бележки относно праговете за размера на инвестициите.

(301) По отношение на твърдението, че инвестициите, с които се създава гъвкавост или се увеличава намаленият капацитет, без да се увеличават инсталираните мощности, също следва да отговарят на условията за допустими разходи, Белгия заяви, че тъй като CRM представлява пазар на капацитет, а не пазар на енергия, Белгия не приема допускането, че са допустими само инвестиции, с които се запазва или се разширява капацитетът. Пример: i) при реакцията на потреблението инвестициите, които позволяват увеличаване на инсталираните мощности (т.е. разликата между максималното потребление (максималното използване) и минималното използване (неотделимия марж), отговарят на условията за сключване на договор с по-дълъг срок на действие; и ii) при единиците за производство на топлинна енергия инвестициите, предназначени да увеличат надеждността, а оттук и намаляването на капацитета, не отговарят на условията, точно както в случая с реакцията на потреблението.

(302) Белгия изтъкна, че въпреки че тези разходи не отговарят на условията за сключване на договор с по-дълъг срок на действие, те могат да бъдат включени в офертната цена за капацитета.

4.5.1.3. Коефициенти на намаляване на капацитета

(303) По отношение на коефициентите на намаляване на капацитета Белгия посочи, че обяснението за „по-ниските“ на пръв поглед коефициенти на намаляване на капацитета се корени във факта, че тези коефициенти за технологиите, ограничени по отношение на енергията, са по-ниски, когато делът им в системата/държавата се увеличава. Действително когато делът на тези технологии е висок, приносът им не е ограничен до периодите на недостиг. В сравнение с други държави в CRM делът в Белгия на ресурсите, ограничени по отношение на енергията, е най-високият и според референтния сценарий за CRM ще продължи да се увеличава (30 % през 2025 г. в сравнение с под 10 % във Франция, Обединеното кралство или Ирландия). Тази тенденция, т.е. по-голям дял на ограничените по отношение на енергията ресурси — по-нисък коефициент на намаляване на капацитета, се потвърждава и в други държави/зони, например Ирландия или Обединеното кралство.

(304) Освен това Белгия обясни, че се очаква становище на регулатора относно предложените коефициенти на намаляване на капацитета и че ОПС е организирал провеждането в началото на януари 2021 г. на специална среща на работната група по тази тема за всички заинтересовани страни.

(305) В Министерското решение за даване на указания за търг Г-4 за 2025 година на доставка, публикувано на 30 април 2021 г., беше включен актуализиран набор от коефициенти на намаляване на капацитета, който съдържа по-високи коефициенти на намаляване на капацитета за мощности, ограничени по отношение на енергията, като е взет предвид максималният им период на доставка.

4.5.1.4. Задължение за връщане на суми

(306) По отношение на задължението за връщане на суми Белгия обясни, че структурата на цената на упражняване е била предмет на много дискусии в рамките на работната група относно CRM. С полученото решение се цели да се постигне баланс между следните две съображения:

а) от една страна, задължението за връщане на суми е основна характеристика на белгийския CRM, основаваща се на опциите за надеждност, и следва да е налице реална възможност за излагане на цената на упражняване в случай на цени при върхово потребление, за да бъдат избегнати извънредни печалби;

б) от друга страна, от CRM не трябва да бъдат изключвани мощности, в случай че те се задействат само при пазарна цена, по-висока от равнището на цената на упражняване.

4.5.1.5. Междинен горен праг на цената за национален капацитет

(307) По отношение на междинния горен праг на цената Белгия заяви, че проучва възможността за въвеждане на механизъм за дерогация.

(308) В кралския указ, обнародван на 30 април 2021 г., са предвидени процедура и механизъм за дерогация за страни, които могат да докажат, че размерът на техните „липсващи пари“ е по-висок от това, което може да бъде възстановено благодарение на междинния горен праг на цената.

4.5.2. *Приходи от избягване на претоварване*

(309) Според Белгия разпределението и използването на таксите, получени от разпределянето на трансгранични билети за участие в CRM, изцяло следва правилата, установени в Регламента за електроенергията, и по-специално в неговия член 26, параграф 9.

(310) Белгия посочи, че националният регулаторен орган или органи взема решенията по отношение на разпределянето на приходите между ОПС. Използването на приходите от избягване на претоварване от белгийския ОПС е уредено чрез методиката за определяне на тарифата, която предвижда, че общите приходи покриват разходите, необходими за продължаване на регулираните дейности.

(311) Белгия отбеляза, че когато приходите се споделят със съседни ОПС, използването на тези приходи се урежда от Регламента за електроенергията.

(312) Белгия също така потвърди, че ще спазва Решение № 36/2020 на ACER, в което, наред с останалото, е определена методиката за споделяне на приходите, получени чрез разпределянето на входен капацитет.

4.5.3. *Междинен горен праг на цената за чуждестранен капацитет*

(313) Белгия отбеляза, че ограничението за едногодишни договори за чуждестранен косвен капацитет изглежда оправдано, тъй като не може да се гарантира, че ще останат достатъчно билети за трансгранично участие за конкретна граница през целия срок на многогодишен договор.

(314) Белгия отбелязва, че ако прилагането на общо основание на междинния горен праг на цената спрямо чуждестранен косвен капацитет доведе до обезкуражаване на участниците да се присъединяват, може да се обмислят промени в структура, за която е подадено уведомление (например да се предвиди механизъм за предоставяне на дерогации).

(315) Механизмът за дерогация, посочен в съображение 308, се прилага също и за чуждестранния косвен капацитет.

4.5.4. *Пряк трансграничен капацитет*

(316) Белгия посочи, че е изготвено изменение на Закона за CRM, което предвижда, че предварително условие за участието на пряк чуждестранен капацитет е сключването на споразумение между Белгия и държавата членка, на чиято територия се намира капацитетът. С това споразумение, от една страна, Белгия трябва да се увери, че техническите, организационните и финансовите условия ще бъдат спазвани от доставчика на капацитет, а от друга, приемащата държава членка трябва да се увери, че участието няма да причини проблеми на сигурността на нейните доставки или нейното управление на претоварването.

(317) Законът за CRM, включващ това изменение, беше публикуван на 19 март 2021 г.

4.6. **Съответствие с Регламента за електроенергията**

4.6.1. *Тълкуване на член 24, параграф 1*

(318) Белгия посочи, че наличните проучвания относно адекватността на ресурсите включват анализи на чувствителността към чуждестранни мощности. Белгия счита, че включените анализи са в пълно съответствие с Регламента за електроенергията, тъй като силната зависимост от внос следва да се приема именно като „особеност на националното търсене и предлагане на електроенергия“, както е посочено в член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията. Това се подкрепя от изискването за регионален обхват на ОАНР.

4.6.2. *Постепенно прекратяване по административен път*

(319) По отношение на клаузата за постепенно прекратяване по административен път Белгия заяви, че като се вземе предвид структурата на CRM, заплащането по договорите може и следва да клони към нула.

(320) Както е посочено в съображение 218, Белгия е поела ангажимент да въведе в Закона за електроенергията разпоредба в смисъл, че ако за три последователни години не бъде сключено ново споразумение за осигуряване на капацитет в съответствие с член 7undecies, алинея 11 от Закона за електроенергията, от следващата година няма да бъдат организирани нови търгове в рамките на CRM.

4.7. **Други мнения**

4.7.1. *Устойчивост*

(321) Белгия обясни, че CRM е разработен да бъде неутрален по отношение на технологиите и по него не се запазва капацитет за газови агрегати. Освен това много решения за структурата са подбрани така, че да се гарантират еднакви условия на конкуренция и активно да се насърчава участието на иновативни технологии, като например управление на енергопотреблението и други форми на гъвкавост. Например структурата предвижда запазване на значително количество капацитет за търг Т-1, което ще създаде по-добри възможности за участие в търга на технологии с по-кратък срок на навлизане в пазарна фаза, като управление на енергопотреблението или акумулаторни батерии. Обемът се оценява на над 1,5 GW 100 % разполагаеми доставки, което се равнява на над 3 или 4 GW след прилагането на коефициенти на намаляване на капацитета. В сравнение с други европейски държави този дял, запазен за търг Т-1, е значително по-висок, например за години на доставка 2018/2019 Обединеното кралство е заделило 2,5 GW за търг Т-1 спрямо 48,6 GW за търг Т-4. В ирландския механизъм за осигуряване на капацитет е предвидено между 2 % и 5 % от изисквания капацитет да бъдат запазени за търг Г-1.

(322) Както е посочено в съображение 109, новите инсталации, работещи на изкопаеми горива, които ще отговарят на условията за 15-годишни договори, ще бъдат обвързани с целите, определени от Европейския съюз и/или Белгия, за намаляване на емисиите на парникови газове, за да се постигне неутралност по отношение на климата до 2050 г.

(323) Освен това Белгия посочи, че е създала привлекателна среда за разработването на т.нар. ограничени по отношение на енергията технологии (например чрез възможността за участие в пазарите на спомагателни услуги или чрез механизъм за пренос на енергия). Това е довело до голям дял на услуги за управление на енергопотреблението — тенденция, която ще се засилва още повече, тъй като се предвижда към 2025 г. в системата да бъдат добавени допълнителни мощности за съхранение и реакция на потреблението.

(324) И накрая, понастоящем равнището на взаимосвързаност на електроенергийните мрежи в Белгия е около 24 %, като се очаква до 2030 г. то да достигне 33 %.

4.7.2. *Постепенно премахване на ядрените мощности*

(325) Белгия заяви, че уведомлението продължава да се основава на цялостното постепенно премахване на ядрените мощности. Освен това тя обясни, че след изготвянето на оценка до края на ноември 2021 г. за всяко предложение за корекции ще бъде подадено уведомление.

4.7.3. *Срок на действие*

(326) Белгия посочи, че основната причина за въвеждането на дългосрочните договори е с тях да се създадат еднакви условия на конкуренция между съществуващите, модернизираните и новите мощности. Стремежът да се гарантират такива еднакви условия на конкуренция е еднакво значим както за първия, така и за следващите търгове.

(327) По отношение на срока на действие на договорите (15 години) и временния характер на мярката (10 години) Белгия отбеляза, че трябва да се прави разлика между срока на действие на договора, от една страна, и одобрената организация на тръжната процедура, от друга.

5. **ОЦЕНКА НА МЯРКАТА**

5.1. **Наличие на държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС**

(328) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази предварителното становище, че мярката представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Това становище не беше оспорено нито от Белгия, нито от друга заинтересована страна.

(329) В член 107, параграф 1 от ДФЕС държавна помощ се определя като „всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма“.

(330) Държавна помощ, попадаща в обхвата на член 107, параграф 1 от ДФЕС, е несъвместима с вътрешния пазар, ако „нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки“.

(331) В член 107, параграфи 2 и 3 от ДФЕС са изброени конкретни обстоятелства, при които помощта все пак е или би могла да се счете за съвместима с вътрешния пазар. Оценката на Комисията за това дали някое от тези обстоятелства е приложимо в разглеждания случай е изложена в раздел 5.3.

5.1.1. *Приписване на отговорност на държавата и финансиране с ресурси на държавата*

(332) За да бъдат квалифицирани като държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС, дадени мерки трябва а) да може да бъдат отнесени към държавата и б) да бъдат предоставени чрез ресурси на държавата. Последното условие означава, че помощта трябва да бъде предоставена пряко от държавата или от публичноправен или частноправен субект, определен или учреден от държавата ([88]). Както е обяснено в раздел 2.2, CRM е въведен чрез приетия на 22 април 2019 г. федерален закон за изменение на федералния Закон за електроенергията от 29 април 1999 г. относно организацията на белгийския пазар на електроенергия (законови актове). Няколко разпоредби за

([88]) Решение на Съда от 22 март 1977 г., Steinike & Weinlig, 78/76, ECLI:EU:C:1977:52, стр. 595, т. 21; Решение на Съда от 13 март 2001 г., PreussenElektra, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, т. 58; Решение на Съда от 15 май 2019 г., Achema и др., C-706/17, ECLI:EU:C:2019:407, т. 47 и сл.

изпълнение на този механизъм за осигуряване на капацитет са предвидени в подзаконови актове, като кралски укази, министерски постановления и регулаторно одобрени правила за функциониране на пазара и договори. Правното основание за всички тези подзаконови актове е в горепосочения федерален Закон за електроенергията. Поради това мярката може да бъде отнесена към белгийската държава.

(333) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази предварителното становище, че CRM е финансиран с ресурси на държавата. Белгия не оспори това становище.

(334) С механизма за финансиране, описан в раздел 2.12.2, белгийската държава създава система, при която разходите, направени от ОПС във връзка със CRM, се компенсират изцяло чрез мрежовите тарифи, които показват характеристики на парафискален налог. На практика държавата установява със закон допълнителна такса върху потреблението на електроенергия чрез мрежовите тарифи (вж. съображения 208 и 209). От една страна, в Закона за електроенергията е предвидено, че ОПС е задължен да събира тези тарифи пряко от ползвателите на мрежата (вж. съображение 208). От друга страна, ползвателите на мрежата, на които се начисляват тарифите, трябва да ги заплатят (вж. съображение 210). Освен това, както е подчертано в съображение 208, задължителните мрежови тарифи произхождат от държавата, в смисъл че държавата не се е ограничила да направи задължителна за група частни лица вноска, която е била въведена и налагана от сдружение на такива частни лица, какъвто е случаят в съдебната практика по делата *Pearle* ([89]) и *Doux Élevage* ([90]) . Следователно, в съответствие с решението на Съда по дело *Германия/Комисия*, мрежовите тарифи съставляват наложен по силата на закона налог ([91]).

(335) Поради това Комисията е на мнение, че CRM се финансира с ресурси на държавата, тъй като използва постъпленията от парафискален налог, наложен от държавата, като средствата се управляват и разпределят в съответствие с разпоредбите на законодателството. Действително, ако националното право изисква дадена такса да бъде прехвърлена на определена група лица, то тогава таксата е задължителна и следователно събраните средства са ресурси на държавата ([92]).

5.1.2. *Икономическо предимство, предоставено на определени предприятия или производството на определени стоки (избирателно предимство)*

(336) Предимство по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС е всяка икономическа изгода, която дадено предприятие не би получило при нормални пазарни условия, т.е. при отсъствие на държавна намеса ([93]).

(337) Спечелилите поръчка оференти в търговете в рамките на CRM получават заплащане чрез механизма, за което не биха получили, ако бяха продължили да осъществяват дейността си на пазара на електроенергия при нормални икономически условия, като продават само електроенергия и спомагателни услуги. Следователно мярката предоставя икономическо предимство на предприятията, които са спечелили търговете в рамките на CRM. Това предимство е избирателно, тъй като поставя в по-благоприятно положение само определени предприятия, а именно спечелилите оференти в търговете в рамките на CRM, които са в сравнимо фактическо и правно положение спрямо други доставчици на капацитет, които или не са могли, или не са участвали в търговете в рамките на CRM, или са участвали, но не са спечелили.

(338) Освен това чрез мярката е предоставено избирателно предимство само на определени предприятия, способни да допринесат за решаването на установения проблем с адекватността, тъй като мощностите под 1 MW (вж. съображение 69) са изключени от пряко участие в CRM (т.е. без агрегиране, вж. съображение 72), въпреки че и те могат да помогнат за ограничаване на установения проблем с адекватността. В бъдеще наличието на минимален праг за участие в CRM, дори и намален (съображение 70), ще продължи да изключва някои мощности от пряко участие (т.е. без агрегиране) в CRM. Освен това чуждестранните мощности, намиращи се в несъседни държави членки, ще бъдат изключени от CRM (вж. съображение 199). Следователно, и от тази гледна точка, мярката предоставя избирателно предимство.

([89]) Решение на Съда от от 15 юли 2004 г., Pearle и др., C-345/02, ECLI:EU:C:2004:448.

([90]) Решение на Съда от 30 май 2013 г., Doux Élevage и Coopérative agricole UKL-ARREE, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348

([91]) Решение на Съда от 28 март 2019 г., Германия/Комисия, C-405/16 P, ECLI:EU:C:2019:268, т. 68.

([92]) Вж. Решение на Съда от 28 март 2019 г., Германия/Комисия, C-405/16 P, ECLI:EU:C:2019:268, точки 68 и 72; Решение на Съда от 15 май 2019 г., Achema и др., C-706/17, ECLI:EU:C:2019:407, т. 57 и Решение на Общия съд от 20 септември 2019 г., FVE Holýšov I и др., T-217/17, ECLI:EU:T:2019:633, т. 111.

([93]) Решение на Съда от 11 юли 1996 г., SFEI и др., C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, т. 60; Решение на Съда от 29 април 1999 г., Испания/Комисия, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, т. 41.

5.1.3. *Нарушаване на конкуренцията и търговията в рамките на Съюза*

(339) Мярката крие риск от нарушаване на конкуренцията и засягане на търговията в рамките на вътрешния пазар. Производството на електрическа енергия, както и електроенергийните пазари на едро и на дребно, са дейности, отворени за конкуренция в целия Съюз ([94]). Следователно предимство чрез държавни ресурси за предприятие в този сектор има потенциала да засегне търговията между държавите членки и да наруши конкуренцията.

5.1.4. *Заключение относно оценката съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС*

(340) С оглед на гореизложеното мярката представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС.

5.2. **Законосъобразност на помощта**

(341) Като уведомяват за мярката преди нейното въвеждане, белгийските органи са изпълнили задължението си съгласно член 108, параграф 3 от ДФЕС.

5.3. **Съвместимост на мярката с вътрешния пазар**

(342) Комисията оцени мярката, за която е постъпило уведомление, въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС и на НПОСЕ. По-конкретно, тя оцени мярката в съответствие с раздел 3.9 от НПОСЕ ([95]), в който са определени конкретните условия за помощта за адекватност на производството.

(343) Член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС предвижда, че Комисията може да обяви за съвместими „помощите, които имат за цел да улеснят развитието на някои икономически дейности или на някои икономически региони, доколкото тези помощи не засягат по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес“. Следователно съвместимата помощ съгласно тази разпоредба на договора трябва да допринася за развитието на някои икономически дейности. Освен това помощта не трябва да нарушава конкуренцията по начин, който противоречи на общия интерес.

5.3.1. *Улесняване на развитието на икономическа дейност*

(344) Съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС мярката трябва да допринася за развитието на някои икономически дейности ([96]).

(345) С мярката, за която е постъпило уведомление, се подкрепя развитието на икономическа дейност в сектора за производство на електроенергия чрез пряко стимулиране на достатъчно инвестиции в нови и съществуващи мощности за производство, съхранение и реакция на потреблението, за да се гарантира сигурността на доставките на електроенергия. Като вторичен ефект може да се очаква сигурността на доставките на електроенергия, подпомагани чрез мярката, да насърчи икономическата дейност в по-общ план, тъй като сигурните доставки на електроенергия носят ползи за различни икономически дейности, които разчитат на електроенергията като вложен ресурс.

(346) Схемата, за която е постъпило уведомление, допринася за развитието на определена икономическа дейност, както се изисква в член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС.

5.3.2. *Улесняване на развитието на икономическа дейност и стимулиращ ефект*

(347) Помощта има стимулиращ ефект, ако стимулира бенефициера да промени поведението си в посока развитие на определена икономическа дейност, към която е насочена помощта, и ако тази промяна в поведението не би настъпила без помощта ([97]). По-конкретни насоки относно тълкуването на този критерий са изложени в точка 227, разглеждана във връзка с раздел 3.2.4 от НПОСЕ.

([94]) Вж. Регламента за електроенергията и Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

([95]) В точка 16 от НПОСЕ, в Съобщение C(2020) 4355 final е добавено следното изречение: „Въпреки това настоящите насоки се прилагат за предприятия, които не са били в затруднено положение към 31 декември 2019 г., но са станали предприятия в затруднено положение в периода от 1 януари 2020 г. до 30 юни 2021 г.“

([96]) Решение на Съда от 22 септември 2020 г, *Австрия/Комисия*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, т. 20 и 24.

([97]) Вж. в този смисъл точки 49 и 144 от НПОСЕ.

(348) Белгия предостави оценка на адекватността на производството, която показва, че при съпоставителен сценарий без прилагане на мярката през 2025 г. адекватността на производството би достигнала критични равнища, както е изложено в съображение 49. С други думи, без тази мярка доставчиците на капацитет не биха осигурили необходимия капацитет, за да бъде спазена нормата за надеждност, определена от Белгия за доставките на енергия в периоди на извънредно натоварване. Както е обяснено в съображение 227, някои заинтересовани страни потвърдиха необходимостта от CRM и подчертават неговия неотложен характер.

(349) Според Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. до 2025 г. само много малка част от допълнителните мощности ще бъдат жизнеспособни на пазара, на който се търгува само електроенергия (съображение 50).

(350) Поради това мярката има стимулиращ ефект за навлизането на нови мощности на пазара. Мярката стимулира нови и съществуващи участници на пазара да допринесат за постигане на целта за сигурност на доставките.

(351) Освен това, в съответствие с точка 52 от НПОСЕ, помощта се предоставя на основата на състезателна тръжна процедура. Тръжната процедура, описана в раздел 2.5, е недискриминационна и отворена за всички видове капацитет.

(352) Освен това задължението за връщане на суми, описано в раздел 2.7.3, създава финансов стимул за разполагаемост в периоди на недостиг. Нещо повече, Белгия е въвела процедури за мониторинг на разполагаемостта преди и по време на периода на енергоподаване (вж. раздели 2.8.1 и 2.8.2) и подходящи тестове и санкции (описани в раздели 2.8.3 и 2.8.4), за да се гарантира спазване на задължението за разполагаемост.

(353) И накрая, Комисията изразява съгласие с получените от една заинтересована страна мнения, че необходимите инвестиции за привеждане на капацитета в съответствие с екологичните норми, които вече са приети, не следва да са допустими за договори с по-дълъг срок на действие, в съответствие с точка 53 от НПОСЕ (вж. съображение 238).

(354) Ето защо Комисията приветства изменението на Кралския указ за определяне на праговете за размера на инвестициите, критериите за допустимост на инвестиционните разходи и процедурата за класифициране. В изменения кралски указ се предвижда, че само разходите за адаптиране към бъдещи норми на Съюза ще отговарят на условията на CRM (вж. съображение 142).

(355) Комисията счита, че мярката има стимулиращ ефект, който променя поведението на нейните бенефициери в посока развитие на определена икономическа дейност, към която е насочена помощта.

5.3.3. *Спазване на други разпоредби на правото на Съюза*

(356) Държавна помощ, която е в противоречие с разпоредби или общи принципи на правото на Съюза, не може да бъде обявена за съвместима ([98]).

(357) Ако мярка за държавна помощ (в т.ч. хипотетичният метод за финансирането ѝ) включва аспекти, които са неразривно свързани с предмета на помощта и които нарушават други разпоредби на правото на Съюза, това нарушение може да засегне оценката на съвместимостта на въпросната държавна помощ ([99]). В настоящия случай този въпрос може да бъде повдигнат по отношение на членове 30 и 110 от ДФЕС, както и на някои разпоредби от Регламента за електроенергията. Поради това Комисията трябва да провери дали това право на Съюза би могло да е нарушено от някои аспекти на CRM и дали, ако се установи, че това е така, тези аспекти са неразривно свързани с предмета на помощта в рамките на CRM.

5.3.3.1. Спазване на членове 30 и 110 от Договора

(358) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази предварителното становище, че механизмът за финансиране на мерките за помощ, за които е постъпило уведомление, не въвежда ограничения, които да нарушават член 30 или член 110 от ДФЕС. Комисията не получи мнения, които оспорват това становище.

([98]) Решение на Съда от 22 септември 2020 г, *Австрия/Комисия*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, т. 44.

([99]) Вж. съображение 25 от Решение на Комисията за държавна помощ № SA.40029 (2014/N) „Възстановяване на схемата за ликвидация, схема за компенсация, модел I и модел II — първо полугодие на 2015 г.“, ОВ C 136, 24.4.2015 г., стр. 4. Вж. съображение 29 от Решение на Комисията относно държавна помощ № SA.42215 (2015/N) „Удължаване на действието на гръцките мерки за финансова подкрепа (член 2 от Закон № 3723/2008)“, ОВ C 277, 21.8.2015 г., стр. 11.

(359) Както е посочено в точка 29 от НПОСЕ, ако дадена мярка за държавна помощ или свързаните с нея условия, включително методът за финансирането ѝ, когато той представлява неразделна част от мярката, водят до неотделимо нарушение на законодателството на Съюза, помощта не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар. В областта на енергетиката всяка такса, която цели да се финансира мярка за държавна помощ, трябва да отговаря на членове 30 и 110 от ДФЕС. Поради това Комисията направи проверка дали механизмът за финансиране на мерките за помощ, за които е постъпило уведомление, са в съответствие с членове 30 и 110 от ДФЕС.

(360) Както е обяснено в съображение 334, белгийската държава създава система, при която разходите, направени от ОПС във връзка със CRM, се компенсират изцяло чрез мрежовите тарифи, които показват характеристики на парафискален налог. Както е обяснено в съображение 214, тарифите се прилагат еднообразно на база EUR/MWh спрямо всички потребители. По тези причини Комисията счита, че тези тарифи са много подобни на данък върху потребената електроенергия.

(361) По отношение на членове 30 и 110 от ДФЕС установена съдебна практика е на сегашния си етап на развитие правото на Съюза да не ограничава свободата на държавите членки да установяват данъчна система, която прави разграничение между определени продукти, дори и продукти, които са сходни по смисъла на член 110, параграф 1 от ДФЕС, въз основа на обективни критерии, като например естеството на използваните суровини или използваните производствени процеси. Това разграничение обаче е съвместимо с правото на Съюза само ако преследва цели, които също съответстват на разпоредбите на правото на Съюза, и ако условията за прилагането му изключват всяка форма на дискриминация, била тя пряка или косвена, спрямо вноса от други държави членки или на закрила в полза на конкурентно местно производство ([100]).

(362) Както е обяснено в раздел 2.10, в съответствие с Регламента за електроенергията белгийските органи ще разрешат чуждестранният капацитет, намиращ се в държава членка с пряка мрежова връзка с Белгия, да участва в CRM от първата година на доставка, т.е. 2025 г.

(363) Предвид отворения характер на мярката към трансграничните мощности Комисията стига до заключението, че механизмът за финансиране на мерките за помощ, за които е постъпило уведомление, не въвежда ограничения, които да нарушават член 30 или член 110 от ДФЕС.

5.3.3.2. Съответствие с Регламента за електроенергията

Съответствие с член 20 от Регламента за електроенергията

(364) В съответствие с член 20, параграф 1 от Регламента за електроенергията държавите членки наблюдават адекватността на ресурсите на своята територия въз основа на ОАЕР, посочена в член 23. За целите на допълването на ОАЕР държавите членки могат също така да извършват ОАНР съгласно член 24.

(365) Комисията отбелязва, че ЕМОПС за електроенергия все още не е изпълнила задължението си по член 23 от Регламента за електроенергията да извърши ОАЕР. Съответно опасението относно адекватността на ресурсите в Белгия е установено единствено въз основа на ОАНР. Сравнението между ОАНР и ОАЕР в съответствие с член 24, параграф 3 от Регламента за електроенергията, което има за цел да установи възможните разлики между двете оценки, не може да бъде извършено. Както е предвидено в член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията, ОАНР следва да се основава на договорената методика за ОАЕР, посочена в член 23 от Регламента за електроенергията.

(366) На 25 юни 2021 г. Elia публикува ново проучване относно адекватността на ресурсите, което се основава на методиката за ОАЕР. В Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. е установено опасение относно адекватността на ресурсите в Белгия от 2025 г. нататък.

(367) Преди въвеждането на механизми за осигуряване на капацитет от държавите членки се изисква да идентифицират всички регулаторни отклонения или пазарни неефективности , които са причинили или допринесли за опасенията относно адекватността на ресурсите. От държавите членки се изисква да приемат мерки за премахване на установените отклонения и да публикуват график за тяхното изпълнение (член 20, параграф 2 от Регламента за електроенергията).

(368) Както е описано в раздел 2.3.4, Белгия е разработила и публикувала план за изпълнение, в който се определят мерки за премахване на регулаторните отклонения или пазарните неефективности на белгийския пазар на електроенергия.

([100]) Решение на Съда от 2 април 1998 г., Outokumpu, C-213/96, ECLI:EU:C:1998:155, т. 30.

(369) Въз основа на плана за изпълнение белгийските органи са поели ангажимент за няколко пазарни реформи, по-специално с цел укрепване на пазарите на балансираща електроенергия (вж. съображение 62), улесняване на доставчиците на услуги по реакция на потреблението (вж. съображение 64) и увеличаване на междусистемния капацитет (вж. съображение 65).

(370) Белгия също така е поела ангажимент да публикува плана и да наблюдава неговото прилагане, да публикува резултатите от наблюдението в годишен доклад и да го представи на Европейската комисия. И накрая, Белгия пое ангажимент да се придържа към плана за изпълнение след разрешаване на установеното опасение относно адекватността на ресурсите.

(371) След обществена консултация на 30 април 2020 г. Комисията прие становище относно плана за изпълнение на Белгия в съответствие с член 20, параграф 5 от Регламента за електроенергията ([101]). В становището си Комисията констатира, че Белгия следва допълнително да подобри функционирането на своите пазари на балансираща електроенергия чрез изменение на своята схема за ценообразуване в условията на недостиг, като обмисли прилагането на функцията за ценообразуване в условията на очакван недостиг и към доставчиците на услуги по балансиране (ДУБ), както е посочено в съображение 62, но също така призна, че наскоро са въведени или се планира да бъдат въведени няколко подобрения. Както е посочено в съображение 62, Белгия е въвела т.нар. „алфа-коефициент“ в своя механизъм за ценообразуване при дисбаланс, приложила е уравняване на дисбалансите и се подготвя за присъединяване към платформата на Съюза за балансиране за автоматичния РВРЧ и ръчния РВРЧ. Що се отнася до реакцията на потреблението, в становището си Комисията констатира, че Белгия следва да продължи въвеждането на интелигентни уреди за отчитане на консумацията с необходимите функции, за да се улесни въвеждането на реакция на потреблението въз основа на цените. Както бе споменато в съображение 64, Белгия е поела ангажимент за по-нататъшно въвеждане на интелигентни уреди за отчитане на консумацията в бъдеще. Тези мерки са достатъчни за премахване на регулаторните отклонения или пазарните неефективности , установени в плана за изпълнение на Белгия, в съответствие с член 20, параграф 5 от Регламента за електроенергията.

(372) Мярката е в съответствие с член 20 от Регламента за електроенергията.

Съответствие с член 21 от Регламента за електроенергията

(373) Съгласно член 21, параграф 1 от Регламента за електроенергията, за да бъдат премахнати оставащите опасения относно адекватността на ресурсите, държавите членки могат, само като крайна мярка, да въведат механизъм за осигуряване на капацитет, по-специално при спазване на условията по член 21, параграфи 2—8.

(374) В съответствие с член 21, параграф 2 от Регламента за електроенергията в периода октомври—декември 2019 г. Белгия е провела проучване относно последиците от своя механизъм за съседните държави членки, като се консултира със съседните си държави членки.

(375) Съгласно член 20, параграф 3 от Регламента за електроенергията държавите членки преценяват дали даден механизъм за осигуряване на капацитет под формата на стратегически резерв може да даде отговор на опасенията относно адекватността на ресурсите.

(376) Както е посочено в съображение 60, понастоящем Белгия разполага със стратегически резерв до 31 март 2022 г. Целта на стратегическия резерв е да се посрещне върховото потребление през зимните периоди, когато пазарът не успява да го направи, като се поддържа известен съществуващ капацитет за производство на електроенергия и реакция на потреблението извън пазара като резервен, който се активира само когато балансиращите ресурси са изчерпани.

(377) Както е обяснено в Окончателния доклад за секторното проучване относно механизмите за осигуряване на капацитет ([102]), когато бъдат идентифицирани опасения относно дългосрочната адекватност, най-подходящият механизъм за осигуряване на капацитет, чрез който да бъде решен проблемът, вероятно е схема, основана на обема и обхващаща целия пазар. Както е обяснено по-нататък в същия доклад, стратегически резерв не би решил инвестиционния проблем, установен за новите електроцентрали. За разлика от това, механизмите за осигуряване на капацитет на целия пазар, могат да са по-ефективни при насърчаване на инвестициите за преодоляване на дългосрочните опасения относно адекватността.

(378) Като се има предвид, че в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. е установена структурна нужда от нов капацитет (вж. съображения 49 и 50), Комисията счита, че механизъм за осигуряване на капацитет под формата на стратегически резерв не би могъл да даде отговор на опасенията относно адекватността на ресурсите в Белгия през периода от 2025 г. нататък.

([101]) Становище на Комисията C(2020) 2654 final: https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/capacity-mechanisms_bg

([102]) Окончателен доклад за секторното проучване относно механизмите за осигуряване на капацитет, SWD(2016) 385 final

(379) В съответствие с член 20, параграф 3 от Регламента за електроенергията държавите членки не могат да въвеждат механизми за осигуряване на капацитет, преди за плана за изпълнение, посочен в член 20, параграф 3 от регламента, да е получено становището на Комисията, както е посочено в член 20, параграф 5.

(380) Както е описано в съображение 371, на 30 април 2020 г. Комисията прие становище относно плана за изпълнение на Белгия. Белгия е започнала подготвителни стъпки за първия търг Г-4, но все още не е въвела CRM.

(381) В съответствие с член 21, параграф 7 от Регламента за електроенергията, който изисква да се предвиди ефективно постепенно прекратяване на механизма за осигуряване на капацитет, когато в продължение на три последователни години не са сключвани нови договори, Белгия е въвела клауза, в която се посочва, че няма да бъдат организирани нови търгове в рамките на CRM, ако в продължение на три последователни години не е сключвано ново споразумение за осигуряване на капацитет в съответствие с член 7undecies, алинея 11 от Закона за електроенергията (вж. съображение 218).

(382) Както е описано в съображение 217, Белгия иска одобрение на държавната помощ за период от 10 години, т.е. за максималния период, предвиден в член 21, параграф 8 от Регламента за електроенергията.

(383) Накрая, Белгия е поела ангажимент да приложи плана за изпълнение, посочен в член 20, параграф 3 от Регламента за електроенергията, след въвеждането на механизма за осигуряване на капацитет, както се изисква в член 21, параграф 8 от Регламента.

(384) Комисията стига до заключението, че мярката е в съответствие с член 21 от Регламента за електроенергията.

Съответствие с член 22 от Регламента за електроенергията

(385) В член 22, параграф 1 от Регламента за електроенергията се определят специфични характеристики на структурата, на които трябва да отговаря всеки механизъм за осигуряване на капацитет. В съответствие с този член механизмът за осигуряване на капацитет: i) има временен характер, ii) не поражда ненужни смущения на пазара и не ограничава междузоновата търговия, iii) не превишава необходимото, за да се отговори на опасенията за адекватност, iv) подбира доставчици на капацитет чрез прозрачен, недискриминационен и конкурентен процес, v) предоставя стимули за доставчиците на капацитет да бъдат на разположение в периоди на очаквано извънредно натоварване на системата, vi) гарантира, че възнаграждението на доставчиците на капацитет се определя чрез конкурентен процес, vii) определя технически условия за участие на доставчиците на капацитет преди процеса на подбор, viii) е отворен за участие на всички ресурси, които са способни да предоставят изискваните технически характеристики, включително за съхраняване на енергия и управление на енергопотреблението, и ix) прилага подходящи санкции за доставчиците на капацитет, когато не са на разположение в периоди на извънредно натоварване на системата.

(386) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази съмнения дали мярката е в съответствие с член 22, параграф 1, буква в) от Регламента за електроенергията, който предвижда, че механизмът за осигуряване на капацитет не следва да превишава необходимото, за да се отговори на опасението за адекватността.

(387) CRM, за който е постъпило уведомление, има временен характер, както е обяснено в съображение 385.

(388) CRM е проектиран по такъв начин, че да се ограничи въздействието до необходимото за постигане на целите на политиката и да се избегнат неоправдано нарушаване на пазара на електроенергия. CRM е отворен за всички съществуващи и нови производители, доставчиците на услуги по реакция на потреблението и операторите на хранилища. Освен това CRM е отворен за трансграничен капацитет. Освен това проектът на CRM включва няколко мерки, които са специално приети, за да се избегнат злоупотреби с пазарна мощ, например опции за надеждност, горни прагове на цената и състезателна тръжна процедура (вж. раздели 2.5 и 2.7). Освен това се очаква отвореността към нов капацитет и наличието на дългосрочни договори да гарантират, че съществуващото господстващо положение няма да бъде ненужно подсилено (вж. съображения 66 и 117).

(389) Що се отнася до условието, че CRM не следва да превишава необходимото, за да се отговори на опасението за адекватност, параметрите, определящи обема на капацитета, който трябва да бъде набавен в рамките на CRM, бяха одобрени от Белгия въз основа на предложението на регулаторния орган в съответствие с член 25, параграф 4 от Регламента за електроенергията (вж. съображения 88 и 290).

(390) Както е посочено в съображение 92, процесът по окончателно определяне на размера на капацитета, който трябва да бъде набавен, трябва да бъде съобразен със съответните части от Регламента за електроенергията. За да определи обема, който трябва да бъде набавен на първия търг Г-4 за периода на енергоподаване 2025—2026 г., Белгия използва сценария СПА от 2019 г., актуализиран в съответствие с актуализациите от Оценката на адекватността на производството от 2020 г. на PLEF. Белгия поясни, че в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. при базовия сценарий за ЕС е използван същият анализ на чувствителността към дефицита на разполагаемост на френски ядрени мощности (съображение 102).

(391) Освен това, както е посочено в съображение 103, белгийските органи са заделили значителен обем за търг Г-1, като по този начин гарантират, че ще се извърши ново коригиране на кривата на търсенето в период, по-близък до годината на доставка, и избягват закупуването на твърде много капацитет на първия търг Г-4. Този голям резерв за Г-1 позволява на белгийските органи да се справят с леки отклонения след включването на нови входящи данни и методически подобрения.

(392) Комисията отбелязва, че на търг Г-4 през 2021 г. ще бъдат сключени договори за приблизително 54 % от средното потребление при върхово натоварване в периоди на недостиг (вж. съображение 104).

(393) Комисията също така отбелязва, че нормата за надеждност определя колко капацитет се закупува на пазара на капацитет и че новата норма за надеждност, изчислен съгласно методиката за изчисляване на НН, не се отклонява от старата норма за надеждност (съображение 22).

(394) Както е посочено в съображения 28 и 105, Белгия е поела ангажимент ако е необходимо, да определи нова норма за надеждност преди септември 2022 г., с оглед да използва новата норма за надеждност за определяне на обема, който трябва да бъде закупен най-късно на търга през 2023 г. Белгия е поела ангажимент също така да направи кръстосана проверка и при необходимост да коригира обемите, които трябва да бъдат набавени на търг Т-4 през 2023 г. и на търг Т-1 през 2026 г., с резултатите от ОАНР за 2023 г. Комисията приканва белгийските органи да се консултират с ACER при актуализирането на нормата за надеждност и на ОАНР, за да разберат по-добре съответните решения на ACER, посочени в съображения 18 и 40.

(395) С оглед на гореизложеното, и по-специално на допълнителните мнения, предоставени от Белгия по време на официалната процедура по разследване, Комисията счита, че CRM не надхвърля необходимото, за да се отговори на опасенията относно адекватността.

(396) Въз основа на Правилата за функционирането на белгийския CRM капацитетът ще се набавя чрез прозрачен, недискриминационен и конкурентен процес.

(397) CRM стимулира доставчиците на капацитет да бъдат на разположение в периоди на очаквано извънредно натоварване на системата (вж. съображения 182—186).

(398) Освен това заплащането се определя чрез състезателната тръжна процедура, а тръжната процедура, описана в раздел 2.5, е недискриминационна и отворена за всички видове капацитет.

(399) Белгия е определила технически условия за участие на доставчиците на капацитет преди процеса на подбор; Тези условия са определени в Правилата за функционирането на белгийския CRM (вж. съображение 12).

(400) CRM ще бъде отворен за всички мощности, които могат да допринесат за адекватността на ресурсите. Той ще бъде неутрален по отношение на технологиите и по-специално ще бъде отворен както за съществуващи, така и за нови мощности, за съхранението и за реакцията на потреблението. Освен това CRM е отворен за трансграничен капацитет.

(401) И накрая, както е обяснено в съображение 182, CRM предвижда санкции за неразполагаемост по време на извънредно натоварване на системата.

(402) Поради това Комисията стига до заключението, че изискванията, посочени в член 22, параграф 1 от Регламента за електроенергията, са изпълнени.

(403) Съгласно член 22, параграф 3 от Регламента за електроенергията механизмите за осигуряване на капацитет освен това: i) се изграждат по начин, който гарантира, че цената, заплащана за наличност, автоматично клони към нула, когато се очаква равнището на доставяния капацитет да бъде достатъчно, за да се отговори на равнището на търсения капацитет, ii) предоставят възнаграждение за участващите ресурси само за тяхното наличие и iii) гарантират, че задълженията за осигуряване на капацитет са прехвърляеми между отговарящите на условията доставчици на капацитет.

(404) Мярката, за която е постъпило уведомление, представлява неутрален по отношение на технологиите механизъм за осигуряване на капацитет на целия пазар, в рамките на който всички отговарящи на условията доставчици на капацитет се конкурират в един търг за капацитет, за да открият най-ниската устойчива цена, на която може да бъде доставен необходимият капацитет. Състезателният характер на търга следва да сведе цените до нула, ако е налице достатъчно предлагане, което да задоволи търсенето.

(405) Както е обяснено в съображение 8, таксата за капацитет, плащана на доставчиците на капацитет с опция за надеждност, се състои от фиксирано плащане за запазване на договорения капацитет на разположение за всички периоди на недостиг. По този начин се заплаща за наличността на капацитета и това не включва заплащане за количеството електроенергия, което доставчиците на капацитет ще предложат на пазара.

(406) Както е описано в съображение 187, Белгия ще въведе вторичен пазар, за да предостави на доставчиците на капацитет механизъм за подобряване на управлението на риска в рамките на CRM. В случай на сделки на вторичния пазар ще бъде осигурено пълно прехвърляне на задълженията.

(407) Поради това Комисията стига до заключението, че изискванията, посочени в член 22, параграф 2 от Регламента за електроенергията, са изпълнени.

(408) Накрая, в член 22, параграф 4 от Регламента за електроенергията се определят изискванията, свързани с нормите за допустими емисии на CO_2.

(409) Както е обяснено в съображение 107, изискванията за предварително оценяване включват норма за допустими емисии: доставчиците на капацитет, които надвишават посочената по-долу норма за допустими емисии, не могат да участват в търга за капацитет:

а) за мощности, започнали енергопроизводство на или след 4 юли 2019 г., се прилага норма за допустими емисии от 550 g CO_2 с произход от изкопаеми горива на kWh електроенергия;

б) за мощности, започнали енергопроизводство преди 4 юли 2019 г.,се прилага норма за допустими емисии от 550 g CO_2 с произход от изкопаеми горива на kWh електроенергия, и норма от 350 kg CO_2 с произход от горива средногодишно на инсталиран kWe.

(410) Комисията стига до заключението, че мярката е в съответствие с член 22 от Регламента за електроенергията.

Съответствие с член 24 от Регламента за електроенергията

(411) Съгласно член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията ОАНР имат регионален обхват и се основават на методиката, посочена в член 23, параграф 3 от регламента, и по-специално в член 23, параграф 5, букви б)—м).

(412) В това отношение Комисията отбелязва, че най-скорошното проучване относно адекватността на ресурсите за Белгия, т.е. проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г., има регионален обхват и се основава на методиката, посочена в член 23, параграф 3.

(413) Съгласно член 12, параграф 1 от Решението на ACER методиката за ОАЕР трябва да бъде напълно приложена до края на 2023 г. Поради това Решението на ACER предвижда постепенно прилагане на методиката за ОАЕР въз основа на пътна карта, описваща етапа на прилагане, посочен в член 11, параграф 8 от Решението на ACER.

(414) Въпреки че методиката за ОАЕР е одобрена малко преди Белгия да проведе Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г., в нея са включени различни елементи на методиката за ОАЕР, описани в съображение 42.

(415) Комисията обаче отбелязва, че в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. се моделира автоматичното увеличение на максималната клирингова цена едва от 2025 г. нататък. Въпреки това, както показа Белгия, дори ако автоматичното увеличение на максималната клирингова цена започне от 2022 г. нататък, резултатите от оценката на икономическата жизнеспособност за 2025 г. няма да се променят. Освен това Белгия е поела ангажимент да гарантира, че в новото проучване относно адекватността, което трябва да бъде публикувано до юни 2023 г., ще бъде изцяло взета предвид методиката за динамично увеличение на цените от началото на периода на симулация (вж. съображение 48).

(416) Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. се основава на подходящи централни референтни сценарии в съответствие с член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията (вж. съображение 45).

(417) Съгласно член 24, параграф 1, буква а) от Регламента за електроенергията държавите членки могат да включат в своята оценка на адекватността анализи на чувствителността, които са свързани с особеностите на националното търсене и предлагане на електроенергия.

(418) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази съмнения относно съответствието на CRM с член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията, тъй като в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г. е използван сценарият „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“, който се основава на допускания за чуждестранни доставки на електроенергия, т.е. допълнителен дефицит на разполагаемост на френски ядрени централи.

(419) Няколко заинтересовани страни отправиха критики към тълкуването на Комисията на член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията, посочиха, че то е твърде ограничително. Според заинтересованите страни методиката за ОАЕР потвърждава, че ОАНР трябва да имат регионален обхват и могат да включват допълнителни анализи на чувствителността. Тя не определя, нито ограничава характера на тези допълнителни анализи на чувствителността. Както е посочено в член 3, алинея 6 от решението относно посочената методика, тези анализи на чувствителността могат да обхващат широк набор от промени в допусканията за целия разглеждан географски обхват, включително различни допускания, свързани с входящите данни, като например инсталираните мощности (вж. съображения 256—258).

(420) Белгия твърди, че високият процент на междусистемните ѝ връзки и зависимостта от внос представляват особеност на националните доставки на електроенергия (вж. съображения 286 и 318).

(421) Комисията отбелязва, че Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. включва анализи на чувствителността към дефицита на разполагаемост на френски ядрени мощности, които са в съответствие с данните, използвани от френския ОПС във френската ОАНР (вж. съображения 287—289).

(422) Комисията отбелязва, че съгласно член 24, параграф 1 от Регламента за електроенергията и методиката за ОАЕР се изисква ОАНР да имат регионален обхват и че член 3, алинея 6 от Решението относно методиката за ОАЕР позволява централните референтни сценарии да се допълват с допълнителни сценарии и/или анализи чувствителността. Освен това съгласно точка 224, буква а) от НПОСЕ от държавата членка се изисква да представи оценка на въздействието на променливото производство на електроенергия, включително от съседни системи.

(423) С оглед на това Комисията счита, че съгласно член 24, параграф 1, буква а) от Регламента за електроенергията не се забранява използването в ОАНР на допълнителни анализи на чувствителността, свързани с чуждестранните доставки на електроенергия.

(424) Както е обяснено в съображение 365, изискваното сравнение между ОАНР и ОАЕР съгласно член 24, параграф 3 не може да бъде направено, тъй като ЕМОПС за електроенергия не е извършила ОАЕР.

(425) Комисията стига до заключението, че мярката е в съответствие с член 24 от Регламента за електроенергията.

Съответствие с член 25 от Регламента за електроенергията

(426) Съгласно член 25, параграф 1 от Регламента за електроенергията когато прилагат механизми за осигуряване на капацитет, държавите членки въвеждат норма за надеждност.

(427) Както е посочено в съображение 22, в Белгия е въведена норма за надеждност, която е определена на равнище на ОЗПЕ от 3 часа.

(428) Член 25, параграф 2 от Регламента за електроенергията предвижда, че по предложение на регулаторните органи нормата за надеждност се задава от държавата членка или от компетентен орган, определен от държавата членка. Нормата за надеждност се определя въз основа на посочената в член 23, параграф 6 методика.

(429) По предложение на регулаторния орган нормата за надеждност е определен с Кралски указ за определяне на нормата за надеждност и одобряване на стойностите на разходите за СЗПЕ и РВНМ (вж. съображение 20). Определената норма за надеждност леко се различава от предложения от регулаторния орган поради причините, обяснени в съображение 21. Това обаче не се забранява съгласно член 25 от Регламента за електроенергията.

(430) Белгия изчисли нормата за надеждност въз основа на посочената в член 23, параграф 6 методика.

(431) Съгласно член 25, параграф 3 от Регламента за електроенергията нормата за надеждност се изчислява, като се използва най-малко СЗПЕ, както и РВНМ за даден срок, и се изразява като „очаквана недоставена енергия“ и „очаквани загуби от прекъсване на електроснабдяването“.

(432) Съгласно член 2, алинея 9 от Регламента за електроенергията СЗПЕ означава оценка в евро/MWh на максималната цена на електроенергията, която клиентите са готови да заплатят, за да избегнат изключване на електроснабдяването.

(433) Както е посочено в съображение 25, CREG проведе проучване на готовността за плащане, но предвид ограниченията на проучването, резултатите от него за определяне на единна оценка на СЗПЕ могат да се използват само в ограничена степен. Белгия пое ангажимент да актуализира СЗПЕ въз основа на ново проучване на готовността за плащане и, ако е необходимо, да определи нова норма за надеждност преди септември 2022 г. (вж. съображение 28).

(434) Поради това Комисията констатира, че нормата за надеждност е определена въз основа на оценката на СЗПЕ и очакваните РВНМ (вж. съображения 23 и 24) в съответствие с член 25, параграф 3 от Регламента за електроенергията.

(435) Съгласно член 25, параграф 4 от Регламента за електроенергията, когато се прилагат механизми за осигуряване на капацитет, параметрите, определящи размера на капацитета, набавен в механизма за осигуряване на капацитет, се одобряват от държавата членка или от компетентен орган, определен от държавата членка въз основа на предложение на регулаторния орган.

(436) Както е обяснено в съображения 86 и 290, методиката за определяне на параметрите, определящи обема на покупките в рамките на механизма за осигуряване на капацитет, е предложена от CREG.

(437) Комисията стига до заключението, че мярката е в съответствие с член 25 от Регламента за електроенергията.

Съответствие с член 26 от Регламента за електроенергията

(438) Съгласно член 26, параграф 1 от Регламента за електроенергията механизмите за осигуряване на капацитет, които са различни от стратегически резерви, и когато това е технически изпълнимо, стратегическите резерви са отворени за пряко трансгранично участие на доставчиците на капацитет, намиращи се в други държави членки, при спазване на предвидените в посочения член условия.

(439) Член 26, параграф 2 от Регламента за електроенергията обаче позволява на държавите членки да изискват чуждестранният капацитет да се намира в държава членка с пряка мрежова връзка между тази държава членка и държавата членка, която прилага механизма.

(440) Белгийските органи ще разрешат чуждестранният капацитет, намиращ се в държава членка с пряка мрежова връзка с Белгия, да участва в CRM от първата година на доставка, т.е. 2025 г. Според Белгия методиките, общите правила и условията, посочени в член 26, параграф 11 от Регламента за електроенергията, са приети едва през декември 2020 г. и следва да се предостави разумен срок за тяхното прилагане и за необходимата подготовка за трансгранично участие. Тъй като ОПС още не са имали възможност да сключат необходимите споразумения, не е било възможно трансграничното участие да се организира още от първия търг през Г-4. Въпреки това, според белгийските органи е запазен обем за търг Г-1, с което се гарантира възможност за участие на трансграничен капацитет още от първата година на доставка (вж. съображение 189).

(441) В решението за откриване на процедурата Комисията поиска разяснения относно използването на приходи от избягване на претоварване на капацитета и дела на тези приходи между ОПС.

(442) Белгия поясни, че приходите от избягване на претоварване ще бъдат използвани и разпределяни в съответствие с правилата, определени в Регламента за електроенергията, и по-специално в член 26, параграф 9.

(443) Освен това Белгия потвърди, че ще спазва Решение № 36/2020 на ACER, в което се определят техническите спецификации за трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет, включително методиката за споделяне на приходите, получени чрез разпределянето на входен капацитет.

(444) Следователно мярката е в съответствие с член 26 от Регламента за електроенергията.

5.3.3.3. Заключение относно спазването на други разпоредби на правото на Съюза

(445) Мярката е в съответствие с членове 30 и 110 от Договора и с Регламента за електроенергията.

(446) Следователно мярката, за която е постъпило уведомление, не нарушава съответното право на Съюза.

5.3.4. *Помощта е разработена така, че да се ограничи нейното въздействие върху конкуренцията и търговията*

5.3.4.1. Необходимост от държавна намеса

(447) Съгласно подраздел 3.2.2 от НПОСЕ държавата членка трябва да докаже, че съществува необходимост от държавна намеса, и по-специално, че помощта е необходима за преодоляване на пазарен дефект, който в противен случай би останал неотстранен.

(448) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази съмнения дали проблемът с адекватността на ресурсите е установен достатъчно прецизно и дали е анализиран и оценен правилно от белгийските органи, по-конкретно по отношение на точки 221 и 222 от НПОСЕ. Тези съмнения бяха подкрепени от няколко заинтересовани страни, които поставиха под въпрос също така необходимостта от планирания CRM или неговия размер (вж. съображения 227—234).

(449) Според Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. от 2025 г. нататък, след като приключи постепенното премахване на ядрените мощности, Белгия ще бъде изправена пред проблем с адекватността и структурна нужда от нови мощности. Тази нужда възлиза на 2 GW през 2025 г. в централния „базов сценарий за ЕС“ и постепенно се увеличава до 3,9 GW до 2032 г. (вж. съображение 49) Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. е публикувано през юни 2021 г. и се основава на методиката за ОАЕР (вж. точка 221 от НПОСЕ).

(450) Сега, когато методиката за ОАЕР е одобрена от ACER (вж. съображение 40), съмненията на Комисията относно акцента върху сценария „Голямо въздействие — малка вероятност в рамките на ЕС“ в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2019 г. или липсата на подходящ сценарий с контрахипотези за оценка на степента на проблема с адекватността на ресурсите в СПА от 2019 г. за Белгия вече не са уместни, тъй като методическите разлики вече са обединени в една обща, по-логична методика, която потвърждава наличието на опасения относно адекватността.

(451) Въпреки че две заинтересовани страни твърдят, че в предишните белгийски проучвания относно адекватността на ресурсите не е взета предвид функцията за ценообразуване в условията на очакван недостиг (съображение 230), към онзи момент не е имало такова изискване. Съгласно становището на Комисията относно плана за изпълнение на Белгия обаче Белгия се приканва да обмисли изменението на своята схема за ценообразуване в условията на недостиг по съответния начин не по-късно от 1 януари 2022 г. В тази връзка Комисията взема под внимание текущата работа, предприета от регулаторния орган и ОПС във връзка с въвеждането на функцията за ценообразуване в условията на недостиг за балансиране в Белгия.

(452) Понастоящем равнището на взаимосвързаност на електроенергийните мрежи в Белгия е около 24 %, като се очаква до 2030 г. то да достигне 33 %. Както е посочено в съображение 323, Белгия също така улесни разработването на т.нар. ограничени по отношение на енергията технологии, например чрез възможността за участие в пазарите на спомагателни услуги или чрез механизъм за пренос на енергия. Това доведе до висок дял на управлението на енергопотреблението.

(453) Освен това, както е описано в раздел 2.3.4, белгийските органи са поели ангажимент за няколко пазарни реформи, по-специално с цел укрепване на пазарите на балансираща електроенергия (вж. съображение 62), улесняване на доставчиците на услуги по реакция на потреблението (вж. съображение 64) и увеличаване на междусистемния капацитет (вж. съображение 65).

(454) Въпреки тези реформи, в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. са установени рискове за адекватността на ресурсите В Белгия, като е направено позоваване на нормата за надеждност, описана в съображение 22. В Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. се предвижда, че до 2025 г. само много малка част от новите мощности ще бъдат жизнеспособни на пазара, на който се търгува само електроенергия.

(455) Поради това в съответствие с точка 223 от НПОСЕ Комисията счита, че Белгия е доказала, че пазарът все още не може да осигури необходимия капацитет при липса на намеса.

(456) В точка 224 от НПОСЕ се изисква Комисията да вземе под внимание различните оценки, които следва да бъдат предоставени от държавата членка, свързани с въздействието на променливото производство, участието на страната на търсенето, взаимосвързаността и всеки друг елемент, който води до или изостря проблема с адекватността на производството.

(457) Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. включва всички текущи и планирани пазарни промени и най-новите прогнозни цели на политиката, включени или упоменати в плана за изпълнение, по отношение на четирите елемента, посочени в точка 224 от НПОСЕ.

(458) Както е обяснено в съображение 454, въпреки тези реформи, в Проучването относно адекватността и гъвкавостта от 2021 г. са установени рискове за адекватността на ресурсите в Белгия в сравнение с това, което би било необходимо за постигане на целта за ОЗПЕ от 3 часа.

(459) В съответствие с раздел 3.9.2 от НПОСЕ Комисията счита, че мярката, за която е постъпило уведомление, е необходима.

5.3.5. *Целесъобразност на мярката*

(460) Като общ принцип мярката за държавна помощ е целесъобразна, ако е разработена по начин, който позволява правилното отстраняване на установените пазарни неефективности . В точки 225 и 226 от НПОСЕ допълнително уточнява, че в контекста на помощта за адекватност на производството това означава, че помощта трябва да възнаграждава единствено услугата с чиста наличност, предоставена от производителя, и че мярката следва да бъде отворена и да предоставя подходящи стимули както за настоящи, така и за бъдещи производители и операторите, които използват взаимозаменяеми технологии, като например реакция на потреблението или решения за съхранение на енергия.

(461) В този раздел първо се анализира дали CRM на целия пазар е най-целесъобразен сред различните варианти за справяне с посоченото опасение относно адекватността (раздел 5.3.5.1 от настоящото решение). След това се анализира дали конкретната структура на CRM е в съответствие с гореспоменатите специфични изисквания на НПОСЕ (раздел 5.3.5.2 от настоящото решение).

5.3.5.1. Целесъобразност на инструмента CRM

(462) Както бе споменато в съображение 235, някои заинтересовани страни посочиха, че по-добро решение на установения проблем с адекватността може да се намери чрез стратегически резерв, вместо с един CRM на целия пазар. За разлика от това Белгия счита, че стратегическият резерв не би могъл да се справи с основните пазарни неефективности (вж. съображения 278 и 279).

(463) Както е посочено в съображение 60, понастоящем Белгия разполага със стратегически резерв до 31 март 2022 г. Целта на стратегическия резерв е да се посрещне върховото потребление през зимните периоди, когато пазарът не успява да го направи, като се поддържа известен съществуващ капацитет за производство на електроенергия и реакция на потреблението извън пазара като резервен, който се активира само когато балансиращите ресурси са изчерпани.

(464) Както е обяснено в съображения 377 и 378, един CRM на целия пазар, който би включвал пазар на капацитет, допълващ енергийния пазар, изглежда е най-ефективното решение за гарантиране на сигурността на доставките в Белгия в контекста на структурни промени, като например постепенното премахване на производството на ядрена енергия.

5.3.5.2. Целесъобразност на специфичната структура на CRM

Възнаграждение единствено за услугата с чиста наличност

(465) Съгласно точка 225 от НПОСЕ мярката следва да възнаграждава единствено услугата с чиста наличност.

(466) В решението за откриване на процедурата Комисията достигна до предварителното становище, че мярката възнаграждава единствено услугата с чиста наличност. Нито Белгия, нито друга заинтересована страна поставиха под въпрос становището на Комисията.

(467) CRM осигурява заплащане за наличността на капацитета и това не включва заплащане за количеството електроенергия, което доставчиците на капацитет ще предложат на пазара.

(468) Следователно мярката е в съответствие с точка 225 от НПОСЕ.

Отвореност на мярката за всички съответни доставчици на капацитет

(469) В точка 226 от НПОСЕ се определя, че механизмите за осигуряване на капацитет следва да бъдат i) отворени за различни технологии, ii) да отчитат до каква степен междусистемният капацитет може да спомогне за решаване на установения проблем с адекватността на производството и iii) да предоставят подходящи стимули както за бъдещи, така и за съществуващи мощности.

(470) Както е посочено в съображение 66, планира се мярката да бъде отворена за всички мощности, които могат да допринесат за адекватността на ресурсите, да бъде неутрална по отношение на технологиите и по-специално да бъде отворена както за съществуващи, така и за нови мощности, за съхранението и за реакцията на потреблението. Ще бъде разрешено агрегиране на мощности, включително от различни технологии. Също така всички технологии могат да участват във всички търгове (както Г-4, така и Г-1) за даден период на енергоподаване.

(471) Белгия предприе редица мерки, за да осигури възможност на всички технологии да участват в търговете. По-специално, Комисията отбелязва решението за запазване на част от обема, който трябва да бъде набавен, за Г-1, за да се насърчи участието на доставчиците на услуги по реакция на потреблението. Освен това в Г-4 е предвидена специална категория „недоказан капацитет“ (отворена за всички технологии, които не изискват дневни графици и индивидуално участие поради тяхната значимост за системата), за да се насърчи и участието на мощности, за които може да е по-трудно вече да осигуряват стандартната изисквана степен на зрелост за Г-4 (вж. съображения 83 и 98).

(472) По отношение на ВЕИ съществуващите или новите доставчици на капацитет от ВЕИ отговарят на условията за участие в CRM, освен ако получават оперативна помощ чрез специални схеми за държавна помощ (вж. съображение 205).

(473) След решението за откриване на процедурата една от заинтересованите страни заяви, че доставчиците на капацитет, които отговарят на условията за участие (като например оператори на КПТЕ с мощност над 1 MW), се изключват от участие, ако през даден период се възползват от оперативна помощ чрез зелени сертификати (ЗС) и/или сертификати за КПТЕ (СКПТЕ) (вж. съображение 237).

(474) Комисията счита, че сертификатите за КПТЕ вече са предназначени за покриване на необходимите разходи на операторите на КПТЕ и за стимулиране на тяхната непрекъсната експлоатация. За да се предотврати натрупването на помощи и произтичащото от това свръхкомпенсиране, производителите на електроенергия не трябва да получават помощ по други мерки за подпомагане, например схеми за подпомагане на ВЕИ или КПТЕ, които вече покриват в достатъчна степен оперативните разходи на тези бенефициери, както е описано в съображение 205.

(475) Както е посочено в съображение 205, ако тези оператори престанат да се възползват от оперативната помощ за ВЕИ/КПТЕ, те ще отговарят на условията за участие в CRM.

(476) Правилата, описани в съображение 205, не водят до изключване на доставчиците на капацитет, които не получават такава помощ.

(477) Що се отнася до трансграничното участие, участието на трансграничен капацитет, намиращ се в държава членка с пряка мрежова връзка с Белгия, ще бъде разрешено от първия период на енергоподаване нататък (вж. съображение 189).

(478) Освен това участието на нови или съществуващи мощности, които се нуждаят от значителни капиталови разходи, за да останат на разположение, е възможно чрез предлагане на многогодишни договори, при условие че се докаже, че е необходимо предварително определено равнище на инвестиционни разходи за разработване и изграждане на тези нови инсталации или за модернизиране на съществуващите инсталации (вж. съображение 138).

(479) Праговете за размера на инвестициите се основават на набор от допустими инвестиционни разходи, както е описано в съображение 137. Праговете се основават на номиналната инсталирана производствена мощност (т.е. максималната мощност, за която е проектиран да работи блокът) вместо на намалената инсталирана производствена мощност (т. е. предварително определеният коефициент на разполагаемост и неговият принос към целта за адекватност на ресурсите).

(480) В тази връзка в решението за откриване на процедурата Комисията изрази своите съмнения относно използването на номиналната инсталирана мощност за изчисляване на праговете за размера на инвестициите. Според Комисията подобна характеристика на структурата вероятно ще дискриминира технологиите с високи коефициенти на намаляване на капацитета, а именно непостоянните възобновяеми енергийни източници като слънчева и вятърна енергия. Намаленият инсталиран капацитет е мярка, която отразява ефективния принос на дадена технология за общия капацитет и ще осигури равни шансове за всички технологии по отношение на възможността им за достъп до многогодишни договори.

(481) Въпреки първоначалните съмнения, като се има предвид настоящата ситуация на белгийския пазар на електроенергия и липсата на мнения на заинтересованите страни по този въпрос, на този етап Комисията не разполага с доказателства, за да заключи, че структурата на механизма на практика ще доведе до дискриминация на определени технологии в този конкретен случай. Освен това Белгия пое ангажимент да продължи да извършва преглед на Правилата за функционирането на CRM, за да се гарантира, че те не водят до евентуална дискриминация на технологиите в светлината на пазарните промени.

(482) Както е посочено в съображение 236, една от заинтересованите страни предложи да се създаде търг Т-2, за да се избегне свръхпредлагане на търга Т-4.

(483) В тази връзка Белгия обясни, че в рамките на търга, разделен на два периода (Т-4 и Т-1), вече е предвидена възможност за всички технологии с по-дълъг или по-кратък срок на навлизане в пазарна фаза да участват в механизма, а за държавата членка — да е относително сигурна, че може да бъде набавен достатъчен обем, за да се гарантира сигурността на доставките през годината на доставка. Допълнителното разделяне на обемите капацитет и добавянето на търг Т-2 би създало риск от прекомерно намаляване на конкуренцията в рамките на тези търгове (вж. съображение 280).

(484) Комисията счита, че изборът на органите да закупят капацитет чрез два търга Г-4 и Г-1 е законосъобразен.

(485) Комисията взема под внимание ангажимента на органите да продължат да извършват преглед на Правилата за функционирането на CRM, за да се гарантира, че те не водят до евентуална дискриминация на технологиите в светлината на пазарните промени.

(486) Нормата за допустими емисии, описана в съображение 107, се прилага за всички технологии и е начин за Белгия да спазва точка 220 и точка 233, буква д) от НПОСЕ. И накрая, новите инсталации, работещи на изкопаеми горива, които ще отговарят на условията за 15-годишни договори, ще бъдат обвързани с целите, определени от Европейския съюз и/или Белгия, за намаляване на емисиите на парникови газове, за да се постигне неутралност по отношение на климата до 2050 г. (вж. съображение 109).

(487) Поради това Комисията счита, че помощта е целесъобразна.

5.3.6. *Пропорционалност*

(488) Размерът на помощта е пропорционален, ако е ограничен до минимума, необходим за постигане на преследваната цел. В НПОСЕ това изискване е уточнено за мерките за адекватност на производството в точки 228—231, които имат за цел да се гарантира, че бенефициерите не получават повече от разумна норма на възвръщаемост и че извънредните печалби са изключени.

5.3.6.1. Състезателна тръжна процедура

(489) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази загриженост по отношение на възможната дискриминация на мощности с високи коефициенти на намаляване на капацитета (описани в съображения 480 и 481) и съответно на състезателната тръжна процедура.

(490) Въпреки съмненията prima facie, както е обяснено в съображение 485, на този етап Комисията не разполага с доказателства, въз основа на които да заключи, че структурата на механизма на практика ще доведе до дискриминация между различните технологии в този конкретен случай и следователно ще наруши състезателната тръжна процедура.

(491) Мярката, за която е постъпило уведомление, представлява неутрален по отношение на технологиите механизъм за осигуряване на капацитет на целия пазар, в рамките на който всички отговарящи на условията доставчици на капацитет се конкурират в един търг за капацитет, за да открият най-ниската устойчива цена, на която може да бъде доставен необходимият капацитет. Състезателният характер на търга следва да сведе цените до нула, ако е налице достатъчно предлагане, което да задоволи търсенето. Процедурата е подчинена на прозрачни и недискриминационни критерии, включително критериите за допустимост. Основната причина за недопустимост е, когато доставчиците на капацитет се възползват от други мерки за подпомагане, които биха довели до натрупване и евентуално свръхкомпенсиране. Що се отнася до срока на договорите, повечето доставчици на капацитет отговарят на условията за сключване само на едногодишни споразумения за осигуряване на капацитет. Новият и модернизиран капацитет, който е свързан с интензивни инвестиционни капиталови разходи, отговаря на условията за сключване на по-дълги споразумения за осигуряване на капацитет, за да могат тези инвеститори да осигурят необходимото финансиране (вж. съображения 117 и 326).

(492) Структурата на механизма за осигуряване на капацитет на целия пазар отразява вероятния резултат от ефективен енергиен пазар. Търговете ще бъдат организирани според правилото за ценообразуване въз основа на офертната цена за първите два търга (търгове Г-4 за първите две години на доставка) и правилото за ценообразуване по най-високата приета офертна цена след това (вж. съображения 112 и 113). За да се избегнат извънредни печалби и да се ограничат злоупотребите с пазарна мощ, в CRM са включени два различни горни прага на цената: i) общият горен праг на цената за търга и ii) междинният горен праг на цената (вж. раздел 2.5.4.2). Целта на таваните е да се намали пазарната мощ и по този начин да се ограничи размерът на помощта до разумното заплащане за услугата за наличност.

(493) Следователно Комисията стига до заключението, че мярката е проектирана като състезателна тръжна процедура въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии и че тя отговаря и на изискването за предотвратяване на извънредни печалби.

5.3.6.2. Обем, който трябва да бъде набавен

(494) Както е посочено в съображение 223, в решението за откриване на процедурата Комисията изрази съмнения дали използването на нереалистичен сценарий за изчисляване на обема в CRM ще доведе до финансиране на ненужен капацитет.

(495) Една от заинтересованите страни заяви, че механизмът на финансиране може да повлияе на обема на капацитета на CRM. Например обвързването на таксите за финансиране на CRM с потреблението на електроенергия в периодите на върхово потребление може да се разглежда като стимул за заинтересованите страни да намалят потреблението си в периодите на върхово потребление, което ще доведе до намаляване на необходимостта от набавяне на капацитет на търг (вж. съображение 241).

(496) Както бе обяснено от Белгия (вж. съображение 293), към момента в Белгия не са инсталирани достатъчно интелигентни уреди за отчитане на консумацията, за да може да се въведе механизъм за финансиране въз основа на върховото потребление. Законът за CRM е изменен така, че такъв модел да може да бъде въведен през 2025 г. Белгия обясни също така, че ще извърши преглед на съществуващия механизъм за финансиране през 2023 г., когато ще бъде публикуван доклад за въвеждането на интелигентни уреди за отчитане на консумацията.

(497) Комисията получи също така гаранции от Белгия относно методиката, която ще се използва за определяне на кривата на търсенето за търга, както е посочено в раздел 2.5.2. Белгия потвърди също така, че ще закупи капацитет, пропорционален на актуализираните данни за опасенията относно адекватността, и ще коригира с течение на времето размера, който трябва да бъде набавен, за да отрази актуализациите в оценката на адекватността и нормата за надеждност, като същевременно гарантира конкурентоспособността на търговете. По-специално Белгия по ангажимент да коригира обемите, ако е необходимо, за да отрази актуализираната оценка на адекватността и нормата за надеждност, както е описано по-горе. С оглед на гореизложеното и на аргументите, изложени в съображения 395 и 400, Комисията счита, че CRM не надхвърля необходимото за отстраняване на опасенията относно адекватността.

5.3.6.3. Заключение относно пропорционалността

(498) Комисията стига до заключението, че мярката е пропорционална.

5.3.7. *Нарушение на конкуренцията и сравнителен тест*

(499) Отрицателните последици на CRM върху конкуренцията и търговията на вътрешния пазар на електроенергия трябва да бъде достатъчно ограничено, така че общият баланс на мярката да бъде положителен. Съдът е уточнил, че за да прецени дали дадена мярка засяга по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес, Комисията трябва да съпостави положителните последици от предвидената помощ за развитието на дейностите, които тя цели да подкрепи, и отрицателните последици, които може да има тази помощ за вътрешния пазар. ([103]).

5.3.7.1. Положителни последици

(500) По отношение на положителната страна на баланса Комисията отбелязва, че схемата има положителни последици по отношение на запазването на съществуващия капацитет на пазара на електроенергия или създаването на нов капацитет, а оттам и на сигурността на доставките на електроенергия. Във връзка с това гарантирането на сигурността на енергийните доставки е една от целите на политиката в областта на енергетиката на Съюза в съответствие с член 194 от ДФЕС.

([103]) Решение на Съда от 22 септември 2020 г, *Австрия/Комисия*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, т. 101.

(501) Освен това Комисията отбелязва, че с доставчика на инсталация за производство с емисии над 550 g CO_2 на kWh електроенергия, не може да бъде сключен договор в рамките на CRM (вж. съображение 107) и че отговарящите на условията доставчици на инсталации ще трябва да поемат ангажимент за неутралност по отношение на климата до 2050 г. Следователно може да се заключи, че в съответствие с точка 233, буква д) от НПОСЕ CRM отдава предпочитание на производители.

5.3.7.2. Отрицателни последици

(502) Отрицателната страна на баланса е, че подкрепата за доставчиците на капацитет може да наруши конкуренцията и търговията на пазара на електроенергия, включително между предприятията, които получават подкрепата, и техните конкуренти в същия сектор.

(503) В НПОСЕ изискването за избягване на неоправдани отрицателни последици за конкуренцията и търговията е уточнено в точки 232 и 233, в които се подчертава необходимостта от широко участие в схемата и избягване на подронващи последици за пазара, като например подсилване на господстващото положение или засягане на инвестиционните решения.

(504) Мярката е отворена за всички съществуващи и нови производители, доставчиците на услуги по реакция на потреблението и операторите на хранилища. Освен това мярката е отворена за трансграничен капацитет.

Отвореност към агрегиране на търсенето и предлагането

(505) В точка 232, буква а) от НПОСЕ се посочва, че мярката за адекватност на производството следва да бъде отворена за потенциално агрегиране както на търсенето, така и на предлагането.

(506) Както е посочено в съображение 242, някои заинтересовани страни посочиха, че действащите правила за допустимост за достъп до многогодишни договори възпрепятстват агрегирането, по-конкретно правилото, че активът с най-кратък срок на договора в агрегирания портфейл определя срока на договора за целия портфейл.

(507) Комисията признава, че действащите правила за допустимост за достъп до многогодишни договори могат да възпрепятстват агрегирането. Ето защо тя приветства предложението на Белгия за изменение на Кралския указ за определяне на праговете за размера на инвестициите, критериите за допустимост на инвестиционните разходи и процедурата за класифициране (вж. съображение 141). В изменението се посочва, че лицето, изготвило агрегираната оферта, може да избере категорията капацитет, която се прилага за агрегираната оферта.

(508) Във връзка с мнението на заинтересована страна относно пречките пред агрегирането на активи със задължение за съставяне на дневен график (вж. съображение 243) Комисията отбелязва аргументите, представени от Белгия (съображения 297 и 298) и от заинтересованата страна (съображение 243). Като се има предвид, че мощностите, които подлежат на задължение за съставяне на дневен график, са засегнати от специални процедури за координация, Комисията счита, че подходът на Белгия към тези мощности е оправдан, за да се вземат предвид техните специфични характеристики на пазара на електроенергия. Въпреки това Белгия ще извършва редовни оценки на CRM, за да позволи промени, ако и когато е необходимо, включително възможността за агрегиране на активите със задължение за съставяне на дневен график.

Прагове за размера на инвестициите

(509) Що се отнася до мненията на някои заинтересовани страни относно равнището на праговете за размера на инвестициите за многогодишни договори и твърденията, че те могат да доведат до дискриминация между определени класове технологии, Комисията отбелязва ангажимента на Белгия да актуализира тези прагове, в случай че нови доказателства, включително становищата на заинтересованите страни, покажат необходимост от това. Новите прагове за размера на инвестициите за многогодишни договори, които бяха предмет на обществена консултация, са посочени в съображение 138. CREG ще актуализира праговете за размера на инвестициите, когато това се окаже необходимо, но не по-рядко от веднъж на три години. Следователно Комисията няма основания да счита, че новите прагове за многогодишни договори ще доведат до дискриминация между технологиите.

Коефициенти на намаляване на капацитета

(510) Както бе споменато в съображения 247 и 248, някои заинтересовани страни заявиха, че при настоящите коефициенти на намаляване на капацитета съществува риск от силно ограничаване на технологии, като мощности за съхранение, услуги по реакция на потреблението или възобновяеми енергийни източници.

(511) Белгия обясни (вж. съображение 303), че коефициентите на намаляване на капацитета на технологиите, ограничени по отношение на енергията, са по-ниски, когато делът им в системата/държавата се увеличава. Оттук идва и разликата между коефициентите на намаляване на капацитета в Белгия, Франция и Обединеното кралство, посочена от заинтересованите страни. Независимо от това, за да отговори на опасенията на заинтересованите страни, Белгия актуализира коефициентите на намаляване на капацитета в съответствие със съветите от регулаторния орган и след специална среща на работната група с участието на всички заинтересовани страни по тази тема, проведена в началото на януари 2021 г. Актуализираните коефициенти на намаляване на капацитета са посочени в съображение 79. Следователно Комисията няма основания да счита, че преразгледаните коефициенти на намаляване на капацитета не са целесъобразни.

Задължение за връщане на суми

(512) Що се отнася до мненията на някои заинтересовани страни, че механизмът на задължението за връщане на суми дискриминира операторите на капацитет с пълен график (съображения 250 и 251), Белгия заяви, че CRM постига баланс между включването на задължението за връщане на суми и избягването на дискриминация по отношение на капацитета, който може да бъде задействан само на цена, по-висока от цената на упражняване.

(513) Комисията отбелязва, че държавите членки, които разполагат със сходни механизми за осигуряване на капацитет на целия пазар, имат различни практики по отношение на задължението за връщане на суми. Комисията също така отбелязва, че механизмът на задължението за връщане на суми в белгийския CRM е бил значително изменен и подобрен след провеждането на обществени консултации.

(514) Поради това Комисията счита, че механизмът на задължението за връщане на суми осигурява подходящ баланс между двете противоречащи си цели, посочени в съображение 512.

Междинен горен праг на цената

(515) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази съмнения дали вследствие на въвеждането на междинен горен праг на цената за капацитета в категорията на едногодишните договори, без възможност за индивидуална дерогация, някои доставчици на капацитет биха могли да бъдат изключени от CRM. Тези съмнения бяха подкрепени от някои заинтересовани страни (вж. съображение 252).

(516) В съответствие с това Комисията приветства ангажимента на Белгия да въведе механизъм за дерогация. Механизмът за дерогация беше предмет на обществена консултация и беше въведен в Кралския указ за определяне на праговете за размера на инвестициите и критериите за допустимост на инвестиционните разходи. Механизмът за дерогация ще се прилага еднакво както за националния капацитет, така и за косвения трансграничен капацитет (вж. съображения 129 и 130).

(517) Както е посочено в съображение 131, дерогацията за първия търг ще бъде предоставена ex post, т.е. след приключването на търга. Предвид аргументите, изтъкнати от Белгия в съображение 131, Комисията счита, че последващата дерогация от междинния горен праг на цената за първия търг е оправдана.

Заключение относно отвореността на мярката към всички технологии

(518) Мярката позволява участието на производители на електроенергия, използващи различни технологии, и на оператори, предлагащи мерки с равностойни технически показатели, в съответствие с точка 232, буква а) от НПОСЕ.

Трансграничен капацитет

(519) Точка 232, буква б) от НПОСЕ съдържа защитни мерки, за да се гарантира, че операторите от други държави членки могат да участват в дадена мярка.

(520) В решението за откриване на процедурата Комисията изрази загриженост, че ограничаването на допустимостта на косвения трансграничен капацитет само до едногодишни договори, които подлежат на междинен горен праг на цената, може да обезсърчи операторите от други държави членки да участват в CRM.

(521) Комисията приема аргументите на Белгия във връзка с това опасение. По-специално, в дългосрочен план невинаги може да се гарантира достатъчен входен капацитет, тъй като той зависи от различни фактори, посочени в съображение 143. Комисията приветства ангажимента на Белгия да извършва преглед на възможността чуждестранният капацитет да получава достъп до многогодишни договори (вж. съображение 144).

(522) Както е споменато в съображение 516, механизмът за дерогация от междинния горен праг на цената, въведен от Белгия след решението за откриване на процедурата, се прилага еднакво както за националния, така и за косвения трансграничен капацитет.

(523) Що се отнася до прякото трансгранично участие в CRM, две заинтересовани страни заявиха, че такова участие би могло да намали стимулите за инвестиции в междусистемен капацитет и да подкопае свързването на пазарите (съображения 254 и 255).

(524) Както бе обяснено от Белгия (вж. съображение 316), промените в Закона за CRM са направени, за да се отговори на опасенията, изразени от заинтересованите страни. Съгласно новите правила предварително условие за участието на пряк трансграничен капацитет в CRM ще бъде сключването на споразумение между Белгия и държавата членка, на чиято територия се намира капацитетът.

Приходи от избягване на претоварване

(525) В решението за откриване на процедурата Комисията също така поиска разяснения относно използването на приходи от избягване на претоварване на капацитета и споделянето на дела на тези приходи между ОПС.

(526) Белгия поясни, че приходите от избягване на претоварване ще бъдат използвани и разпределяни в съответствие с правилата, определени в Регламента за електроенергията, и по-специално в член 26, параграф 9.

(527) Белгия също така потвърди, че ще спазва Решение № 36/2020 на ACER, в което, наред с другото, е определена методиката за споделяне на приходите, получени чрез разпределянето на входен капацитет (вж. съображение 204).

Заключение относно отвореността на пазарната към трансграничния капацитет

(528) В съответствие с точка 233, букви а) и б) от НПОСЕ Комисията стига до заключението, че пазарът на капацитет не намалява стимулите за инвестиции в междусистемен капацитет или в свързване на пазарите.

(529) По отношение на неоправданото подсилване на господстващото положение на пазара (точка 233, буква г) от НПОСЕ) структурата на CRM включва няколко мерки, които са специално предназначени да предотвратят злоупотребите с пазарна мощ, например опции за надеждност, горни прагове на цените и състезателна тръжна процедура (вж. съображения 94, 111 и 147). Освен това се очаква отвореността към нов капацитет и наличието на дългосрочни договори да гарантират, че съществуващото господстващо положение няма да бъде ненужно подсилено.

(530) Накрая, по отношение на отдаването на предпочитание на производители с ниски емисии на въглерод, когато те предлагат равностойни технически и икономически параметри (точка 233, буква д) от НПОСЕ), Комисията отбелязва, че мярката е отворена за производители с ниски емисии на въглерод. Въпреки това, за да се предотврати натрупването на помощи и произтичащото от това свръхкомпенсиране, производителите на електроенергия не трябва да получават помощ по други мерки за подпомагане, както е описано в съображение 205.

(531) Мярката е в съответствие с раздел 3.9.6 от НПОСЕ.

5.3.7.3. Заключение относно нарушението на конкуренцията и сравнителен тест

(532) Комисията стига до заключението, че мярката има значителни положителни последици по отношение на улесняването на дадена стопанска дейност, като същевременно гарантира сигурността на доставките и не води до неоправдано нарушаване на конкуренцията и търговията. От това следва, че положителните последици от помощта надвишават отрицателните последици за конкуренцията и търговията. Следователно предложената помощ улеснява развитието на някои икономически дейности, като същевременно не засяга по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес, както се изисква съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС.

5.3.8. *Прозрачност на помощта и предприятия в затруднено положение или предприятия, обект на неизпълнено нареждане за събиране*

(533) Белгия е поела ангажимент да спазва условията за прозрачност, посочени в раздел 3.2.7 от НПОСЕ, доколкото те са приложими към помощта, отпусната в рамките на CRM (вж. съображение 219).

(534) В съответствие с точка 16 от НПОСЕ няма да се предоставя помощ на предприятия в затруднено положение (вж. съображение 221).

(535) В съответствие с точка 17 от НПОСЕ съгласно CRM не може да се предоставя помощ на предприятия, които са обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване, след като с предишно решение на Комисията е било обявено, че дадена държавна помощ е неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар (вж. съображение 220).

6. **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Мярката е съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС и съответните разпоредби на НПОСЕ.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Помощта под формата на механизъм за заплащане за осигуряване на капацитет, която Кралство Белгия планира да приведе в действие, е съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора. Схемата за помощ е разрешена за максимален период от 10 години с начало датата на първия търг.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Кралство Белгия.

Ако решението съдържа поверителна информация, която не трябва да бъде публикувана, уведомете Комисията за това в срок от петнадесет работни дни от датата на получаването му. Ако в рамките на посочения срок Комисията не получи мотивирано искане, ще се счита, че сте съгласни пълният текст на решението да бъде публикуван. Вашето искане, в което точно се посочва съответната информация, следва да бъде изпратено електронно на следния адрес:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
B-1049 Brussels
Stateaidgreffe@ec.europa.eu

Съставено в Брюксел на 27 август 2021 година.

За Комисията
Margrethe VESTAGER
Член на Комисията